

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Vsem našim naročnikom in prijateljem!

V času, ko ima dnevni tisk tako ogromen vpliv na vse javno življenje kakor dandanes, je za nas Slovence in katoličane posebno važno, da našo javnost obvlada pošteno dnevno časopisje, ki stoji nesebično v službi naroda in da v naše družine prihaja dostojno in moralno neoporečno časopisje.

»Slovenec« opravlja svoje poslanstvo med slovenskim narodom že 67. leto. V mnogih družinah ga pozna kot stalnega letnega prijatelja že tretji rod, kar je dokaz medsebojne zvestobe in zaupanja. Toda napredek časa, vedno večja izobrazba ter zanimanje ljudstva za javna vprašanja stavlja na dnevni tisk vse večje zahteve. Pojavljajo se vprašanja in naloge, o katerih bralec pričakuje, da bo nanje izčrpno odgovoril njegov dnevnik.

Tega se tudi »Slovenec« dobro zaveda, ve pa tudi, da je za večjo mnogostranost lista in izčrpnost obravnavanje vsakodnevnih vprašanj poleg dobrega uredništva potreben tudi večji obseg lista. V polnem razumevanju nalog, ki jih stavlja čas na vodilni slovenski dnevnik in hoteč našim naročnikom, bralcem in inserentom čim bolj ustreči, se je lastništvo »Slovenca« odločilo, da poveča

obseg dnevnega »Slovenca« na 10 strani

Dnevni »Slovenec« na 10 straneh — katerega so naši naročniki in bralci že pretekli teden mogli videti in so ga, kakor slišimo, sprejeli z velikim zadovoljstvom, bo po možnosti še izboljšan ter bo, tako upamo, zadovoljil kar moč Slovenceve naročnike in mogočno povečal krog njegovih bralcev. »Slovenec« se bo potrudil, da bo še bolj kot doslej ustrezal mnogovrstnim potrebam svojih bralcev po zanesljivi politični informiranosti, po hitrem in točnem obveščanju o dnevnih dogodkih ter po poučenosti o raznovrstnih kulturnih pojavih. Ob vsem tem bo »Slovenec« v povečani obliki še prav posebno skrb posvetil gospodarskim vprašanjem. Njegov cilj in ideal je, da postane slehernemu gospodarskemu človeku nepogrešljiv svetovalec. Ne bo pa pozabil »Slovenec« tudi te svoje dolžnosti, priskrbeti svojim bralcem tudi pošteno razvedrilo za spočitek duha. Tako bo »Slovenec« nadaljeval z mladostno povečano energijo kulturno in politično tradicijo, ki je zvezana z njegovim imenom. Sicer pa upamo in pričakujemo, da bo dnevni »Slovenec« na 10 straneh in nedeljski na 20 straneh po svoji lepi in pisani vsebini sam za sebe najboljšo priporočilo.

Povečanje in izboljšanje »Slovenca« pa ne bo v ničemer obremenilo naših spoštovanih naročnikov, ki bodo naš dnevnik prejeli za isto ceno kot do sedaj

Lastništvo »Slovenca« je prepričano, da bo s povečanjem in izboljšanjem dnevnega »Slovenca« ustreglo željam naročnikov, bralcev in inserentov in da bo poslej naš dnevnik še dostojnejše in vplivnejše zastopal našo narodno ter kulturno skupnost doma v Jugoslaviji in pred zunanjim svetom.

Ker pa so s povečanjem dnevnika združeni veliki stroški za lastništvo, se »Slovenec« obrača do vseh dosedanjih naročnikov in

čitateljev s prošnjo, da mu ostanejo zvesti in da širijo krog njegovih naročnikov in prijateljev. Le s požrtvovalno zvestobo svojih dosedanjih prijateljev in vnetim pridobivanjem novih naročnikov bo mogel ostati »Slovenec« pri novem obsegu in na odgovarjajoči višini kot

naš vodilni in največji slovenski dnevnik

Zvestoba za zvestobo!

Ob važni spremembi, ko naš najbolj razširjeni slovenski dnevnik »SLOVENEK« postaja tudi največji slovenski dnevnik, je lastništvo »Slovenca« sklenilo dati svojim naročnikom

300 raznih vrednih nagrad

ki bodo med naročnike razdeljene z žrebanjem, ki bo 29. aprila t. l. pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja.

NAGRADE SO:

1. 2 šivalna stroja,	10. 50 raznih skupin kuhinjske posode,
2. 5 radijskih aparatov,	11. 50 skupin razne porcelanaste in steklene namizne posode,
3. 4 nevestine bale,	12. 5 zlatih nalivnih peres,
4. 10 moških ali ženskih koles,	13. 50 kosov različnega blaga za obleke, rjuhe itd.
5. 20 žepnih ali zapestnih ur,	14. 40 raznih drugih nagrad,
6. 4 lepe harmonike,	ki jih bomo še objavili
7. 5 plugov,	
8. 5 bran,	
9. 50 knjižnih zbirk	

Do žrebanja imajo pravico vsi stari in novi naročniki »Slovenca«, in sicer:

1. vsi, ki so naročeni na »Slovenca« najmanj že 3 mesece in ki bodo imeli plačano naročnino tudi na dan, ko bo nagradno žrebanje.
2. vsi, ki se nanovo naroče na »Slovenca« za tri mesece in ki bodo plačali do 15. aprila t. l. trimesečno naročnino.

Z nagradami, ki smo jih med svoje naročnike razdelili pri lanskim žrebanjih, so bili srečni izžrebanci zadovoljni, zato smo prepričani, da jim bomo z letošnjimi nagradami še prav posebno ustregli.

Naj zato vsak pravočasno postane naročnik »Slovenca«, kajti poleg visokovrednega časopisa, ki mu bo s svojo vsebino pravilno odkriv vsa dogajanja na različnih področjih človekovega delovanja in mu postal tudi najboljši oblikovalec njegovega duha, bo vsakdo lahko deležen lepih nagrad, ki jih razpisujemo!

Ne odlašajte niti dneva, ampak postanite takoj naročnik »Slovenca«

SREČA VAS ČAKA!

Lastništvo »Slovenca«

Kriza demokracije

Ze nekaj let se ves svet zanima za prede politično vprašanje, kaj bo z bodočnostjo demokracije. Gospodarski ljudje, zgodovinarji, pravniki in časniki so napisali o tem vprašanju že nešteto del in vsi soglašajo, da je demokracija oblika vladavine dandanes v hudi stiski.

Sicer moderna demokracija ni posebno davnega izvora. V dobi velike reformacije je še nihče ni oznanjal. Njeni temelji segajo v 17. stoletje, ko se pričela oblikovati na Angliškem, proti koncu 18. stoletja se razširi in uveljavi v Ameriki in šele mnogo pozneje v Evropi. Cilj, ki so ga prvi širitelji demokracije imeli v mislih, je bila želja, da bi se človek kot osebnost mogel uveljaviti epričo državne oblasti. Geslo prvih demokratov v svetu je bilo: svoboda, enakost. Temu prvotnemu demokracičnemu programu so mnogo kasneje francoski revolucionarji dodali še zahtevo po bratstvu (1792). Toda počasi je iz demokracičnega programa izpadlo ono, kar se je poročilo v romantičnem zanosu revolucionarnih let. Demokracija preteklega stoletja se zavzema v glavnem le še za enakost, v kateri pa je bratstvo splehnelo in tudi zahteva po svobodi se je pomaknila na zadnjo ločko programa. Bolj programatično demokracični so ostali le še Anglosasi, pri katerih se je demokracija tudi rodila.

Da svetovna vojna ni mogla biti v prid demokracičnim težnjam, je popolnoma jasno. Oblast je pri vojujočih narodih prešla od ljudskih zastopstev na generaliteto, ozir. na državno birokracijo. V medvojno dobo segajo začetki moderne totalitarne države, ko je državna oblast združila vse javne funkcije v svoji roki, da bi lažje bila koe edinstveni nalogi, kako ohraniti državno poeest neokrnjeno. Ni pa brez interesantnosti, da se proti koncu vojne zopet pojavi težnja, nasloniti se znova na ljudstvo, oziroma na ljudsko zastopstvo. To težnjo je posebno očitno pri tistih državah, katerim se je vojna ereča pričela eprevrščati v vojno nesrečo. V tej stiski so se krmirali države zopet pričeli ozirati po demokracičnih voljenih zastopnikih ljudstva, da bi nase prevzeli vsaj soodgovornost za nesrečo, ki je neizbežno grozila.

Sploh je ob koncu vojne demokracija žela veliko zmagoslavje: v Rusiji je prešla oblast od diktature na zmerno meščanske in socialistične elemente, prav isto v Nemčiji, in dedici Avstrije so si vsi uredili nove države na demokracičnih osnovah. Wilsonovo geslo o samoodločbi narodov je slo svojo zmagoslavno pot po vsem svetu. V smislu te ideje so se rušila stoletja stara vladarstva — in kaj je misel o samoodločbi narodov bila drugače kot visoka peem demokracije! V tistih letih je bilo vse prepričano, da je triumf demokracije za vse čase zagotovljen.

Toda že po nekaj letih je prišla presenetljiva reakcija in spoeetka leta 1939 je le še nekaj držav v zapadni Evropi in v Ameriki ter Angliji, ki so ostale zveste demokracičnemu režimu. Od kod ta izreden in nepričakovan razvoj?

Predvsem ne smemo izgubiti iz misli, da življenje tako teče, da vedno ustvarja brodolomce — ne le poedince, ampak tudi cele narode in države. Ako pa se je kaka država hudo poneerečila na političnem ali gospodarskem polju, se vodilnih mož pa tudi ljudskih plasti kaj četo poloti prepričanje, da po normalni in običajni poti ne pridejo nikamor več. Nato se začne spekulacija in ljubimkanje z ekstremi. Kdor je finančno ruiniran in je prišel ob vse, je vedno za prevrat, ki mu kvečjemu more koristiti, a gotovo nič več škoditi. Kdor je politično skrahiral in postal ničla, je vedno navdušen za diktatorsko državno obliko, ker upa, da mu morda vrže državno oblast, do katere bi se po normalnem potu ne mogel nikdar dokopati. Na ta način je »najbolj demokracičen« JNS pri nas bila prva jugoslovanska stranka, ki se je odkrito opredelila za diktaturo — ker je slučajno ona imela oblast v rokah! Takšna stranka ve, da z menjavo svojega programa ničesar ne tvega, ker itak nima zaslonbe in ljudstvu.

Isti proces opazujemo tudi pri narodih in državah. Demokracija se je najprej zrušila v premaganih in gospodarsko šibkih državah. Potem vidimo, da so se za diktaturo brez posebnega oklevanja odločile tiste države, ki so bile brez demokracične tradicije, v katerih je ljudstvo le nekako prehodno uživalo demokracični režim, in sicer bolj z njegovimi začetnimi pomanjkljivostmi kakor z njegovimi pozitivnimi vrednotami. Decet ali dvajset let demokracije še ne vzgoji naroda v demokracičnem duhu. To je zelo važna okoliščina, ki jo ob sedanjih krizi demokracije ne smemo prezreti, če hočemo pravilno presoajati evropski položaj.

Za demokracično vladavino mora biti ljudstvo vzgojeno. Ze stari grški modrijan je menil, da je demokracija vladavina za bogove. Demokracija zahteva od naroda več premagovanja, več samovzgoje, več državljanskih kreposti kakor pa diktatura. Ako manjka samovzgoje, se demokracija eprevrže v anarhijo. In to se je v marsikateri demokracični državi dejansko dogajalo. Ako se v kaki državi dogodi, da pri volitvah nastopa 20 estrank — in to se je še nedavno zgodilo! — in vse te stranke dobivajo pristaše, je znamenje, da je ljudstvo za politično svobodo nezrelo, ker brez premisleka teka za vsakim programom. Za Ameriko in Anglijo, ki sta domovini demokracije, je stoletna značilnost sistem dveh strank, ki obe z enako resnobo gledala na usodo države, vseeno, ali na oblasti ali v opoziciji. — Demokracije bi morale ljudstvo vzgajati ne samo o njegovih pravicah, kar se demagoško četo pretirava, ampak prav tako tudi o njegovih dolžnostih do države in narodne skupnosti. Brez splošnega ljudskega čuta za državno soodgovornost bo demokracija hitro propadla.

Za bodočnost demokracije bo zelo važno, če bodo gospodarske razmere v evetu in zlaeti v Evropi takšne, da bodo vsaj za silo še pripuščale svobodno gospodarstvo. Kajti državno gospodarstvo — h kateremu se narodi v stiski zatekajo — ima kaj četo za posledico tudi avtoritarne politične režim. Važno je tudi, da se v demokracičnih režimih, kolikor jih je še ostalo v Evropi, pusti tudi opoziciji politično delovanje. To zvišuje kontrolo nad državnimi posli, preprečuje čezmerno korupcijo, epodbuja k zdravemu tekmovanju in politično vzgaja ljudstvo k zanimanju in soodgovornosti za

Najvažnejše jugoslovansko vprašanje so samouprave

Zagrebaški list »Jugoslavenski Lloyd« piše, da je vprašanje samouprav najvažnejše splošno jugoslovansko vprašanje ter potem dodaja tele misli: »Teh reform in teh izboljšanj ne zahtevajo samo Hrvati, temveč jih zahtevajo vse naše dežele, torej prav tako Srbi kakor Slovenci in Hrvati. Končno jih zahtevajo resnične koristi naše države, kajti resnično ne more uspevati in ne bo uspevalo delo ter razvoj na gospodarskih, socialnih in kulturnih področjih našega narodnega življenja, če

ne dobi potrebnih pogojev in podlage v temeljiti notranji državni reformi, s katero pa mora biti tudi povezano delo, da se vse napačno popravi. Temu stališču se ne bodo odrekli in se ne bodo mogli odreči niti tisti Hrvati, ki so iskrenega in nesebičnega »jugoslovanskega« naziranja, ki pa niso tako otroško enostranski, kakor so nekateri gospodje ideologični, ki se kažejo po nekaterih belgrajskih listih in ki žive zgolj od politike, zaradi česar kaj malo vedo in še slabše vidijo.«

»Verujemo, da bo zmagala pamet!«

V svojem glasilu »Dom« piše bivši radičevski poslanec profesor Maštrović o političnem položaju članek, ki v njem tako pravi: »Ključ za rešitev notranjepolitičnega položaja naše države imajo v rokah srbski in hrvatski zastopniki. Od njih je odvisno, ali bo leta 1939 rešeno tudi hrvatsko vprašanje. Kaj pa bi se zgodilo, ako bi eni in drugi, ali pa samo ena stran ne imela volje za sporazumevanje ter bi odklanjala vsako ponudbo za pogajanja, ali pa, ko bi se pogajanja začela, pa bi bila brezuspešna? E, v tem primeru bi v naši državi nastalo težko stanje — resna notranja kriza, ki bi Kroni naložila težavno nalogo, da vprašanje državne ureditve reši sama z narodom v korist naroda in države, toda z drugačnimi sredstvi. Vemo, da bi vsakršno odlaganje te rešitve samo poslabšalo politično stanje v državi, država

pa mora zaradi ljudstva biti urejena in krepka. Verujemo, da bo zmagala pamet pri narodnih zastopnikih, ki bodo vse storili, da države ne privedejo v to težko stanje. Da se to doseže in da hrvatski zastopniki dobe stvarno opravičilo za spremembo svoje dosedanje politike, je treba da Belgrad najprej odstrani in se izogiblje vsega, kar bi bilo v škodo medsebojnemu zaupanju in medsebojnemu sodelovanju, ter da popravi vse tisto, kar bi stvarno moglo biti v zvezi z nadvlado Srbov nad Hrvati. To predhodno delo, ki bi ga hrvatska stran podpirala, bi omogočilo postavnim hrvatskim predstavnikom pod vodstvom dr. Mačka, da s potrebnim zaupanjem začne s postavnimi srbskimi predstavniki pogajati se za končni sporazum o novi ureditvi državne organizacije v naši državi.«

Domači odmevi

Nad čim se »Jutro« razburja

V petkovi številki je prinesel »Slovenec« pozdrav podpredsednika češkoslovaške osrednje vlade Sidorja, ki je obenem tudi vrhovni vodja slovaške Hlinkove garde. To je tista organizacija, ki so jo Slovaki kot svojo državno mladinsko organizacijo ustanovili namesto Sokola. Dr. Sidor je v svojem pozdravu, ki ga je bil priobčil »Slovenec«, izrekel prisrčne pozdrave našemu listu in slovenskemu narodu, ki je slovaškemu tako podoben, da je celo ime enako, in ki mu je podoben tudi po tem, da zaupa pri svojem delu v Boga. Konča pa dr. Sidor z besedami, da Bog ne zapusti narodov, ki vanj zaupajo.

In ta pozdrav slovaškega voditelja in češkoslovaškega ministra je tisto, kar je vzbudilo v »Jutru« veliko nevoljo. Dokler so s Češkoslovaškega prihajali k nam pozdravi framaonskih vodij, takrat je bilo vse dobro. In »Jutro« je žvelo od tistih duhovnih pošilk, ki so prihajale s Češkoslovaške, dokler so tam vladali možje Beneševskega kova. Sedaj pa je kar nenkrat napak, če se na Češkem ali Slovaškem kdo spomni Slovencev in Jugoslovancev. No, to bi človek nazadnje še razumel, da se »Jutru« toži po tistih časih. Zato bi mu tudi nevoljo odpustili ali vsaj razumeli.

Ne razumemo pa, kako si tak vseslovanski list drzne napadati visokega predstavnika drugega bratskega slovanskega naroda in mu očitati »klerofašizem«, ko pa je vsemu svetu znano tole dejstvo: Pri nas na Slovaškem že celih 15 let odživljamo fašistične poskuse. In vsi ti fašistični poskusi so skozi vse te 15 let prihajali iz vrst, ki so »Jutru« najbližje, in od ljudi, ki so se večkrat pisali za »Jutro« in morda pišejo še danes. Prvi fašistični poskus je bil od strani teh ljudi storjen že leta 1924. od strani organizatorjev »Orjunc«. Ko se je to ponesrečilo, so pa s pomočjo svojih prijateljev podpržili dotedanjo svojo tolvadno organizacijo ter ji hoteli dati fašistični značaj. In so razpustili vse druge organizacije, samo da bi svoji zamisli pomagali do uresničenja. Tudi to se ni posrečilo. Vendar stoji dejstvo, da so to hoteli izvesti, kar sedaj drugim zamierjo.

Kar so Slovaki naredili, je to njihova stvar. Imeli pa so polno pravico storiti, kar so hoteli, ker so dobili od vsega slovanskega naroda za to legitimacijo. Nad 90% vseh Slovačkov se je izreklo za tako politiko. Slovaški voditelji so torej izvajali, kar je hotela ogromna večina slovanskega naroda, naši »jugofašisti« so pa kot majekna manjšinica z Orjuno in podprževano tolvadno organizacijo hoteli ustrahovati veliko večino slovanskega naroda. In v tem je tista razlika, ki »Jutru« jemlje pravico govoriti o Slovakah in njihovi politiki!

Dva smrtnobolna

»Delavski politiki« ne gre v glavo da je nastopil somrak liberalnih bogov. Zal ji je svobodnjaštva, ki je rodilo socializem, zakaj smrt enega pomeni tudi konec drugega. Ker pa se noben kriv nauk ni hotel spoznati in priznati, da ugaša, se tudi »Delavska politika« tolaži, da bo socializem s pomočjo liberalnih intelektualcev premagal svoja kriza in zopet orešil človeštvo.

Zal, da se v zgodovini nobena doba ne vrača in da socializma tudi liberalizem ne bo rešil, ker sta obdava smrtno bolna. Uvodničar »Delavske politike« od 21. t. m. sicer upa na »veliko« demokracijo onostran oceana, toda tudi tam ima demokracija take težave, da ji tudi erčne želje evropskega marksizma ne morejo kaj koristiti. Kar »Delavska politika« imenuje duhovno svobodo, svobodo vesti in poštenega prepričanja, to ni izum liberalizma, še manj pa socializma, ki pomeni tiranijo kolektiva, marveč je osnovna misel krščanstva. Liberalno meščanstvo in socialistična razredna država sta to pravo svobodnost in svobodoljublje le izpačila v popolno sprostitve osebe in skupnosti od moralnega zakona in avtoritete pa od vsake objektivne nadvsestne norme sploh, tako da človek in družba nista postala resnično svobodna, marveč sta se zasužnjila posemičnemu egoizmu, množičnim etraetnem in nagonom, brezosebni sili kapitala in tiranije »vsemogočnega boga države«. To pa ni nobena svoboda, ker prava svoboda in njena pravilna raba je mogoča le ob povezanosti posameznika in družbe na absolutno, od Boga hoteno nrvstveno postavno in na odgovornost pred njo. Kar pa uvodničar »Delavske politike« hvali kot »svobodno tekmovanje vseh prepričanj in nakov«, je ravno smrtna rana očeta liberalizma in njegovega sinu marksizma, ker predpostavljata enako resničnost in moralno vrednost vsakega nauka in prepričanja, to je popolno relativnost vsake resnice in vsake nrvstvene norme: to načelo pa je smrt vsakega političnega in socialnega reda, zakaj

državo. Pri tem je velike važnosti, da sodišče ostane politično neodvisno.

Toda za ohranitev demokracije najvažnejše je in ostanle, da vedno razodeva razumno disciplino ter smisel za ljudsko blagor in državo. To načelo velja za stranko, ki vlada, in za stranko, ki je v opoziciji. Kajti politična svoboda je dar, ki ga narodi zaslužijo le s svobodno pokorščino zakononi!

Čajanka časnikarjev pri županu g. dr. Adlešiču

Ljubljana, 21. jan.

Ljubljanski župan g. dr. Juro Adlešič je s svojo soprogo gospo Vero povabil ljubljanske časnikarje k sebi danes popoldne na čaj. Čajanke so se udeležili tudi številni občinski svetniki, med njimi tudi podžupan g. dr. Ravnihar. Ljubezniva gospa soproga županova je obenem z gospodom županom sprejela številne časnikarje in druge goste v svojem stanovanju ter jim zaželela dobrodoščilo. Gostje so bili razveseljeni nad lepim sprejemom, ki ga jim je priredil gospod župan z gospo soprogo ter so ostali pri njem v dolgem razgovoru. Gg. člani občinskega sveta so z gospodom županom na čelu informirali navzoče časnikarje o številnih komunalnih problemih našega stolnega mesta ter jim tudi obrazložili delo in težnje občinske uprave. Pri skrbnem in ljubeznivem prizadevanju gospe županje ter prizadevnosti gospe župana so gostje ostali dolgo časa v prijateljskem razgovoru o vseh aktualnih problemih našega mesta. Med drugimi smo opazili na čajanki tudi glavnega urednika »Slovenca« g. dr. Ivana Ahčina s številnimi uredniki »Slovenca«, nadalje urednike »Slovenskega doma«, predsednika Jugoslovanskega novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, g. Stanka Viranta, in številne druge časnikarje iz ljubljanskih in izvenljubljanskih uredništev, ki so se odzvali ljubeznivemu vabilu župana g. dr. Jura Adlešiča in njegove gospe soproge, ki je bila vzorna domačinka na gostoljubnem stanovanju gospoda župana.

Nemške organizacije v Sremu in Bosni

»Novosti« poročajo: »Organizacija Nemcev v Jugoslaviji se izvaja po nemškem vzorcu s tem, da se deli v župe (Gau), okraje in kraje. Ko je bila ustanovljena bačka župa s sedežem v Somboru, je bila te dni ustanovljena in organizirana sremsko-bosanska župa s sedežem v Vinkovcih. Na čelu te župe stoji kot vodja (Führer) g. Jepp Ridinger. Sremsko-bosanska župa je doslej zbrala okoli sebe 70 krajevnih organizacij v 15 okrajih. Organizacija te župe pa še ni končana, marveč se še razvija. Ko bo ta župa docela organizirana, bo obsegala vsega skupaj kakih 100 krajevnih organizacij.«

Zoper ljudi, ki se rinejo v ospredje

Dr. Mačkov »Hrvatski Dnevnik« prinaša 21. prosinca članek hrvatskega poslanca Janka Tortiča, ki piše, koliko je med hrvatskim ljudstvom sposobnih in poštvalnih ljudi, ki pa ne pridejo v vodstvo, ker se ne rinejo v ospredje. Te ljudi bi bilo treba pridobiti za sodelovanje. Nato pa pravi: »Sposobni, a preveč skromni ljudje so največkrat vzrok neuspehov in slabemu delu v organizacijah, ker ne sprejmejo nobene dolžnosti, zaradi česar potem pridejo naprej tisti, ki ali niso sposobni ali ne bistri ali ne vztrajni. Ko potem dobri to vidijo, jim je žal, da v njihovi vasi organizacija ne napreduje tako, kakor bi mogla, pa se vendar le ne morejo odločiti, da bi se poprijeli tega dela. Resnica je, da je mnogo primerov, ko se malo prida ljudje tako rinejo naprej, da pravi moške niti ne morejo priti na mesto, kamor bi spadali. To ni prav! Kjer je tako, naj se stvar popravi! Tiste, ki so malo prida, je treba odstraniti, naprej pa pošlene in sposobne ljudi!«

Belgrajske novice

Belgrad, 21. jan. AA. V strho propagande smučarskega sporta priredi ministrstvo za telesno vzgojo od 18. do 19. februarja nad Prepaljskim pri Sarajevu tečaj za klasične kombinacije. V tečaj bodo sprejeli do 20 tečajnikov.

Belgrad, 21. jan. m. Poslanec za črnomeljski okraj dr. Jure Koc je danes posredoval v trgovinskem ministrtvu, da se odloži izvajanja uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov za hotele in pensione, ki so bili zgrajeni, preden je bila izdana ta uredba. V istem ministrtvu je posredoval tudi glede šol za gostilničarske gospodinje v Ljubljani. Glede prošnji bosta ugodno rešeni.

Belgrad, 21. jan. m. Gradbeni minister dr. M. Krek je definitivno odobril licitacijo za zalivanje kockastega tlaka na Masarykovi, Vilharjevi, Šmartinski, Resljevi, Miklošičevi, Gosposveti, Bleiweisovi in Celovski cesti v Ljubljani. Vsa ta dela je prevzelo podjetje Anton Res iz Zagreba za 1.805.776 din.

Belgrad, 21. jan. m. Prihodnji četrtak 26. januarja bo v društvenih prostorih belgrajske »Prosvete« predaval dr. Stanko Mencinger o sodelovanju Slovencev pri ustvaritvi Jugoslavije. Začetek predavanja je ob pol 9, na kar opozarjamo člane in ostale belgrajske Slovence.

Belgrad, 21. jan. m. Premeščena eta učitelja Anton Strigel iz Črešnjave v Poljčane in Josip Velikonja iz Pragerskega v Kebeji.

Osebnosti

Belgrad, 21. jan. AA. Z odlokom finančnega ministra je povišan za katastrskega geometra v osmi skupini pri katastrski upravi v Logatcu Franc Bratkovič, pomožni geometer v deveti skupini.

Berlin, 21. jan. AA. Fletani. Maršal Göring je podaril maršalu Balbu letalo. Majo rv. Cramon bo preletel s tem letalom najprej Apenine, da s tem dokaže njegovo odlično kakovost.

Chvalkovski v Berlinu

Berlin, 21. jan. c. Češkoslovaški zunanji minister dr. Chvalkovski je prišel danes v Berlin. Popoldne ob pol 12 je odšel v zunanje ministrtvo, kjer je bil sprejet pri nemškem ministru von Ribbentropu. Njun razgovor je bil zelo dolgi; trajal ni nič manj kot dve in četrt ure.

Popoldne ob 17 pa je bil dr. Chvalkovski sprejet pri kancelerju in vodji Hitlerju v novi kancerski palači. Češkoslovaški državnik je prišel na ta sestanke v spremstvu svojega kabinetnega šefa Masaryka, češkoslovaškega poslanika v Berlinu dr. Mastnyja in uradnikov poslanstva. Pred velikim stopniščem je Chvalkovskega čakal dr. Meisner, ki je gosta popeljal v Hitlerjevo delovno sobo, kjer je bil razgovor. Od češkoslovaške strani sta bila na sestanku Chvalkovski in dr. Mastny, od nemške strani pa je bil navzoč tudi zunanji minister von Ribbentrop. Na dvorišču kancerske palače je bila postavljena častna četa Hitlerjeve garde z zastavo in godbo na čelu.

Budimpešta, 21. jan. c. Danes je češkoslovaški odpravniki poslov obiskal madžarskega zunanjega ministra grofa Czakyja. Na sestanku sta oba ugotovila, da se sedaj vsi spori zaradi spopadov na meji urejeni. Vsa vprašanja med Madžarsko

in Češkoslovaško so urejena in to na popolne in trajne izvedbe sklepov dunajskega razsodišča o novih mejah med obema državama.

General Prhala odklanja ministrtvo v ukrajinski vladi

Praga, 21. jan. AA. DNB: V Bratislavi se je danes vršila konferenca med predsednikom karpatskokrajinske vlade Vološinom, ministrom Revajem in ministrom Prchalom. Po končani konferenci je Prhala izjavil, da v sedanjih razmerah ne more ostati član karpatskokrajinske vlade in da se bo vrnil v Prago.

Rim, 21. jan. AA. Stefani. Bolgarski kralj Boris je snoči ob 22 s svojima otrokoma prispel v Rim.

Zagrebska vremenska napoved: Nekoliko oblačno, padec temperature.

Zemunska vremenska napoved: Pooblačitev z nekaj dežja v zahodnih krajih, gosta megla sredi države in v dolinah in kotlinah, na vzhodu pa ponekod jasno. Toplota bo na skrajnem zahodu in v vzhodnih krajih nekoliko posušila.

Obroč okrog Barcelone se oži

Francove čete zavzele Igualado in Vendrell

Hendaye, 21. jan. Najhujši udarec je zadela obrambo s padcem Igualade v dolini reke Noya, ne le zaradi tega, ker je mesto samo po sebi pomembno (šteje 15.000 prebivalcev), ampak zato, ker je v mestu močno razvita industrija ter so razen tega velike predelnice. Mesto so smatrali kot središče obrambnega pasu, ki naj ubrani Francovim četam dohod do Barcelone. Prodiranje bo sedaj mnogo lažje, ker svet ni več tako hribovit in je tako od severozapada, kakor od zapada le še komaj 50 km do Barcelone.

V Barceloni vlada veliko razburjenje, ki ga povečuje še dejstvo, da so rdeče oblasti nagnale vse žene in otroke — moški so na bojišču — da kopije jarkov okrog mesta. Komunisti se skušajo tolažiti z zgledom Madrida, češ kakor je v madridskem predmestju že dve leti bojna črta in vendar še ni bilo mogoče mesta zasedeti, tako Franco tudi Barcelono ne bo zavzel. Vendar pa je položaj že danes za Barcelono mnogo slabši, kakor pa je bil položaj Madrida pred dvema leti. Kajti Francove čete tehnično, pa tudi po svojem elanu visoko nadkriljujejo dokaj demoralizirano rdečo vojsko.

Oblasti so že poslale zlati zaklad iz barcelonske državne banke v Pariz, kar je znamenje, da niso prepričane, da bi se mogla Barcelona držati.

Nova pri sedanjih Francovi ofenzivi je okoliščina, da se prodiranje neprestano nadaljuje. Pri prejšnjih ofenzivah je šlo le skokoma naprej, sedaj pa pritisk Francovih čet traja noč in dan, kar je znamenje, da razpolaga z velikimi silami. Pri nadaljnjem prodiranju proti Barceloni bodo Francove čete morale mimo Montserrat. Montserrat dosega višino 1238 m in je ena najznamenitejših in najčudovitejših gora na vsem svetu. Iz ravnine kipi velikanski gorski masiv nad 1000 metrov visoko; ves skalnat je in razrvan, od tod njegovo ime po naše »nažagana gorca«. Od gore do Barcelone je le poldrugo uro peš hoje. Okrog višine 900 m je pozidan slavn samostan Matere božje, katere slika je v dobi Mavrov izginila, pa je na čudežen način od pastirjev bila najdena v neki votlini ob koncu 9. stoletja. Samostan je pozidan na strmih pečinah in daje čudovito mogočen vtis. V samostanski cerkvi je Ignacij Lojola, ustanovitelj jezuitskega reda l. 1521, potem ko je po hudi rani iz bitke pri Pamploni opustil vojaško službo, sklenil, da bo posvetil svoje življenje Bogu in sveti Devici. Pred njeno podobo je obesil svojo orožje. Sedaj je v samostanu rezidirala predsednik Azaña.

Igualado so rdeči srdito branili

Lerida, 21. januarja. AA. Ponoči je bilo zavzeto mesto Igualada, ki je prvo večje mesto barcelonske pokrajine, ki so ga nacionalisti zavzeli. Nacionalistične čete so vkorakale v mesto okoli polnoči. Borba za Igualado se je začela ob 4 popoldne ter se je končala s popolno zmago nacionalnih čet. Glavne borbe so se vršile tri kilometre vzhodno od mesta. Odpor sovražnika je bil zelo močan, kakor se ne pomeni od začetka ofenzive na katalonskem bojišču. Okoli in okoli mesta so bili skopani jarki ter vsi mostovi in ceste uničene.

Po padcu Igualade imajo nacionalistične čete odprto pot proti Barceloni. Republikanske čete so se umaknile v smeri proti Villafanci. Nacionalistične čete so zavzele tudi vse vrhove severno in vzhodno od Igualade.

Vendrell je padel po krvavih bojih

Barcelona, 21. januarja. b. Krvave in hude borbe za Vendrell so odločene. Po strašni bitki, ki je divjala ves prejšnji dan in preteklo noč in v kateri so tako z nacionalistične kakor tudi z republikanske strani uporabili vse najmodernejše tehnične rožje, se je nacionalistom v zgodnjih jutranjih urah posrečilo zavzeti razvaline do predvečernjim krasnega mesta (sedež okraja z 7000 prebivalci leži ob morju), ki so bile posejane z nešteti razmesarjenimi trupli braniteljev. S tem so se nacionalistične čete ob morskem obali približale Barceloni na 50 km.

Cilj je Barcelona

Pariz, 21. januarja. b. Obroč nacionalistične armade se vedno bolj oži okrog glavnega katalonskega mesta Barcelone. Nacionalisti napredujejo s treh strani proti temu mestu in vsi znaki kažejo na to, da so že včeraj na nekaterih krajih zadeli na zadnjo obrambo črto pred Barcelono. Za nacionaliste je sedaj glavni cilj Barcelona, ker hočejo najprej popolnoma etreti rdeči odpor v Kataloniji. Operacije nacionalistov so v zadnjih mesecih zelo hitre in prodorile se razvijajo z neznanosko brzino, tako da rdeči nimajo časa, da se zopet zberejo.

Na estremadurski fronti so republikanci že vedno v ofenzivi, vendar pa nacionalisti z uspehom odbijajo vse napade, tako da je ves napor rdečih tudi tukaj zaman. General Franco od časa do časa

dirigira svoje letalstvo na to fronto, ki z uspehom uniči vse poizkuse republikancev. Poleg tega nacionalistični bombniki napadajo razna mesta in so med drugim včeraj napadli tudi Valencijo.

Od davi se sliši na francosko-španski meji silovito bobnenje topov, kar je znak, da so nacionalisti pričeli uničevati še zadnji ur rdečih, njihovo črto pred Barcelono.

Operacije in promet republikanske vojske zelo ovirajo begunci, ki neprestano prihajajo v Barcelono in druga mesta ter na francosko mejo.

Lerida, 21. januarja. AA. Reuter: Z zavzetjem mesta Arbosa so nacionalisti oddaljeni le še 25 milj od Barcelone. Arbosa leži sredi med Vendrellom in Villafanco. Mesto so zavzele maroške čete pod poveljstvom generala Yague. Nacionalisti so zasedli tudi Clariano, med Arbosom in morjem. Nacionalistični oddelki prodirajo v vseh odsekih.

Barbarstva rdečih

Bilbao, 21. januarja. AA. Posebni dopisnik DNB poroča nove podrobnosti o bojih na katalonskem bojišču. Republikanci so popolnoma opustošili nekdanj bogato in rodovito pokrajino med Cervero in Montblanchom. Prebivalstvo je nacionaliste sprejelo kot osvoboditelje. Republikanci so med drugih uničili cerkev v Taregi, ki so jo zgradili v 18. stoletju. V Cerveri so ubili več duhovnikov. Vsega skupaj so pobili 70 duhovnikov. V Cerveri bolnišnici so rdeči pobili pred umikom več bolnikov, med njimi tudi dva slepca. Pobili so mnogo civilnega prebivalstva, celo žensk in otrok, in več bolničark.

Salamanca, 21. januarja. AA. DNB: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva od petka zvečer potrjuje v vseh podrobnostih nove velike uspehe nacionalističnih oddelkov na katalonski fronti, posebno zavzetje Vendrelle, in ostalega dela tarragonske pokrajine. V vseh odsekih so se nacionalisti približali Barceloni. Poročilo nadalje našteva razna osvobojena mesta v osvobojenih frontnih odsekih. Republikanci so imeli več sto mrtvih, nacionalisti so pa ujeli 1200 mož, med njimi mnogo višjih častnikov. Med bogatim vojnim plenom je treba omeniti tri vojne tanke in neko municijsko skladišče. Na estremadurski fronti so nacionalisti zavrnili sovražne napade, nato so pa vdrli v sovražne vrste. Na tej fronti so republikanci izgubili mnogo ljudi in vojnega materiala. Nacionalisti so zajeli 116 republikancev. Operacije pehote je podpiralo nacionalistično letalstvo. V letalskih bojih so nacionalisti sestrelili dve sovražni letali, tretje so pa zadelo protiletalske baterije. Nacionalistična letala so bombardirala vojaške cilje v prietanišču Valencije in Sitigaza.

Lerida, 21. januarja. AA. (Reuter.) Nacionalistične čete, ki so zavzele Igualado nadaljujejo s prodiranjem. Dopoldne so zavzele Odeno in zdaj prodirajo proti Manzeru. Z osvojitvijo Arbosa ima general Franco kontrolo nad vso pokrajino Tarragone.

Barcelona, 21. jan. Vlada je poverila obrambo zadnjega obrambnega pasu pred Barcelono Amerikancu Henriku Listru, nekdanjemu zidarju, ki velja za najspodobnejšega in najbolj energičnega barcelonskega generala. Njemu ob strani je kot šef generalnega štaba dodeljen general Rodriguez, ki ga smatrajo za najspodobnejšega republikanskega vojskovodjo.

Italijanski tisk napoveduje gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo

Novi Sad, 21. januarja. b. Danes popoldne so prišli v Novi Sad člani Ciganovega spremstva. Italijanski gosti so bili pogosteni od novosadskega policijskega upravnika Simića, ki jim je v restavraciji kraljice Marije priredil svečano kosilo. Popoldne so si Italijani ogledali mesto in okolico ter nato zapustili Novi Sad. Grof Ciano sam ni prišel v Novi Sad.

Rim, 21. januarja. b. V zvezi z obiskom grofa Ciana na Belju italijanski tisk poleg poročila o poteku sestanka in raznih svečanosti, ki so bile prirejene italijanskemu zunanjemu ministru in njegovemu spremstvu, poudarja tudi važnost razgovorov, ki sta jih v največjem zaupanju in medsebojnem prijateljstvu vodila grof Ciano in dr. Stojadinović.

Koliko Madžarov je pri nas Koliko naših je na Ogrskem

Za sam sporazum med Madžarsko in Jugoslavijo po mnenju »Tribune« ni nobenih ovir več. Odkar je sklenjen italijansko-jugoslovanski sporazum, so se odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo naglo popravili in tako sta obe stranki spremenili politiko. Madžarska je dobila tudi svoje vojaške pravice, ki so se ji do-

3 veliki zvezdniki: Clark Gable, Myrna Loy, Spencer Tracy so ustvarili višek filmske tehnike in ustvarjanja: vele-film XX. stoletja

KINO MATICA 21-24

Danes ob 10-30, 15, 17, 19 in 21

Rezervirajte vstopnice že v predprodaji!

Vragi neba

(Dialog v nemškem jeziku)

Zakaj je bil zavržen Schacht

Odgovor iz Pariza: Nemčija je v hudih denarnih težavah

Priz, 21. jan. AA. Imenovanje dr. Funka za predsednika Reichsbanke je glavni predmet komentarjev današnjega pariškega tiska. Listi pri- našajo najrazličnejše kombinacije o motivih te spremembe. Velik del pariškega tiska smatra, da je Nemčija prišla v finančne težave ter da je bil dr. Funk zaradi tega imenovan za predsednika drž. Reichsbanke. Listi pišejo, da je sprememba v vodstvu Reichsbanke izzvala največjo senzacijo v političnih in diplomatskih krogih. »L'Epoque« piše, da je Funk predstavnik totalitarnega gospodarstva v najostrejši obliki. Funk

je borec v vrstah nacističnega pokreta ter eden najbližjih sodelavcev maršala Göring, ki je vodja štiriletnega gospodarskega načrta. List zaključuje iz tega, da bo dr. Funk politiko Reichsbanke popolnoma prilagodil potrebam štiriletnega načrta. »Jour« pravi, da je prednost, ki jo ima dr. Funk pred dr. Schachtom v tem, da ni vezan na stare finančne nauke, ki jih nacionalni socialisti smatrajo za zastarele. Novi predsednik Reichsbanke bo mogoče v še večji meri povečal skrivnosti, ki obdajajo finančni položaj Nemčije.

Nova Spaakova vlada

Bruselj, 21. jan. AA. Rekonstrukcija vlade je izvršena razen za dva portfelja. Vlada je sestavljena sledeče: predsednik vlade Spaak (socialist), minister za javna dela Balthazar (socialist), minister za delo in socialno politiko Delatre (socialist), minister notranjih zadev Marq (katoliška stranka), minister za gospodarstvo Barnieh (socialist), minister zunanjih zadev Janson (liberalna stranka), prosvetni minister Soudan (socialist),

minister za narodno zdravje Jenisan (liberalna stranka), prometni minister Deman (krščanski demokrat), minister za kolonije Vleeschauven (katoliška stranka), finančni minister Janssen (katoliška stranka), pravosodni minister Gillon (liberal), minister za narodno obrambo general Denis (izven parlamenta), poljedelski minister d'Aspremont-Lynden (kat.). V vladi je pet socialistov, 5 katoličanov, 3 liberalci in 1 izven strank.

Japonska napoveduje »obnovo vzhodne Azije«

Tokio, 21. januarja. AA. Havas: Japonski minister zunanjih zadev Arita je imel včeraj o priliki otvarjanja japonskega parlamenta govor o japonski zunanji politiki.

Arita je dejal, da mora japonska zunanja politika stremeti za tem, da izpolni vse moralne obveznosti. Japonska zunanja politika lahko pokaže velike uspehe. Tako je državo Mandžurijo priznalo že sedem držav. Japonska želi obnovo Vzhodne Azije na moralni osnovi, pri čemur bodo Japonska, Mandžurija in Kitajska sodelovali na vseh političnih, gospodarskih in kulturnih poljih. Japonska je že 22. decembra 1938 uradno povabila Kitajsko k sodelovanju v borbi proti komunizmu. V tej izjavi Japonska ni zahtevala od Kitajke nobene vojne odškodnine, niti odstopa ozemlja, temveč je nasprotno izjavila, da bo splošno neodvisnost Kitajske pod pogojem, da se najdejo stvarna sredstva za rešitev vprašanja ukinitve tujih pravic, kar je pogoj neodvisnosti Kitajske.

Za uveljavitev novega reda v Vzhodni Aziji je neobhodno potrebno uvesti neke omejitve neodvisnosti v krajih, ki so življenjskega pomena za na-

rodno obrambo in neodvisnost Japonske in Mandžurije. Omejitve bi bile majhne. Pri prenosu Vzhodne Azije bo Japonska pozdravila sodelovanje drugih držav. Japonska vlada je bila vedno prepričana, da je gospodarsko sodelovanje najboljši sredstvo za zboljšanje blagostanja na svetu. Japonska je vedno pokazal voljo za ureditev vseh sporov, ki so nastali zaradi Kitajske.

V zvezi s prevozom orožja skozi Indokino, je japonska vlada stopila v stik s francosko vlado, ter jo opozorila, da bi bila Japonska prisiljena izvajati gotove ukrepe, ako prevoz orožja ne bi prenehal.

Nato je japonski zunanji minister dejal, da je japonsko-kitajska vojna stopila v novo dobo. Vlada maršala Čangkajška predstavlja zdaj samo še krajevno upravo, medtem ko se v vseh zasedenih oblasteh opaža razpoloženje v korist Japonske. Japonska upa, da bo skoraj sestavljena nova osrednja vlada, ki bo sodelovala z Japonsko pri urejanju kitajskega vprašanja, kakor tudi vseh ostalih vprašanj.

Nato je Arita ostro napadel delo Kominternne ter izrazil svojo zadovoljnost zaradi oenovanja protikomunistične osi, ki je bila zaradi pristopa Madžarske in Mandžurije še pojačana. V vsej Aziji se čuti roka Kominternne kadar se kje pojavljajo nemiri. Kominternna je največji sovražnik miru in reda. Četniške vojne so njihovo delo. Kominternna dela vedno na to, da se vojna podaljša ter zato žrtvuje tudi kitajsko ljudstvo.

Kar se tiče odnosov s sovjetsko Rusijo, je Arita dejal, da Japonska obžaluje, da se Sovjetska Rusija vmešava v izkoriščanje premo-govnikov in petrolejskih vrelcev v severnem delu Sahalina. Japonska je pokazala veliko potrpežljivost pri sklepanju pogodbe o ribolovu v Ohotskem morju. Besedilo pogodbe sta obe stranki sprejeli, toda pogajanja so končno propadla, ker je Sovjetska Rusija začela vprašanja, ki z ribolovom nimajo nobene zveze. Japonska vlada je pristala na nadaljevanje pogajanj, toda Japonska je pripravljena tudi na to, da podvzame vse potrebne ukrepe, ako bo prisiljena varovati svoje pravice in interese.

Arita je končal svoj govor z izjavo, da Japonska veruje v svetovni mir, ki se pa da doseči samo na moralnih osnovah prijateljstva in harmonije med ljudmi ter na osnovi pravice.

»Kitajska vojska šteje 1 milijon«

Na današnji seji parlamenta sta govorila vojni minister Itagaki in mornariški minister Jonaj. Oba sta izčrpano poročala o položaju na Kitajskem.

Vojni minister je poudaril, da bo jedro japonske vojske na Kitajskem ostalo še nekaj časa tam, da pripomore k ureditvi razmer. Sedanji vojaški položaj bi se lahko takole opisal: Okoli 170 tisoč Kitajcev je zbranih v prostoru okoli železnice v Hankov; ti oddelki pripravljajo četaško vojno severno od reke Jangce. Južno od reke Jangce stoji kitajska osrednja armada v krajih med Čangcejem in Nangangom. Ta armada šteje okoli 300.000 mož. Na južnem Kitajskem stoji v pokrajini Kwangtung armada 200.000 Kitajcev. V pokrajini Kwangsi pa armada 150.000 mož. Vsega skupaj šteje kitajska vojska okoli milijon mož. Minister je dodal, da se v zahodni in severozahodni Kitajski opaža čedalje večji vpliv Moskve.

Poljski glas o narodnosti tjejskega prebivalstva

Krakov, 21. jan. TG. Tukajšnji »Ilustrowany Kurjer Codzienny« odgovarja na nedavno v čeških listih objavljeno vesi, da živi na tjejskem ozemlju več Čehov kakor Poljakov, in da to izhaja iz uradnega poljskega štetja, ki je bilo izvedeno po poljski zasedbi Tješina in okolice. Krakovski list pravi k temu: »Ta vest je izmišljena in da je treba v imenu resnice poudariti, da na Zaolzaški zemlji — tako Poljaki imenujejo zasedeno tjejsko ozemlje — sploh ni bilo nikakšnega ljudskega štetja, v kolikor pa se tiče narodnostnih razmer na tem ozemlju, je njegovo prebivalstvo stoletja neizpodbitno poljsko. Češka vest navaja, da so je iz tjejskih krajev izselilo 20.000 Čehov. To je morda res, toda v tem primeru gre za ljudi, ki so se priselili, za vojaške, orožništvo, poljeje, carnike, državne uradnike ter njihove družine. Največji del med njimi je prostovoljno zapustil Zaolzaško še pred prihodom poljske vojske. Poljske oblasti so — tako končuje krakovski dnevnik — tudi same odstranile nekaj sto čeških prebivalcev, to pa za to, ker so se pregrešile s protipoljsko agitacijo.«

Toulone, 21. jan. AA. Potovanje načelnika francoskega generalnega štaba Gamelina in vice-admirala Darlana v Severno Afriko je odloženo na drugi teden. Gamelin in Darlan odpotujeta v Srednjo Afriko na križarki »Emil Bertic«.

Droline novice

Koledar

Nedelja, 22. januarja: 3. nedelja po Razglasenju Gospodovem. Vincencij in Anasztazij, mučenca.
Ponedeljek, 23. januarja: Zaroča Devica Marije. Rajmund Penjaforški.
Torek, 24. januarja: Timotej, škof, Evgenij, muč.

Novi grobovi

† Gospa Marija Vencajzova roj. Zužek, vdova po pokojnem odvetniku g. Vencajzu, je včeraj zjutraj ob pol 6. mirno v Gospodu zaspala. Pogreb bo danes ob 2. popoldne ob doma Tyrševa cesta 17 na pokopališču k Sv. Križu. Naj sveti blagi rajni večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

† Gospa Minka Grill roj. Plevelj, soproga uradnika državnih železnic, je mirno izdihnila svojo blago dušo. Pogreb bo v ponedeljek ob 4. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Gospod Josip Spitzer, dimnikarski mojster in hišni posestnik, je po kratki mučni bolezni odšel k Bogu po plačilo. Pogreb bo danes ob 4. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Blag mu spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Odvetniški izpit je opravil g. Franc Satler iz Viničke vasi pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah. Cestitol!

Brez težav

— Potovanje v Rim. Izredna prilika se nudi letos za rimsko romanje, kar se tiče cene, 850 din velja vožnja Ljubljana-Rim in nazaj, hrana in stanovanje v Rimu. Prosvetna zveza je to priliko porabila in pripravila veliko slovensko romanje v Rim od 21. do 29. maja. Namen tega romanja je, da se zlasti naše organizacije poklonijo sv. očetu in se mu zahvalijo, da je prišel blaženo Eno k svetinam. S tem smo dobili Slovenci prvo slovensko svetnico. Zlasti želimo, da se v obilnem številu udeležijo romanja slovenski fantje in dekleta v krajih, ostali pa v narodnih nošah. Tja grede se bodo ustavili v Florenci, nazaj grede pa v Assisi in Loreto. Prijavitelj se je treba do 1. aprila in plačati pri prijavi 250 din. Ostalo vsoto je treba plačati do 10. maja. Slovenci porabimo to priliko in poramajmo na grobe sv. apostola Petra in Pavla, na grob sv. Cirila, obiščimo veličastne rimske bazilike, ogledmo si stari Rim, kolosej in katacombe, pa tudi moderni Rim, ki raste dnevno. Ogledali si bomo tudi novi športni stadion, ki je nastal v zadnjih letih.

— Zveza katoliških kmečkih mladenc priredi v času od 18. do 24. februarja 1939 duhovne vaje s tečajem KA v Lichtenthurnu v Ljubljani. Vsa mlada dekleta, ki želijo delati pri KA, se priglasiše za te duh. vaje do 5. februarja 1939 na na-

Kaj pravite?

Tujim izdelovalcem raznega blaga bi rad povedal, da Slovenci nismo Culukafri. Rad bi jim dopovedal, naj nam pišejo slovensko! Strar ima tole ozadje: Slovenci nimamo svojih farmacevtskih tovarn za izdelavo zdravil. Vse specialitete dobivamo iz Zagreba ali pa iz tujine skozi Zagreb, in jih moramo kajpada drago plačevati. Omeniti moram tudi, da Slovenci nimamo niti skladišč, niti zastopstev teh stvari. Razen tega pa nimamo niti svojih agentov. Propagando za zdravila delajo pretežno tujci, dasiravno imamo mi sami brezposelne zdravnike, ki bi mogli pri tem delu zaslužiti kako malenkost. Ves denar se tedaj steka v žepo po ceotni neslovensko mislečih domačinov ali pa celo židovskih tujcev. Slovenci zdravniki, ki moramo biti že po svojem poklicu odjemalci tujih tovarn za zdravila, smo prejemali prospekte zanje pretežno v srbohrvaščini ali celo nemščini. Šele pred kratkim pa so sprico konkurenčnega boja prišle lovarne do spoznanja, da nismo ne Hreali, ne Nemci, pa so nam začele pošiljati prospekte v »slovenskemu« jeziku. To »slovensko« pisanje pa je tako barbarško, da iztira odločen odpor. V dokaz tega objavljam slovenski javnosti naslednje pismo, ki je samo en primer tega, kar skoraj vsak dan prejemamo od različnih tujih in »domačin« tvež: »Zagreb, 6. decembra 1938. Spoštovani gospod doktor! Zdravljenje slabosti in izčrpanosti... je danes eden od najtežjih nalog zdravnika. Zato boste sigurno pozdravili našo odloko, da smo tudi v naši zemlji stavili v promet priznano sredstvo. Ta naš preparat ne vsebuje samo navadne robo-rancije..., temveč tudi druge važne spojke... Nadalje moramo posebej naglašati, da... vsebuje še ekstrakt jetre... in bo ta preparat pri Vaših pacientih gotovo požel splošno priznanje... Toniziranje neravnega sistema in sistema posod dovode istočasno do zvišanja celularne izmenjave stvari, a s tem do fizičnega ojačanja organizma, kakor tudi do hitrega menjanja splošnega razpoloženja, katero se zlasti odraža v pobožanju teka. V koliko Vam, spoštovani gospod doktor, še ni poznan, smo našo Vašo zahtero rad pripravljeno... Z odličnim spoštovanjem.« (Dva nečitljiva podpisa.)

Objektivni slovenski bralec mora priznati, da tega pisma nikakor ne more razumeti. Jezik v njem je namreč tako skrotovčen in tuji, da se mu smisel starikov popolnoma izmakne. Čudimo se, da se nam tujci — ki sami skrbijo za pravilnost svojega jezika in od nas zahtevajo, da ga pravilno pišemo, kadar jim ponujamo svoje blago — upajo priporočati svoje drage izdelke v taki obliki, ki vsbuja med nami upravičeno ogorčenje in zavračanje. Naj vendar ti gospodje nastavijo naše ljudi, ki poznajo stroko in jezik in ki bi skrbeli, da za naš narod žaljivih dopisov ne pošiljajo odjemal-cem. Ali pa naj so vsaj toliko uvidni in se obr-nejo na »Akademski urad dela« naše univerze; ta jim bo gotovo dal na razpolago za ta posel kvalifi-cirane intelektualce. To moramo tem bolj pouda-riti, ker terdke teh reklam ne pošiljajo zastojni, ampak jih morajo slovenski bolniki drago plače-vati.

slov: Zveza kat. kmečkih mladenc, Ljubljana, Ma-sarykova c. 12. Celotna oskrbina znaša 130 din. Vse udeležence naj pridejo v zavod 18. februarja do 6. ure zvečer. — Odbor.

— Vreme, Jugoslavija: Gosta megla po vsej državi razen na Primorju in v vardarski banovini, kjer je oblačno. Temperatura brez spremembe. Najnižja je v Plevljah — 4, najvišja je na Rabu +18. Napoved za danes: Oblačno z dežjem v za-hodnih krajih. Gosta megla v sredini države v dolinah rek in kotlinah. Temperatura se bo zvi-šala na skrajnem zahodu, znižala na vzhodnem kraju.

Belina perila,

ki je oprano z odličnim

HUBERTUS

milom, je ponos vsake gospodinjel
Uporabljajte ga tudi Vi!

— Podporno društvo železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani opozarja vse člane, ki so v zaostanku s članarino nad tri mesece, da za-ostalo članarino poravnajo najkasneje do 5. febru-erja t. l., ker bo društvo sicer primorano vse ne-redno plačujoče in s članarino zaostale člane v smislu § 5 društvenih pravil črtati iz članstva. S tem ugasnejo vse obveze društva do črtanih čla-nov. Na morebitna tozadevna vprašanja bo društvo odgovarjalo le v primeru, ako bo priložena dopis-nica z napisanim naslovom. — Odbor.

— Elektromotor zastavljen trgovcu, nato ukradel in tožil trgovca. Trговец in posestnik v Domžalah Smon Franc je dobil meseca decembra 1937 za 1500 din v zastavo elektromotor (1 in pol konjske sile) od Ja-neza Cerarja, p. d. Logaja iz Doba. Meseca marca 1938 pa je bil vdomljen v Smonovo šupo, kjer je imel shranjen elektromotor in je bil motor odnešen. Poleg motorja je bilo ukradenega tudi 20 m kabla, vse skupaj v vrednosti 4000 din. Ker trgovec Smon ni mogel vrniti motorja Cerarju, ga je Cerar izročil advokatu dr. Potokarju v Kamniku, kateri je šmoma večkrat terjal, naj vrne motor, ali pa plača odškod-nine 5000 din. Ker Smon tega ni mogel, je Cerar vlo-žil tožbo pri sodišču v Kamniku. Orožništvu v Dom-žalah pa je postala stvar sumljiva in je začela po-izvedovati. Te dni je ugotovila, da je v Smonovo barako navedenega dne vdomil in motor odnesel sam Janez Cerar v družbi svojega hlapca Oblaka Matevža

Kakor vsako leto, tako tudi letos
Samo od 23. januarja do 11. februarja
na vse naše blago, kljub našim znano nizkim
cenam. Pri nas je vsak komad vidno ozna-
čen in od te cene dobite 20% popust
IVAR OBLEKE:

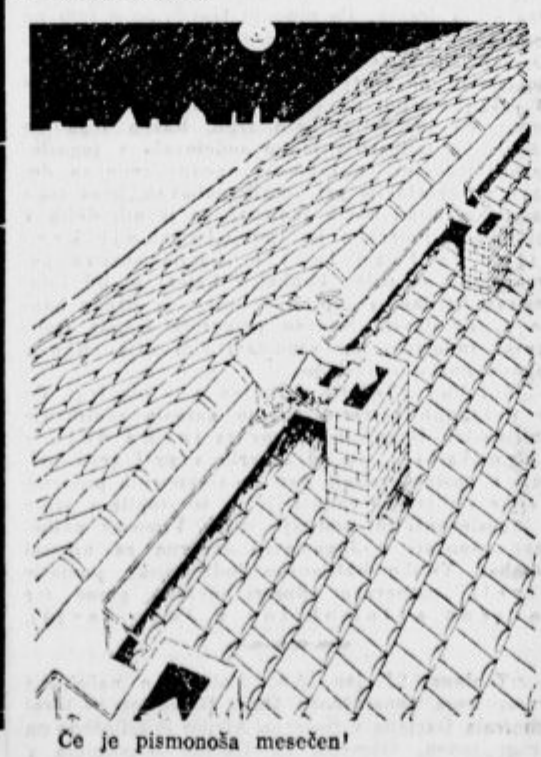
ANTON BRUMEC, LJUBLJANA
NASPROTI GLAVNE POŠTE

iz Polhovega grada. Pri Cerarju je bila hišna pre-iskava, vendar motorja niso našli. Zaslišali so hlapca, ki je po dolgem tajanju priznal, da sta oba s Cerar-jem ukradla motor in ga s Cerarjevim vozom od-pehjala v Dob in skril v hlevu pod smrečje. Pozneje pa sta se skregala, ker Cerar ni hotel izplačati hla-pcu Oblaku 500 din nagrade za sodelovanje pri tej tatvini. Ta prepis so šlale priče, katere je potem domaška žandarmerija zaslišala. Oblak je tudi pri-znal, da je pri tatvini sodelovala tudi Cerarjeva žena, ker je pomagala motor skriti v hlevu. Po prepisu s hlapcem pa je Cerar sam na skrivaj z ženo brez hlapčeve vednosti motor skril v drvarnico med bu-tare. Cerar in njegova žena sta v civilni pravdi proti Smonu pri sodišču pričala, da o motorju ničesar ne vesta. Nato so prijeli še Cerarja, ki je po celodnev-nem zasliševanju končno priznal, da je res on v družbi Oblaka motor ukradel in ga pozneje skril med butare v svojo drvarnico. Orožniška patrula iz Dom-žal je opravila pri Cerarju ponovno hišno preiskavo in po dolgem trudu našla v drvarnici med butarami mo-tor. Cerar bo obtožen tudi zaradi lažne ovadbe in krivega pričanja.

— Velik vlom v Zapužah. Orožniki iz Begunj so sporočili včeraj ljubljanski policiji, da je bil v Zapužah izvršen velik vlom v tekstilno tovarno Alojzija Kristana. Vlomilci so vdrli v tovarno po-noči ter odnesli balo ženskega sukna, ki je bila vredna nad 3000 din. Dalje so odnesli eno odejo, več blaga, primernege za kostime in plašče, ter drugih tkanin. Za tatovi ni zaenkrat nobene sledi.

— Sledovi za vlomilci v Ptuj. Poročili so o ogromnem vlovu v prostore davčne uprave v Ptuj. Oblasti so vsestransko zasledovale vlomilce ter dognale imena oseb, ki so nujno sumljive, da so vlomile v ptujsko davkarijo. Ti osumljeni pa so sedaj na begu ter jih oblasti iščejo. Med vlo-milci je tudi neki tuji državljani. Zelo verjetno je, da so vlomilci z ukradenimi kolki, oziroma z iz-kupičkom zanje že prekorajčili državno mejo.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kfi-slini in slinici. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ce je pismonoša mesečen!

— Čisto in duhteče perilo je veselje rodbine. Perite ga z »Oven« terpeninovim milom in zado-voljni boste! Pecen je, krasno pere in je domač iz-delek Fockove mlarne iz Kranja.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Ženini in neveste! Kompletno balo, kamgarne za obleke, palmaston in marango za suknje, cefire in popline dobite v dobri kvaliteti in nizki ceni v ma-nufakturni trgovini Janko Česnik, Ljubljana, Lingar-jeva ulica.

Po državi

* Umrli je v Prijepolju odvetnik in bivši na-rodni poslanec Sveta Budisavljevič.

* Daruvarski fotoamatер toži ameriško revijo zaradi plagiatov. Uradnik daruvarske občine je naredil izredno uspeš posnetek daruvarske kal-varije. Ta posnetek je bil objavljen na prvi strani zagrebške Foto-revije pod naslovom »Kalvarija«. Ta revija je prišla v roke ameriški fotoamaterki Elizabeti Hipps v Cincinnati v državi Ohio v Združenih državah. Hippsova je daruvarska Kal-varijo enostavno reproducirala in jo pod svojim imenom objavila v veliki ameriški foto-reviji »Minicam« v Cincinnati. K sliki je objavljen tudi članek, v katerem pisateljica Hippsova opisuje svoje potovanje po Južni Ameriki, kjer je mnogo fotografirala, najboljši posnetek pa je ta »Kal-varija«. O tem svojem potovanju po Južni Ame-riki je Hippsova tudi predavala v nekem ugled-nem klubu v Cincinnati. Revija »Minicam« je slučajno prišla v roke članom daruvarskega foto-amaterskega kluba, ki so takoj prepoznali daru-varsko Kalvarijo in delo Paviča. Pavič se je obr-nil na naš konzulat v New Yorku, ki je nato pisal uredništvu revije »Minicam«, ki je poslalo konz-ulatu pet dolarjev za Paviča. Konzulat se je zdelo ta vsota preveč bagatelna in je zato vsa zadevo izročilo odvetniku Kurzmannu v New Yorku, ki bo sedaj zastopal Paviča pred sodiščem proti uredništvu revije »Minicam«.

* Split mora dobiti letalsko zvezo. Splitški Aeroklub je imel smolo, na kateri so razpravljali o zračni zvezi Splita z ostalimi središči in sploh o zopostavljanju Splita v zračnem prometu. So-glasno je bila sprejeta zahteva, da mora Split končno dobiti tako potrebno zračno zvezo. Kot središče Primorja je bil Split v tem oziru zapo-stavljen. Aero-klub zahteva, da se še letos uvede-jo sledeče zračne črte: Split-Hvar-Korčula-Dubrovnik-Sarajevo-Belgrad; dalje Split-Ba-

Ljubljana, 22. januarja

Gledališče

Drama: Nedelja, 22. jan. ob 15: »Pikica in Tonček«. Mladinska predstava. Izven. Znižane ce-ne od 20 din navzdol. — Ob 20: »Hollywood«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 23. jan.: Zaprt. — Torek, 24. jan.: Zaprt. (Go-stovanje v Celju: »Hollywood«.) — Sreda, 25. jan.: »Upniki — na plan!« Red B. — Četrtek, 26. jan.: »Hollywood«. Red A.

Opera: Nedelja, 22. jan. ob 15: »Pod to goro zeleno«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Manon«. Gostovanje ge Zlate Gjun-gie-nac. Izven. — Ponedeljek, 23. jan.: Zaprt. — To-rek, 24. jan.: Zaprt. — Sreda, 25. jan.: »Evgenij Onjegin«. Red Sreda. — Četrtek, 26. jan.: »Jo-lanta«. »Gianni Schicchi«. Red Četrtek. — Petek, 27. jan. ob 15: »Boris Godunov«. Dijaska predstava.

Radio Ljubljana

Nedelja, 22. januarja: 8 Kmečki trio — 9 Na-povedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve — 9.45 Verski govor (g. ravnatelj Jože Jagodine) — 10 A. Dvojak: Slovenski plesi; sinf. suita (plošče) — 11 Koncert kvarteta Pilih — 12 Klavirski koncert gđ. Vikt. Švihli-ko-ve; sodeluje Radijski orkester — 13 Napovedi 13.20 Opoldanski koncert radijskega orkestra — 14 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) 17 Kmetijska ura: Zakaj so kmetijske organiza-cije potrebne (ing. Rado Lah) — 17.30 Za boljšo voljo in krajši čas (plošče) — 18 Alfonz Inkret: Sovražnik malih živali — igrica (člani rad. igral. družine) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacio-nalna ura — 19.50 Dueti orgle in harmonike (gg. Petan France in Stanko Avgust) — 20.30 Koncert operne glasbe. Sodelujeta: gđ. Vera Majdičeva in Radijski ork. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za ples in oddih (plošče)

Drugi programi

Nedelja, 22. januarja: Belgrad: 20 Ork. konc. 21 Nar. pesmi — 22.15 Kavarniška godba — Za-greb: 20 Klavir — 21 Zab. konc. — 22.20 Plesna glasba. — Praga: 19.20 Vojaška godba — 20.20 Opereta — 22.35 Plesna glasba. — Solija: 19 Na-rodna glasba — 19.30 Beethovnovske skladbe — 20 Vokalni koncert — 20.55 Štiri violončela. — Var-sava: 19.30 Plošče — 21.15 Plesna glasba. — Bu-dimpešta: 20.10 Zbor, solisti in orkester — 22 Vo-jaska godba — 23.10 Jaz. — Trst-Milan: 17 Sim-fonični koncert — 21 Ital. pesmi — 22 Pisan kon-cert — 22.35 Operetna glasba. — Rim-Bari: 21 Igra — 21.30 Simf. konc. — Dunaj: 20.10 Koroške pokrajinske slike — 22.30 Plesna in zab. glasba. — Berlin-Köln: 20.10 Joh. Straussov koncert. — Hamburg: 20.10 Ljudski koncert. — Lipsko: 20.10 Opereta »Srečna človeka«. — Frankfurt: 20.10 Opera »Idomeneo«. — Monakovo: 20.10 Opera »Oberon«. — Strassbourg: 20.15 Alžaški večer.

Prireditve in zabave

Združenje železniških uradnikov — oblastna uprava v Ljubljani — priredi v nedeljo, dne 5. fe-bruarja 1939 ob 19 v veliki dvorani hotela »Me-tropole« v Ljubljani družaben večer v proslavo 30-letnice obstoja. Vetop dovoljen z vabilom. Vetop-nina prosta.

Predavanja

Zenski odsek Šempetrske prosvete ima v po-nedeljek 23. t. m. ob 20 v društveni dvorani pre-davanje. Predavala bo ga. dr. Donata Capuder. Ljubljana—Sv. Peter. Moškemu odseku šem-petrskega Prosvetnega društva predava v sredo 25. januarja ob 8 zvečer g. Terešglav o Judih in judovskem vprašanju.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani ima v torek 24. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani na svojem XXXI. prosvetnem večeru zanimivo skioptično predavanje dr. p. Romana Tomince »O tajnosti spiritizma«, s poseki spremlja Edvin Ple-ničar. Ker vlada za to vprašanje vespolšno za-nimanje, zlasti, kaj je resnice na spiritizmu, obeta biti ta večer za vse zanimiv. Predprodaja vstop-nic po enotni ceni 3 din v pisarni Pax et bonum. Člani popust.

Ljubljana-Dravlje. »V kraljestvu Dolomitov« je naslov predavanja, ki ga bo imel dr. p. Janko Mlakar. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek, dne 24. januarja predava v Mineraloški predaval-nici univerze g. univ. prof. dr. inž. Alojzij Král o temi: »Fotoelastične metode v tehniki«. S prepo-teto aparaturo bo predavatelj pojasnil, kako se eksperimentalna preiskava napetosti s pomočjo polarizirane svetlobe uporablja za statične pre-iskave konstruktivnih delov tehničnih naprav. Za-četek ob 18.15.

Socijalno ekonomski inštitut v Ljubljani priredi v ciklusu svojih predavanj kot prvo predavanje dr. Iva Pirca o raziskovanju vasi v četrtek, 26. t. m. ob 20 v dvorani Zbornice za TOL.

Sestanki

»Kričansko žensko društvo« vljudno vabi svo-je članice in prijateljice društva na svoj redni letni občni zbor, ki bo skupno s predavanjem ge. Kriste Hafnerjeve »Žena v zgodovini«, v sredo, dne 25. januarja 1939 ob pol 5 v Akademskem domu, Mi-klošičeva cesta št. 5.

Pogrebno društvo Marijine bratovštine v Lju-bljani opozarja svoje člane na svoj občni zbor dan-es popoldan ob poltreh v dvorani št. 1 na portli frančiškanske samostana na Marijinem trgu.

Prosvetno društvo Moste-Ljubljana. Danes 22. t. m. ob 4 popoldne v društvenem domu občni zbor. Pridite vsi!

Pevsko društvo Krakovo-Trnovo ima svoj red-ni letni občni zbor v soboto, dne 28. januarja ob 20 v gostilni pri »Brgantus«, Cerkvena ul. 3 z obi-čajnim dnevnim redom. Članstvo se pozivlja k pol-noštevilni udeležbi.

Kino

Zvočni kino Vič predvaja danes ob 4, 6. in 8. uri zvečer zabaven film »Ona je moja«. Za do-datek zvočni tednik. Cene najnižje.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Kuralt, Gospoвет-ska cesta 4, mr. Bahinec ded., Rimska cesta 31; v ponedeljek: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Komotar, Vič.

»Dolgo časa sem že želela videti pravega an-gleškega lorda.« je nadaljevala deklica.

»No, in sedaj si končno zadovoljna?«, je vpra-šal lord.

»Ne, naravnost razočarana sem,« se je glasil odgovor.

Anekdoti

Angleški lord Roseberry se je pripeljal v Ameriko, da bi proučil državne ustanove Zdru-ženih držav. Njemu na čast so v Newyoru priredili velik banket. Na banketu je bila tudi desetletna hčerka nekega lordovega ameriškega prijatelja.

Deklica je dolgo časa radovedno gledala tuica, nato pa ga je vprašala: »Ali ste Vi res angleški lord?«

»Res, ljuba moja,« je odvrnil Roseberry.

Ljubljana

Nova šola za bolniške sestre

V Ljubljani je bil ustanovljen 20. januarja važen zavod, ki bo pomemben za vso našo socialno higieno, za zdravstveno oskrbo in potrebo bolnikov. Ta zavod je nova odprta banovinska strojniška šola, to je šola za bolničarke. Naši zdravniki in drugi činitelji so se za to šolo borili že dobrih 7 let. Taka šola je v Sloveniji obstajala sicer že prej, toda odkar je pred sedmimi leti nastala nova upravna preureditev države, to je, odkar so bile ukinjene samouprave, je prenehala tudi ta šola, za katero je skrbela oblastna samouprava v Sloveniji.

Gospod ban dr. Marko Natlačen, ki je bil pred leti predsednik oblastne samouprave v Sloveniji, je sedaj odločil, da se ta šola zopet obnovi.

Slovesna otvoritev nove šole je bila 20. t. m. ob 9. s slovesno službo božjo, ki jo je daroval kurat bolnišnice g. Slana. Nato je bila slovesnost v bolnišnici v Lipičevi ulici, kateri je prisostvoval načelnik g. Kosi, ki je zastopal g. bana in bansko upravo, dalje šef oddelka dr. Avramovič, nadinspektor dr. Dolžan, ravnatelj Higijenskega zavoda dr. Ivo Pirc in ravnatelj šole ter predstojnik otroškega oddelka bolnišnice primarij dr. Dragaš. Dr. Dragaš je v kratkih besedah pojasnil zgodovino sesterstva v Sloveniji in naglašal, da so pred narodno osvoboditvijo opravljale službo bolniških sester v Sloveniji po večini redovnice. Pred vojno je imel dunjski Rdeči križ podružnico v Ljubljani in je izobraževal bolniške sestre v roku šestih tednov,

kar seveda ni zadoščalo ter smo bridko občutili to vrzel pri zdravljenju bolnikov. Samo zmerno strežno osebje poleg dobrih zdravnikov zmoro nuditi bolnikom tisto pomoč, ki jo zahtevajo potrebe bolnikov.

Leta 1927 je sedanji ban dr. Natlačen in tedanji predsednik oblastnega odbora uvideli to pomanjkljivost ter je po njegovi pobudi ljubljanska samouprava ustanovila zavod za bolniške sestre. Novo ustanovljeni zavod pomenja torej po sedmih letih poživljanja nadaljevanje tedanjega zavoda. Glavne zasluge za ta zavod ima sedaj ban dr. Natlačen in dr. Anton Brezelj, ki je bil svoj čas član oblastnega odbora ter šef zdravstvenega oddelka. (Zelo velike zasluge pa ima seveda tudi primarij dr. Dragaš, ki o sebi ni govoril).

Ta šola je izobrazila veliko število odličnih sester, ki danes delujejo po raznih krajih ožje in širše domovine. Dr. Dragaš je v svojem govoru še naglašal, da moramo biti hvaležni činiteljem, zlasti g. banu, načelniku Kosi in drugim, ki so omogočili, da se je ta šola obnovila. Kakor do sedaj, bomo imeli tudi v bodoče bolniško sestrinstvo izobraženo in na višini.

Zatem je zastopnik g. bana načelnik g. Kosi otvoril šolo. V imenu učenec se je nato zahvalila s. Angelina za veliko pozornost, ki jo oblasti posvečajo temu potrebnemu zavodu.

Novi zavod ima sedaj 40 učenec, po večini usmiljenk, pa tudi nekaj laičnih.

I Krščansko žensko društvo v Ljubljani vabi vse svoje članice, da se udeležijo pogreba umrle članice g. Marije Vencajze, ki bo danes, v nedeljo, 22. t. m. ob 2 popoldne od doma Tyrševa cesta 17 na pokopališču v Sv. Križu.

I Plemeniti dar. Krščansko žensko društvo v Ljubljani je darovalo namesto venca v počastitev svoje umrle članice, g. Marije Vencajze, 200 dinarjev za Mladinsko zavetišče v Zeleni jami. Za plemeniti dar se Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega najpriščneje zahvaljuje.

I Na pobudo g. Natlačenove je ožji krog dam in gospodov daroval za gluhotne otroke v ljubljanski gluhotnemnici 330 din. V imenu otrok dobrotnikom prisrčno zahvala.

I Sv. Ema, slovenska svetnica, tako se je glasilo predavanje na včerajšnjem prosvetnem večeru. Gosp. predavatelj, župni upravitelj Veider, je lepo dokazal na podlagi državnih listin, da je bila sv. Ema slovenskega rodu in je kot taka ohranila veliko ljubezen do slovenskega ljudstva, katerega je obiskovala po hišah. Tudi njen mož je bil slovenske krvi. Vsa svoja posestva, ki so bila na Dolenjskem okrog Mokronoga in St. Ruperta in največja posestva na Koroškem okrog Krke, je slovenska knežinja zapustila v dobrodelne namene z željo, da bi zatirani Slovenci prišli do svoje škofije. Velika je bila njena ljubezen do Slovencev, ki so bili takrat skoraj brezpravni. Zato je izdala naredbo, po kateri je bilo možno, da se vsak prvorojenec odkupi in postane svobodnjak, če daruje mal dar za namene samostana. O tem nam priča še danes romarski kip, ki je ohranjen v krasi cerkvi v Krki. Kdor je to cerkev že obiskal, mora priznati njeno umetniško in arhitektonsko vrednoto. Nekaj nepozabljivega pa je spodnja kripta z veličastnim stebrovjem.

I Jaslice pri sv. Jožefu. Posebno pozornost so vzbudile v letošnji božični dobi jaslice v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Jaslice so prišle izpod dila našega kiparja in rezbarja g. Horvata iz Domžal. Kipi, ki so visoki 60 cm, se zelo lepo podajo v veličino močnejše cerkve sv. Jožefa. Zlasti ljubki so kipi: Mati božja, sv. Jožef in božje Dete. Oko slehernega obiskovalca obiti na teh osebah, kar je jasen dokaz, da se je umetniku posrečilo središče jaslic tako izoblikovati, da ostane res osrednja privlačna točka jaslic. Posamezni pastirci kažejo živahnost in razgibanost. Obenem pa pričajo o globokem veselju, da je rojen Rešenik. Mojrsko so izdelani vsi. Trije kralji in njihovo spremstvo. Globoka ponižnost, s katero se poklonijo božjemu Detetu, se bere na njihovih obrazih. Najmlajšim obiskovalcem so pa predmet občudovanja: kamela, alon in beli konj. Takih živali človek ne sreča na ljubljanskih ulicah. Veličastna čreda ovac, ki se pase okrog jaslic, daje blehemiški svetločini okvir celotni skupini. Jaslice so res mojstrsko delo. Cerkev sv. Jožefa je s tem pridobila lepo privlačno sli. Se sedaj prihajajo verniki iz raznih ljubljanskih župnij in občudujejo to mojstrovino. Cena jaslicam je baje okrog 15.000 din. Vse hvalevredno je, da je to domače delo slovenskega umetnika in ne uvožena roba iz tujine. Vsota, ki je na videz velika, je bila podarjena in zbrana od plemenite ljubljanske trgovke, kateri bo sv. Jožef bogat plačnik.

I Moste. Danes praznuje v krogu svoje družine 60 letnico življenja g. Vinko Debevec, upokojeni nadspovednik. Rojen v Postojni je po končani ljudski šoli stopil v službo kot progovni delavec k bivši južni železnici, po odslužitvi vojaščine se je pa polagoma povzpelo do odgovornega mesta nadspovednika. Njegovo življenje je bilo trnjevo, a zaupajoč v Njega, je vse križ voljno prenašal. Tudi najhujši udarec, ko je pred 3 leti tragično, zgubil sina, mornariškega narednika, ga ni strl, temveč se je že s tem večjo izbežnostjo oklenil Njega, čigar vnet in zvest častilec je vse življenje. Vrlemu sotrudniku na karitativnem polju, vzornemu krščanemu možu kličemo: Še na mnoga, zdrava in srečna leta!

LEPA NAMIZNA JABOLKA

bobovec, ananas, čebular, gambovec v veliki izbiri od 4.50 naprej. Jabolka za kompot 3 din. Pri odjemu nad 5 kg znižane cene.

FR. KHAM. KONGRESNI TRG 8

I Primarij dr. Henrik Heferle, Gledališka ulica 14, ordinira od 23. t. m. dalje od tri četrti na 2 do tri četrti na 4 popoldne. Zdravljenje z ultra-kratnimi valovi.

I Številka 17 je za vsako gospodinjico in nevesto te dni dvojno važna in jo velja zapomniti. To pa zaradi tega, ker se nahaja na Mestnem trgu številka 17 manufakture »Manica« k. d., pri kateri se vrši 17 belih dni, ki pa bodo sedaj kmalu pri kraju. Mislite torej na to številko in ne oklevajte z nakupom, če rabite katerokoli belo blago.

I Združenje dimnikarjev naznanja svojim članom, da je umrl tovariš Spitzer Josip. Pogreb bo danes, v nedeljo, ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Vabimo vse tovariše, da spremlijo pokojnika na njegovi zadnji poti. — Predsednik.

I Še malo — pa jih ne bo več! Namreč 17 belih dni manufakture »Manica« k. d. na Mestnem trgu 17. Potem vam bo žal, da niste izrabili priliko in si nabavili eno ali drugo stvar, ki jo tam sedaj lahko tako ugodno kupite. Nikar ne recite, da ne potrebujete ničesar. Malo pomislite, pa se boste gotovo spomnili, da rabite nekaj no-

vih rjuh, kapen, brisač, prtov ali podobnega. — Dobro je pa tudi, če ima človek vedno kak kosček kolenine ali šifona v rezervi. Zakaj si torej to ne bi nakupili sedaj, ko imate tako priliko.

I Opozorjamo na brošuro »Tri leta dela za Ljubljano«, ki je priložena vsem današnjim izvodom našega lista za ljubljanske naročnike in tudi vsem izvodom, namenjenim za prodajo po

KALODERMA
Gelee
Specialno sredstvo za nego rok

Ljubljani. V knjižici je objavljen govor župana dr. Adlešiča, ki ga je imel na seji mestnega sveta ob triletnici sedanje ljubljanske mestne uprave, ko je na kratko orisal velike napore in nesporne uspehe sedanje mestne uprave v korist vseh slojev prebivalstva mestne občine ljubljanske. Ljubljanski občani naj županovo poročilo pazljivo prečitajo in brošuro dajo tudi svojim sosedom, saj so izvajanja župana dr. Adlešiča zares splošno zanimiva in prav dobrodošla tudi kot uvod k pravkar razglednemu osnutku uravnovešenega mestnega proračuna za l. 1939-40. Razširite knjižico, da vsi ljubljanski občani zvedo resnico in spoznajo zares uspešno in za vso Ljubljano koristno delo sedanje mestne uprave!

I V počastitev umrlih so darovali za mestne reveže: višji sodni svetnik g. Anton Mejač s soprogo, Ambrožev trg I-II, 150 din v počastenje

spomina t. ge. Ane Kranje; trgovca g. Deržaj Rudolfa, Kolodvorska ulica 28, 100 din v počastitev spomina t. ge. Amalije Koutne; družina Ličen, Pleteršnikova 11, 100 din v počastenje t. ge. Franca Lisjaka; učiteljica III. dekliske ljudske šole v Šiški 200 din v počastenje t. ge. Marije Vencajz. Na krste vseh imenovanih pokojnikov je mestni socialni urad v znamenje daril položil vence s travkovi in mestnih barvah. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom revežev najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli!

I Za mestno kuhinjo v enkrarni je daroval 500 din g. Avgust Jenko, Gosposka cesta 7, namesto cveja svojemu planinskemu šmarogorskemu tovarišu t. Alojziju Vodniku; g. Karel Vokač v Ljubljani pa 200 din in neimenovani dobrotnik 1000 din. Dobrotnikom najbudejših se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

I Za vozni promet bo zaprt Grubarjevo nabrežje od Hrenove ul. do Sentjakobskega mosta od 24. t. m. dalje zaradi regulacijskih del.

I Tatvine pri Marenčetu. Znana gostilna pri Marenčetu na Dolenjski cesti je bila že pred nekaj tedni okradena, sedaj pa jo je zopet obiskal neznan tat. Čudno je, da se tatovi upajo splaziti prav v to gostilno, ki je tik policijske stražnice. Goštilničar g. Stanko Marenček je prijavil, da mu je neki tat odnesel več zlatnine in dragocenih kamnov v vrednosti okoli 250 din.

I Vlom v Pleteršnikovi ulici. V stanovanje Ivana Marklja v Pleteršnikovi ulici 10 je vlomil neznan tat. Ukradel je zlat prstan z dvema kamničkoma, 21 bankovcev po 100 din pa okoli 500 din kovane drobiža. Markelj trpi okoli 2000 din škode.

I Sukuje krađe. Po kavarnah, predsohah, zlasti pa po šolah se sedaj pozimi pojavljajo tatovi, ki preže na vrhovo obleko. Neprestano prihajajo na policijo ovadbe, da je bila temu ali onemu gospodu ali tej ali oni ženski ukradena zimska suknja oziroma plašč. Tatovi so se pojavili celo na univerzi. Akademiku Dušanu Kermetu so na primer v 3. nadst. vseučiliškega poslopja izmaknili hubertus-plašč, vreden sicer 200 dinarjev, toda za akademika dragocen, ker bo čez zimo brez plašča.

I Incident na mestni klavnici. Na mestni klavnici je danes v popoldanskih urah prišlo do

mučnega incidenta. Neki mesarski mojster in 18-letni vajenec Franc Ančnik, uslužben pri mesarju Dolinsku na Ižanski cesti, sta se sprla. Vajenec se je potegnil za interese svojega mojstra, neki konkurent pa se je spravil nad vajenca in ga v preprič zabolil z nožem v rebra. Vajenec je bil prepeljan v bolnišnico. K sreči njegova poškodba ni nevarnega značaja.

I Nesreča v Gramozni jami. Včeraj jutraj je v Gramozni jami padla z lestve 62-letna občinska uboga Ivanka Velkavrhova. Zlomila si je nekaj reber. Reševalni avto jo je pripeljal v bolnišnico.

I Dobra in poštena katoliška družina z enim otrokom, ki živi zaradi boleznih zakoncev v veliki bedi, prosi usmiljena srca, da ji prisloko iz oblake ali s skromnimi življenjskimi potrebščinami na pomoč. Naslov pove uredništvo »Slovenec«.

Maribor

Problem brezposelnosti naše vasi

Kaj nam pripoveduje statistika Borze dela — čim več ljudi zaposli mesto, tem več brezposelnih navali iz vasi

Dobili smo na vpogled zanimive številke o gibanju brezposelnosti v preteklem letu. Statistika je sestavljena za področje mariborske Borze dela, ki obsega praktično celo gospodarsko območje Maribora. Suhe številke veliko povedo, zlasti pa nam kažejo na zvezo med brezposelnostjo v mestu in na naše vasi ter nam razkrivajo težak problem, na katerem bolega mariborsko gospodarsko območje — brezposelnost naše vasi. Pri borzi dela v Mariboru se je lansko leto prijavilo 6542 brezposelnih ljudi. Dve tretjini od teh so moški, tretjina žensk, večinoma služkinje. Borza dela je uspešno posredovala za namestitve 1149 oseb, tako da jih je od 6542 prijavljenih ostalo še 5393 brez posla in za službo. Borza dela daje brezposelnim tudi skromno podporo, in sicer za dobo nekaj tednov. Ker so njena sredstva zelo omejena, je izplačala lani samo 879.928 din podpore, kar pa splošno velikih potreb le malo pomeni. Največje je bilo število brezposelnih lani januarja, ko se jih je prijavilo 1153. Februarja je že padlo na 622, marca 501, aprila 368, maja 394, junija najmanj — 349, potem pa številke zopet naraščajo: julija 382, avgusta 426, septembra 509, oktobra 505, novembra 691 in decembra 562. Zanimivejši, kakor so številke, pa

so podaki o krajih, iz katerih prihajajo te prijave. Iz njih je razvidno, da je prav za prav se najmanj brezposelnih — v Mariboru. Sicer je v Mariboru stalno okrog 200 ljudi brez dela, to pa so meščani, in za nje skrbi dobro mestna občina s svojo pomožno akcijo. Dosti na slabšem je ožja mariborska okolica, pa vendar tamonjši prebivalci, če niso notorični delomrzniki, še dokaj lažje najdejo delo, kakor pa oni, ki so doma na deželi. Večina mariborskega industrijskega in drugega delavstva pa se še vedno rekrutira s podeželja. Če izgubi tak delavec službo, se zateče zopet v svojo domačo vas. Ker pa kmetiki pridelki ne gredo v denar in nimajo nobene cene, je podeželje popolnoma obubožno in niti velike kmetije si ne morejo več privoščiti plačanih hlapcev in dekel. Se celo večji posestniki so dostikrat prisiljeni, da iščejo sami zaslужbo v tovarnah ali pa pošiljajo v mesto svoje sinove in hčere na delo. Tako postaja podeželje naše severne meje čim dalje bolj odvisno od zaposelnosti v industriji, čim dalje bolj se proletarizira ter pritiska s svojimi delovnimi močmi v mesto. In tako vidimo, da pritiska v mesto tem več brezposelnih, čim več jih sprejemajo tovarne na delo.

konu, pred leti pa mu jo je ugrabila smrt. Naj bi mu Bog dodelil še mnogo let! Našemu zvestemu naročniku k lepemu jubileju iskrene čestitke!

m 2.724.100 din davka na alkohol so plačali Mariborčani lansko leto v občinsko in državno blagajno pri potrošnji alkoholnih pijač. Izpili so namreč 1.415.000 litrov vina, od katerega so plačali 2.122.500 din trošarine; dalje je steklo po njihovem žejnem grlu 78.000 litrov vinskega mošta in prav toliko dinarjev je šlo iz njihovega žepa za trošarino. Od 506.000 litrov piva so plačali 303.600 din davka; od 80.000 litrov žganja in likerja pa okoli 200.000 din trošarine. Lani je znašala trošarina na vino 1.50 din od litra, na vinski mošt 1 din, na pivo 0.60 din, pri žganju in likerjih pa 5 din od hektolitrske stopnje.

m Katehetski sestanek. V četrtek dne 26. t. m. bo v Karlinovi dvorani Dijaškega semenišča ob 3 popoldne predaval g. Pankracij Poteko o malem katekizmu za 3. razred. Gg. kateheti so na sestanek vljudno vabljeni.

m »Cetria ljudska zapoved« je naslov ljudski igri, katero pripravlja Ljudski oder v Mariboru na Svečnico dne 2. februarja.

m »Spiritist«. Danes popoldne ob 5 homo videli v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, kako kličejo tako imenovani »spiritisti« duhove z drugega sveta.

Najtrajnejši in zato je najcenejši
VARTA
A. GOREC d. z o. z., poleg nebotičnika.

m Ugotovitev Zveze Maistrovih borcev. — Z ozirom na notico, ki jo je objavil »Slovenec« dne 14. januarja t. l. pod naslovom »Mnogi Maistrovi borci so nezadovoljni z delom zveznega vodstva«, nam izjavlja Zveza Maistrovih borcev, da ni bila zastopana na seji Meddruštvenega odbora za zaščito narodnega delavstva v Mariboru dne 4. januarja 1939, zato tudi ni podpisala dotične resolucije, objavljene v »Večerniku« dne 7. in 8. januarja 1939. — Nimamo poudarka, da bi dvomili o resničnosti te izjave Zveze Maistrovih borcev. Zanimaj nas pa le, kako je prišel Meddruštveni odbor do tega, da podpisuje pod takšno resolucijo tudi organizacije, ki mu ni dala za tak podpis nobenega pooblastila.

m Na Ljudski univerzi predava jutri, v ponedeljek, univ. profesor dr. A. Snaj o zanimivi temi »Palestina v luči najnovejših izkopanih«.

m Fantovski odsek Maribor 11 ima jutri, v ponedeljek ob 8 zvečer, svoj redni sestanek v običajnih prostorih. Predava g. prof. dr. Jeraj o »korporacijah«. Novinci vabljeni.

m Zvočni kino Pobrežje. 21. in 22. januarja vefilem zelo napete vsebine »Med dvema zastavama«.

m Zalostna usoda mladega inženirja. Včeraj smo poročali o tragični smrti inženirja Antona Ljubeca, katerega so našli mrtvega v Belnavskem gozdu v petek popoldne. Obesil se je na svojo kravato. Inž. Ljubeč je doma iz Gor. Radgone, uslužben je bil pri bivših avstrijskih državniških železnicih. Ob priliki neke službene vožnje v Nemčijo je izgubil na kolodvoru v Leipzigu desno roko. Zapustiti je moral službo, dolgo je bolehal ter se vlačil po bolnišnicah. Ko je malo ozdravel, je prišel zopet v našo državo. Zatekel se je pred nekaj meseci v mariborsko bolnišnico, kjer je bil dalj časa. Ko je prišel iz bolnice, je iskal poceni stanovanje, katero je dobil v Ribniškem selu. Čakal je na odškodnino, katero bi moral dobiti od nemških železnic kot naslednje bivše avstrijske železniške uprave. Izplačilo odškodnine pa se je zavlačevalo, ostal je brez sredstev in končno obupal.

m Gledališka uprava prosi obiskovalce, da prihajajo že pred 20 k gledališki blagajni, ker se predstave začnejo točno ter zamudniki potem s svojim ropotom po hodnikih motijo že navzoče.

m Strašna nesreča pri slamo-reznicah. V Bohovi pri Mariboru se je pripetila v petek strahovita nesreča. 60 letni posestnik Franc Frangež je rezal krmo s slamo-reznicco na električni pogon. Naenkrat pa je z roko zašel med zobove stroja, ki mu jo je potegnil med nože. Preden so slamo-reznicco ustavili, so mu noži odrezali štiri kose od roke — od prstov do zapestja. Nesrečnež je obležal nezavesten ter je izgubil mnogo krvi. Zdravi se sedaj v mariborski bolnišnici.

m Domačije gorijo. V Svečanah je zgorela hiša posestnika Franca Kniplja. Pohisto se je posrečilo rešiti. Požar je nastal na ta način, ker se je vnel tram pri dimniku. — Na gospodarskem poslopiju posestnika Jožefa Benka v Rogoznici je nastal požar, ker je močan veter zanesel iskre iz dimnika na kuhinjo za svinje v seno na levo. Zgorelo je vse, kar so najbližji gasilci oddaljeni dve uri proč. Benko ima 35.000 din škode.

m Obsojena tatova volov. V noči na 16. novembra je bil ukraden posestniku Ivanu Lipovniku na Tolstem vrhu iz hleva par volov. Vole je ukradel delavec Ferdinand Kadiš iz Vuzenice ter ju je zamenjal na Remišniku za kravo in junca, po vrhu pa je dobil še 750 din naplačila. Kadiš je priznal, da ga je k tatvini nagovoril posestnik Ivan Preglav, kateremu je Kadiš dolgoval nekaj denarja, pa mu ga ni mogel vrniti. Kadiš je bil obsojen na 6 mesecev strogega zaporu ter na dve leti izgube častnih pravic. Preglav pa je dobil 2 meseca strogega zaporu.

m Redni pregled vseh motornih vozil bo v Mariboru dne 25. in 26. t. m. ob 15 na dvorišču mestnega avtomobilskega podjetja v Plinarniški ulici. Vsak lastnik motornega vozila mora imeti pri sebi prometno knjižico z državnim kolkom 100 din ter takse za komisijski pregled v znesku 54 din za avto in 27 din za motorno kolo. Pregledi bodo izvršeni z vso natančnostjo ter bo pregledano stanje kasilje, peres, vzvodov, zavor, kretal, žarometov, hup itd.

Gledališče

Nedelja, 22. ob 15: »Boccaccio«. Znižane cene. Ob 20: »Pokojnik«. Znižane cene. Zadrž. Ponedeljek, 23. januarja: Zaprt. Torek, 24. januarja ob 20: »Matur«, Red G.

BOUVIER
ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

Kranj

Na I. akademskem večeru, ki bo v četrtek 26. januarja ob 8 zvečer v Ljudskem domu, bo govoril g. dr. Tine Debeljak, urednik »Slovenca«. Tema predavanja: Pogled na češko zgodovino v luči današnjih dogodkov. Vljudno vabljeni!

Brežice

Osebnost v. Z. Novim letom je odšel na nova službeno mesto h kralji. banski upravi v Ljubljano okrajni podnačelnik g. dr. Schwab Pavel. Na njegovo mesto je prišel z banske uprave g. Krizman Emil.

Vlaganje prijav. Davčna uprava v Brezicah razglasa, da je treba vložiti vse prijave dohodkov, ki so podvrženi rentniti, do konca januarja pri upravi, kjer se dobijo tudi potrebni obrazci.

Ljudsko gibanje. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 140 oseb, in sicer 77 dečkov in 63 deklic. Od rojenih je bilo iz domače župnije 54. iz tujih, ki so bili rojeni v bolnišnici, pa 86. Umrlo jih je 127, in sicer 78 moških in 49 žensk. Od umrlih jih je bilo domačinov 27, iz tujih župnij, ki so umrli v bolnišnici, pa 100. Če primerjamo rojstva in smrti naše župnije moramo ugotoviti razveselljivo dejstvo, saj znaša število rojstev ravno 100% več kot pa smrti. Od umrlih je bila najstarejša faranka stara 93 let. Poročenih je bilo v minulem letu 11 parov. Najstarejši ženin je bil star 67 let, najmlajša nevesta pa 20 let.

Lovro Marolt — 75 letnik

Pred dnevi je obhajal 75-letnico svojega življenja g. Lovro Marolt, hišni posestnik in bivši ključavničarski mojster v Studenih. Jubilar se je rodil v Kamniku, kjer se je tudi izučil ključavničarske obrti. Nato je kot ključavničar drž. žel. takrat že južno žel., služboval v raznih krajih Tirolske in Stajerske. L. 1902 je prišel v žel. delavnice v Mariboru, kjer se je ponesrečil. Ker neozdaje ni pravočasno javil, je dobil le majhno miloščino. Zato si je osnoval v Studenih svojo lastno delavnico. G. Marolt je velik prijatelj naših organizacij. Nekdaj je bil predsednik studenske krajeve organizacije bivše SLS, sodeciaval je pri ustanovitvi knjižnice in izobraževalnega društva in mnoga društva denarno podpiral. Bil je tudi dolga leta cerkveni ključar studenske cerkve sv. Jožefa. Poročen je bil s hčerko svojega nekdanjega mojstra Belca v Kamniku, s katero je dolga leta živel v srečnem za-

Celje

Obupne razmere na celjski pošti

Že večkrat smo poudarili potrebo, da se naštavi nove delavne moči na celjski pošti, na kateri uradništvo in poduradništvo ni več kos ogromnemu delu, kljub neplačanim vsakdanjim naduram in kljub vodni službi brez rednega letnega dopusta. Celjska pošta, kateri pripada 37 delovnih moči, ima sedaj samo 28 delovnih moči. Zlasti primanjkuje dostavnega osebja, zaradi česar je dostavljanje pošte v celjskih okoljih zelo oteženo, mnogokje tudi neredno, kar vzbuja veliko nevaljo med občinstvom. Tega seveda niso krivi poštarji, ki več kot delati ne morejo, saj prihajajo že ob 5 zjutraj v službo in garajo do 7 zvečer, mnogokrat še pozno v noč, ne zmorejo pa vsega dela. Celo toliko poštivalni so, da so nosili te dni pošto v podeželske rajone izven svojih uradnih ur. Pred dnevi so zboleli kar trije dostavljaci, ki so obnemogli zaradi preobremenjenosti. Zato ne dobivata redne dnevne pošte dva okoliša, kamor se dostavlja pošta sedaj samo vsak 3. dan. Če ne bo nujne pomoči, bo zbolelo še več uradnikov in poduradnikov, prebivalstva pa bo brez pošte. Zahteva vsega celjskega prebivalstva je, da se Celje v bodoče malo bolj upošteva.

Letna skupščina prostovoljne gasilske čete v Celju

Celje, 21. jan.

Danes se je ob 7 zvečer pričela v Gasilskem domu v Celju redna letna skupščina prostovoljne gasilske čete. Osemindesetdeset kamen polaga danes v to zgradbo in člane preveča ponoč, da ima njihova edinica za sabo tako častljivo starost in tako ogromno delo.

Skupščino je prišel predsednik g. Dobovičnik Franc. Po pozdravu zastopnikov občine, starešine celjske gasilske župe g. Konrada Glogarčana, zastopnika vojaške oblasti kapetana g. Toša in zastopnikov tiska je imel g. Dobovičnik lep govor na člane, poudarjajoč načela gasilske zveze in dela gasilcev za človeštvo v miru in v vojni.

Tajniško poročilo je podal tajnik čete g. Koren. Četa šteje 62 članov. V preteklem letu je bila četa klicana k 15 požarom, od teh 5 v mestu, 10 v okolici. Škoda, ki bi pri požarih nastala, če ne bi bilo hitre pomoči gasilske čete, bi znašala 5.455.000 din. Za strokovno izobraževanje svojih članov je četa priredila 8 strokovnih predavanj o gasilski tehniki, 14 praktičnih vaj v Gasilskem domu in na terenu in 6 tovariških sestankov. Posebno zanimivo je poročilo reševalnega oddelka, ki je imel v preteklem letu 532 voženj. Avtomobila sta prevozila 6729 km. Oddelek je prepeljal vsega skupaj 521 bolnikov. Četna ambulanca je nudila prvo pomoč v Gasilskem domu v svoji ambulanci v 67 primerih.

Sprejet je bil proračun za bodoče leto, in sicer predvideva 126.571 din izdatkov, 109.227 din prejemkov, tako da znaša primanjkljaj 17.343 din. Izvoljen je bil odbor s predsednikom g. Dobovičnikom in tajnikom g. Korenom na čelu. Ko poročamo o delu naših celjskih gasilcev, se v imenu vsega prebivalstva za njihovo požrtvovalnost in nesebičnost iskreno zahvaljujemo.

KINO METROPOL

»Večna karavana«

Romantičen film iz cirkuške arene — senzacionalne atrakcije (Hana Albers)

Ivan Streinig — 70 letnik

V krogu svoje družine in svojih prijateljev obhaja danes 70-letnico rojstva priljubljeni in vsem Celjanom znani bivši okr. orožniški poveljnik in sedanjí uradnik Obrtnih združenj v Celju, g. Ivan Streinig. Luč sveta je zagledal v lepem koroškem kraju na Mariniem otoku pri Vrbskem jezeru. Borbeno je bilo njegovo življenje, zato ga je sklesalo v borbenega, požrtvovalnega in delovnega moža, ki je bil v svoji dolgoletni službi vedno zvest in vreden, pravičen in strog. Po dosluženem vojaškem roku je ostal pri topništvu in dosegel stopnjo narednika. Nato je šel v orožniško šolo in jo dovršil z odličnim uspehom. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Celju. Kmalu je postal poveljnik celjske orožniške postaje in jo vodil 30 let. Mnogo je storil dobrega ob prevratu, ko je bila njegova močna roka, polna pravičnosti, mnogokrat v pomoč tistim, ki so iskali pri njem pomoči. Veliko vlogo je imel tudi pri koroškem plebiscitu. Delaven Ivo Streinig ni imel miru, hotel je delaven Ivo Ktreinig ni imel miru, hotel je delati. Dobil je mesto tajnika pri Obrtnih združenjih v Celju, kjer deluje že 20 let z vso ljubeznijo za obrtniški stan. Kljub visoki starosti vstaja ob 5 zjutraj, prečita »Slovenec«, katerega ima že 24 let, nato pa jo ob pol 7 mahne v pisarno in ostaja v njej mnogokrat pozno v noč. Naš gospod jubilarant pa je tudi dober družinski oče. Svojo hčerko Marijo je najbolje vzgojil in jo poročil z majorjem Slekovcem na Sušaku. Ob lepem jubileju našemu dolgoletnemu naročniku iskreno čestitamo z željo, da ga Bog obrani zdravega in zadovoljnega še mnogo let!

KINO UNION

»Kapetan carjevo garde«

Ljubezen mladega oficirja in nevarne teroristke (Vera Koréne)

c Nov Fantovski odsek v Celju. V četrtek bo v Mladinskem domu v Gaberjih ustanovni občni zbor Fantovskega odseka II. Vse prijatelje slovenske katoliške organizacije vlijudo vabimo, da se pridružijo že močni vrsti naših fantov in pridejo ob 8 zvečer v Mladinski dom.

c Krajevna organizacija JRZ ima danes ob pol 9 dopoldne v Domu svoj redni mesečni sestanek.

c Prva letošnja nogometna tekma bo danes ob pol 3 popoldne na Glaziji med SK Celjem in SK Olimpo. Prijatelji športa vlijudo vabljeno!

c Komedija Hollywood na celjskem odru. Ljubljanske drama bo uprizorila v torek 24. januarja ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču komedija v 3 dejanjih Hollywood. Predstava je za abonane. Neabonanti naj si že jutri prekrbe vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Harmonikarji v celjskem gledališču. Ptujski in celjski dijak prirede danes ob 2 popoldne v celjskem mestnem gledališču koncert kromatičnih harmonikarjev za mladino, ob 4 pa za oetalo občinstvo.

c t Ana Čulč. Včeraj ob pol 11. je nenadoma umrla znana pesetnica in gostilničarka na Deč-

kovem trgu v Celju ga, Ana Čulč roj. Grafoner. Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek ob 4 popoldne od hiše žalosti na mestne pokopališče. Naj v miru počiva, njenemu soprogu in svojem naše iskreno sožalje!

c V celjski bolnišnici je včeraj dopoldne umrl v 54. letu starosti celjski mizariki mojster Ornič Alojz iz Gosposke ulice. Naj mu eveti večna luč!

c S postelje je padel in si zlomil desno nogo nad kolenom železniški uradnik g. Kastelic Tomo v Sedlarjevem pri Podčetrtku. Z reševalnim avtomobilom so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

Čiščenje v laški gasilski četi

Odkar ima laška gasilska četa novo vodstvo, je v društvu opaziti močno razgibanost. Pod predsedstvom tovariša Gerkmana je laška gasilska četa kupila staro tovarno in jo nameravala preurediti za Gasilski dom. Čuje pa se, da je bil pod istim vodstvom že del tovarne prodan gosp. Ludviku Gerkmanu, ki je oče tov. Franja Gerkmana, za 126.000 din. Zakaj so morali prodati, tega javnost še danes ni zvedela, najbrž zaradi visokih

obresti za najeto posojilo, katerih laška gasilska četa ne zmoro. Pred nakupom te tovarne je vodstvo čete bilo opozorjeno na več okolnosti, ki bi utegnile škodovati pri nakupu, in zaradi te opozoritve je bil dotični član izključen iz društva, sedaj pa še cela vrsta drugih članov, češ da se niso dovolj udeleževali gasilskih vaj. To pa ne drži. Kakšne posledice bodo nastale iz teh ukrepov, bo pokazala bližnja bodočnost. V preostali zgradbi tovarne gasilska četa preureja prostore za stanovanja in shrambo orodja brez predhodne odobritve oblasti in tozadevna izjava gospoda predsednika, da on odgovarja za posledice, društvu nikakor ne more biti koristna, ker predsedniki se menjajo, društvo pa ostane. Zaradi takih potez, ki jih izvaja vodstvo čete, društvo silno trpi. Priporočali bi vodstvu čete več točnosti in resnosti. Pri organizacijah, kakor je gasilstvo, je vendar potrebno voditi natančno knjigovodstvo in zapisnike sej in če bi se to točno vodilo, ne bi gasilsko vodstvo v Laškem izdajalo terjatve in opomine, katere mora pozneje preklicati, in prav zaradi tega nastala v laški javnosti nerazpoloženje napram društvu.

Naročila za naše

LAŠKO PIVO

se tako množijo, da nam žal ni mogoče v polni meri postreči vsem svojim cenjenim odjemalcem in konzumentom, ker hočemo dobavljati vedno le dovolj uležano pivo. Od pomladi dalje bomo mogli ustreči vsem željam, za sedaj pa prosimo, naj ne bo nikdo odlovoljen, če ne izvršimo vseh naročil. — Naša specialiteta **LAŠKO TERMALNO PIVO** pride junija v promet.

ROZUMIŠIS MONISTZAKSRAPIVOVARNI D. D. LAŠKO

Lovke Maribora segajo daleč

Maribor se je kakor polip vsedel na najlažje prehodno mesto čez Dravo na obronkih Pohorja, odkoder pošilja svoje lovke daleč v svojo okolico ter jo priteguje nase v gospodarskem, kulturnem in socialnem oziru ter jo oblikuje a svojimi vplivi in ji počasi daje svojevrsten pečat, ki ni več ne vaški, ne mestni, v toliki meri, da ji je samostojna in samolastno življenje odzvelo in onemogočeno. Prav tako pa je ta teen etik med mestom in okolico zapuša svoje sledove tudi v mestnem gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju.

Gospodarske vezi med mestom in okolico

Treba je reči, da mariborska okolica ali zaradi nerodovitne zemlje ali pa zaradi prihrank, v katerih okoliško prebivalstvo živi, ni bogata. Zlasti velja to za Slovenske gorice in Dravsko polje. Dravsko polje je razmeroma nerodovito, njena zemlja pa neracionalno izrabljena. Marsikje na tem polju gojijo kulture, ki za tako slabo zemljo ki jo tukaj najdemo, niso primerne. Pod nekdanjo Avstrijo so tem krajem hoteli pomagati na ta način, da so posebno slabe komplekse zemlje zasajali z gozdovi in zemlji tako dali primerno kulturo in jo izboljšali in obogatili. Sledave tega umetnega pogozdovanja je najti še danes. Saj so male lome vasi gozdovi, kar jih je po Dravskem polju umetno zasajeni, kar je tudi na prvi pogled jasno videti. Po prevratu so na to umetno pogozdovanje pozabili, zato pa najdemo večkrat poškodovano kulturo na taki slabi zemlji, da kmetijstvo ne more biti rentabilno. Kakor na Dravskem polju elaba in nerodovita zemlja, tako povzročajo v Slovenskih goricah revnejše gospodarske prilike, socialne razmere in porazdelitev zemljiške posesti. Tipičen je za ta predel širše mariborske okolice viničarski etan, ki nima nič ali pa le malo zemlje, in majhen posestnik, ki brez bližine mesta ne bi mogel živeti na svojem malem koščku zemlje.

Take gospodarske in socialne razmere nujno vplivajo na odnos med mariborskim mestom in njegovo okolico ter ustvarjajo svojevrstne vezi v gospodarski in socialni strukturi mariborskega kompleksa od severne meje, daleč notri v središče Slovenskih goric in globoko v Dravsko polje do Cirkove in Pragerskega.

Poleg centralne elektrike, dobrih prometnih zvez in Drave je za razvoj mariborske industrije bilo bistveno važno vprašanje delovne moči, katere je v mariborski okolici mnoga in poceni na razpolago. Najbolj je mariborska industrija segla po delovnih močeh na Dravsko polje. Dotok delavstva v mariborsko industrijo iz teh predelov se iz leta do leta veča in je v zadnjih časih tako narasel, da danes že skoraj ne moremo več govoriti o kmetiskem značaju Dravskega polja med Mariborom, Pragerskim, Cirkovcami in ponekod še preko teh mej. Pravih kmetov je tukaj le še malo. Prevladujejo majhni posestniki a hišico in vrtni ali njiivico, ki lastniku dajejo le streho, njegovi družini pa majhno poljedelko in vrtnarsko udejetovanje, lastnik sam z odraslimi sinovi in hčerkami odhaja na delo v mariborske tovarne, ki so njegov resnični delodajalec in hranitelj. V jutranjih urah se je le treba postaviti na mariborske ceste dohode in na kolodvore, pa se je mogoče prepričati, kako množice delavstva prihajajo iz Dravskega polja. Iz jutranjih vlakov se vsujejo ma-

se delavstva, še bolj pa se te mase valijo v mesto a koleci, ki so za Dravsko polje značilno prometno sredstvo, brez katerega tukaj ni menda nobena hiša, pri mnogih hišah pa imajo kar več takih »delavskih avtomobilov«. Marsikateri Mariborčan se je menda že ustavil ob pogledu na nepregledno vrsto kolesarjev, ki vozijo skozi mesto zgóčeni v dolge vrste po delopustih tovarnah. Prav prijeten je pogled na tak sprevid kolesarjev v večernih urah, ko skozi mesto in preko Glavnega mostu drvijo kolesarji v žaru kolesarskih svetilk.

Prvi veleobrati, ki si je delovne moči v mariborski okolici poiskal, so bile mariborske železniške delavnice, ki so svoje delavstvo v Dravsko polje privabile že pred svetovno vojno. Po vojni se je številno tega železniškega delavstva še povečalo, pravcati preobrati v gospodarskem in socialnem življenju Dravskega polja pa so povzročile nove se enujoče tekstilne tvornice, ki zaposlujejo na tisoče ljudi v Dravskem polju, ki je tako postalo največji rezervar delovne moči mariborske industrije, mesto samo pa tako cilj velikih množic, ki si hočejo tukaj služiti svoj vsakdanji skromen in mnogokrat grenak kruh.

Tudi iz predelov Slovenskih goric prihaja v mariborske obrate mnogo delavstva, vendar to delavstvo ne tvori najmočnejše gospodarske vezi z mestom. Bolj kakor delavstvo, zaposleno v mariborski industriji, ustvarja teene gospodarske stike domače vrtnarstvo in malokmetijstvo. Zato pa je tudi maribor. tržnica tihi faktor, ki malega posestnika in viničarja vabi in dan na dan kliče v mesto, kjer mariborskemu mešanju oddaja svoje vrtnarske in poljedelske prideleke. Velik vrtnarski in maloposestniški okoliš Maribora prihaja v prid mariborskemu mešanju predvsem z nizkimi cenami na mariborski tržnici. Ta vrtnarski okoliš mora postaviti na trg toliko produktov, da njih množina potiska cene navzdol. Kakšega pomena je velik vrtnarski okoliš za cene na mestnem tržišču, nam menda najbolj dokazuje Celje, katerega zaledje Savinjska dolina se z vrtnarstvom malo peča, pa zato celjski trg ni tako založen z vrtnarskimi produkti, kar povzroča, v primeri z mariborskimi, mnogo višje cene. Od teh gospodarskih stikov pa nima koristi le mariborski mešan, marveč tudi okoličan, mali posestnik in viničar, ki za svoje dela od posestnika ne prejema toliko v denarju, kakor v koščku zemljišča, ki ga sme sam obdelovati in e produkti po svoji volji razpolagati. Oba, viničar in mali posestnik, le svoje proizvode odlagata predvsem na mariborski tržnici, ki je njun etalen in razmeroma dober odjemalec. Mesto torej e svojo tržnico in velikimi potrebami občutno blazi gospodarsko etisko malega človeka v Slovenskih goricah. Brez bližine razvitega mesta bi beda, ki v resnici vlada po Slovenskih goricah, bila še mnogo večja. Bližina mesta revnejšemu prebivalstvu daje možnosti, da svoje produkte spravi v denar, kar sicer zaradi majhne količine teh produktov in zaradi pomanjkanja prodajnega združništva ne bi mogel storiti.

V zvezi z mariborsko tržnico in navala okoličanov na njo, je treba omeniti še en pojav, ki ga prinaša velika potreba Maribora po živilih, in katerega menda v nobenem drugem slovenskem mestu ni opaziti. To so naši špeharji z Dravskega polja, ki ob špeharskih dneh v nočnih in zgodnjih jutranjih urah e težko naloženimi vozovi prihajajo v Maribor in tukaj razložijo svoje obilno blago. Povečini so ti špeharji kmetje, ki prodajajo svoje

lastne produkte, v zadnjem času pa so že tudi opazili, da se špeharstvo postalo nelegalna obrt. Po ugotovitvah mariborske mestne občine so se med prave špeharje vrinili prekupčevalci, ki nakupavajo živino v sosednjih hrvatskih krajih in jo nato zaklano kot svojo prodajajo na mariborskem trgu. Ker prestavlja take vrste špeharstva nelegalno konkurenco mesarski obrti, ga skuša sedaj mestno poglavarstvo onemogočiti in tako podpreti in zaščititi na eni strani kmeta, ki prodaja svojo lastni pridelek, in mesarja, ki plačuje svojo obrt.

Medsebojni kulturni in socialni vplivi

Jasno je, da take razmere, ki smo jih opisali, ne morejo ostati brez vpliva na socialno in kulturno življenje mesta in okolice. Z razmeroma veliko zaposlitveno možnostjo v mestu se, kakor povsod drugod, javlja na podeželju tendenca selitve v mesto, ki je pri naglo se razvijajočem industrijskem in razmeroma mladem mestu, kakršno je Maribor, še mnogo močnejša in zapuša zato v njem svoje jasne sledove. Zaradi tega velikega doselevanja se moriborsko prebivalstvo ni povsem tipiziralo. Nimamo še mnogo pravega slovenskega mešanstva z vsemi njegovimi posebnostmi in običaji, prav tako pa še tudi ni prave delavske plasti z vso krepko delavsko zavednostjo in borbenostjo, kakor ga je najti v etarih delavskih centrih. Mešan in mariborski delavec, oboja še do grla tičita v kmetijski miselnosti, ki se pa že precej kvari in malici, čeprav se že pa mestno oblačita. Zato je pa tudi težka ta del prebivalstva kulturno formirati, ker se še sam ne zaveda svojih kulturnih potreb in ker mu je zaradi njegove mešane kmetisko-delavske-mešanske miselnosti težko najti primerne duhovne hrane. Za prosvetnega delavca v mestu je to zanimava ugotovitev in to tembolj, ker se zaveda, da imamo v Mariboru še vee premalo narodno zavednega slovenskega mešanstva in delavstva, kar se našemu kulturnemu in narodnostnemu življenju občutno pozna.

Prav tako kakor v mestu, opisane razmere zanašajo svojevrstne sledove v kulturno in socialno življenje okoličana. Gospodarska povezanost in veden etik med mestom in okolico, jemlje tudi okoliškemu podeželju njegove nekdanje svojskosti, prav tako kakor mestu mešč. značaj. Predvsem okolica na desnem dravskem bregu je v zadnjih dveh treh desetletjih malone povsem izgubila svoj stari kmetijski značaj. Ni več pravega, neodvisnega trdnega kmeta, ki bi mogel živeti od svoje zemlje. S pravim kmetom je iz teh vasi, če jih še ememo sploh tako imenovati, izginilo staro patriarhalno, e kmetelski navadami prepleteno kmetško življenje. Nič več ni stare kmetске noše, povsod že prevladuje Tivar in Bata in kar je tema sličnega. Kakor v zunanjih oblikah se je življenje epremenilo tudi notranje. Kmetškega etosa ni več, zavlada je mestna liberalna miselnost, ki pri korenini žre duhovno zdravje prebivalstva.

Tako mesto in okolica v skupnem gospodarskem sožitju epreminjata svoj socialni in kulturni obraz ter se vedno bolj in bolj izenajčujeta. Kmalu ne bomo več mogli potegniti etrte med mestom in vasio ter okolico, ločil ju bo nekaj časa le še način zidave naselji in hiš, potem pa bo nastalo, če ne bo krize in težkih zapeljajev in velikih sprememb, eno samo veliko in mračno mesto, kmetaka in vaska idila pa bo mogoče živela samo še v tistih predelih, kamor roka mariborske industrije in civilizacije še tako kmalu ne bo mogla seči. Maribor je res kakor polip, ki a svojimi lovkami sega daleč v svojo okolico in je noče več izpustiti iz svojega krčevitega objema.

Tako dober tek vzbujala naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 80-letni vojni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročala prevelik tek.

Gibanje prebivalstva v letu 1938

Veleovo. Število prebivalcev 630. Rojenih je bilo doma 16 otrok, eden v bolnišnici v Ljubljani; med temi je 11 dečkov in 6 deklic. Mrliška knjiga zaznamuje 11 mrlicev. Najstarejši umrli je dopolnil 82 let. Med umrlihi je samo 6 odraslih, drugi so otroci pod 6 letom starosti. Oklicani so bili 4 pari. Poročena sta bila tu 2 para iz domače župnije in od drugod eta prišla semkaj k poroki tudi 2 para. Sv. obhajil je bilo 14.970.

Dobrepolje. V naši župniji, ki šteje 3400 duš, je bilo preteklo leto sklenjenih 21 porok. Umrlo je 47 domačinov. Najstarejši mrlič je bil 93 letni prevčikar Zupančič Jože iz Kompolj št. 85. Doma rojenih otrok je bilo 68, v ljubljanski bolnišnici pa 10. Skupno torej 78. Sv. obhajil je bilo razdeljenih okrog 60.000.

Sv. Marjeta nize Ptuja. Naša župnija šteje 3652 duš. Narodilo se je v preteklem letu 78 otrok in sicer 41 dečkov in 37 deklic. Umrlo jih je 69. 37 moškega in 32 ženskega spola. Poročilo se je 14 parov. Opaža se nazadovanje rojstev in nazadovanje porok.

Sv. Barbara v Halozah. V preteklem letu je bilo v naši fari rojenih 85 otrok; mrlicev smo imeli 46, poročenih je bilo 19 parov.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Pretekli teden je za oblikovanje zunanje političnih smeri velikega pomena. Vsebinsko mu dajeja potovanja madžarskega zunanjega ministra Czakyja v Berlin in obisk italijanskega ministra grofa Ciana pri nas v Jugoslaviji. Poleg teh dveh večjih dogodkov pa je stopila v ospredje spet španija kot politično vprašanje, ki bo v veliki meri soodločevalo pri urejanju italijansko-francoskih nesoglasij.

Ako bi hoteli vse našteje dogodke spraviti pod en sam enotni vidik, bi morali reči, da je v preteklem tednu prišla prav posebno močno do izraza želja Italije, da pomiri vse ono, kar bi lahko imenovala svoje »srednjeevropsko, vzhodnoevropsko in balkansko zaledje«, tako da bi se lahko brez skrbi in v vsemu silami posvetila urejanju svojega spora s Francijo.

V srednji, vzhodni in južnovzhodni Evropi je namreč še nekaj razbolelih točk, ki bi lahko prizadevale velike skrbi, če bi na primer napetost med Italijo in Francijo v Sredozemskem morju dovedla do resnega medsebojnega obračunavanja. Nejasno je bilo stalno Madžarsko do Nemčije. Nejasno, da, napeto njeno razmerje do Romunije. Neizgrajeni njeni odnosi s Jugoslavijo. Tudi med Poljsko in Nemčijo je nastopilo zametljivo ozračje in so se nad Ukrajinjo začeli zbirati oblaki, ki so trosili nervoznost med Poljske in Romune. Nejasen je še položaj Romunije, ki z Madžarsko nima nikakih prijetnih sosednjih odnosov, ki ne uživa vseh simpatij Nemčije in ki tudi do Italije ni zavzela določene zunanje politike. Prav tako vlada na romunsko-bolgarski meji še vedno precejšnja napetost.

Italijanska zunanja politika — z očmi obrnjenimi proti Sredozemskemu morju, kjer bo treba zbrati vsa pozornost in kamor bo treba osredotočiti vse sile — si je dala nalogo, da vso to velikansko področje tja do meja sovjetske Rusije čim prej med seboj pomiri, da bo ostalo nevtralnemu, mirno, urejeno, če bi prišlo do spopada med Francijo in Italijo. Vsi dogodki preteklega tedna, prejšnjih tednov in bodočih tednov bodo posvečeni temu delovanju italijanske diplomacije, ki ga moramo imenovati spretnega in na široko zasnovanega, po doseženih uspehih pa — uspešnega.

Madžarski zunanji minister Czaky je obiskal Berlin in se s tem zapечатeno prijateljstvom med obema državama, Madžarska je obljubila, da opusti vse podvige, ki bi nasprotovali nemški zunanji politiki in je v potrdilo tega pristopila tudi k Zvezi proti Kominterni. Madžarska je to storila na svetit italijanske vlade, ki je nedavno poslala grofa Ciana na obisk v Budimpešto.

Tudi Poljska se je pomirila in je seetalek med Hitlerjem in zunanjim ministrom Poljske, Beckom, nesoglasja razčistil in zajamčil spet daljšo dobo brezskrbnega sožitja. Italijanski zunanji minister grof Ciano pojde v februarju v Varšavo, kjer se bo osebno prepričal o tem, da je poljska zunanja politika pomirjena in da bo Poljska ostala nevtralna, če b. med velesilami nastopili kakšni vojni zapletaji.

Cianov obisk v Jugoslaviji nima namena kaj razčiščevati, ker so odnosi med obema državama popolnoma urejeni na osnovi prijateljskega pakta iz leta 1937, ki izključuje vsako vojno med obema državama in zagotavlja nevtralnost Jugoslavije za primer, da bi bila Italija kjerkoli zapletena v vojno. Vrh tega pa je Ciano obisk pospešil ureditev odnosov do Madžarske, ki je bila že prej po italijanski diplomaciji na to pripravljena, da s slovesno izjavo prizna nedotakljivost jugoslovanskih meja. Ciano obisk pomeni, tretjič, da bosta Italija in Jugoslavija posredovali, da se čim prej prijateljsko uredi vsi spori med Madžarsko in Romunijo, kakor tudi med Romunijo in Bolgarijo.

S tem bo širokopotezno delo italijanske diplomacije v srednji, južnovzhodni in vzhodni Evropi tja do sovjetske Rusije končano, italijansko evropsko »zaledje« je mirno in Italija bo imela proste roke, da se udeležuje drugod. Ta cilj si je Italija postavila in se mu očitno z uspehom približuje.

Vprašanje je, čemu vse to pripravljamo delo italijanske diplomacije? Odgovor na to nam daje nesoglasja med Italijo in Francijo, ki so zadnji teden uprav glede španije dobila novo očitno. Prišli Italije za rešitev španskega vprašanja tako, kot ga ona želi, bo lahko močnejši, nevarnost, da bi kakšna velesila hotela v zadnjem trenutku rdeči španiji pomagati, manjša. Kadar pa bo državljanska vojna v španiji končana, upa Italija, da bo mogla, oslanjajoč se na nevtralnega zaledja v srednji in balkanski Evropi in oslanjajoč se na nevtralnega Francovo španijo z večjim poudarkom uveljaviti nekatere svoje težnje nasproti Franciji.

Notranji pregled

Pretekli teden se je zgodilo nekaj važnih dogodkov, ki so začeli počasi bistrijo zapleteni domači politični položaj. Poslanci, ki so bili izvoljeni pri volitvah dne 11. decembra, so se dne 16. prosinca sešli v Beogradu na zasedanje nove narodne skupščine. Narodna skupščina je kar živela, saj je vanjo prišlo 306 poslancev JRZ ter 20 poslancev opozicije. Od opozicije so prišli v skupščino srbski zemljoradniki, ki jih je 10, dalje 4 možje JNS, med njimi Peter Zivkovič, dva zastopnika Ace Stanojeviča, med njima znani dr. Maza Marković. Toda njegov tovarš je med tem že prestopil v JRZ. Drugi pa so pristali Ljube Davidoviča. Mačkovi poslanci ter en poslanec samostojnih demokratov, ki so se poprej zbirali okoli rajnega Pribečevića, pa so ostali doma.

Slovenskih 29 poslancev, ki so v skupščini dobili svojo klubovo sobo, je prišlo na sejo pod vodstvom svojega voditelja dr. Korošca, ki je sedel med svojimi poslanci ter je z njimi vred oddal poslanska polnomočja. Prvo sejo je vodil starostni predsednik, na-

kar je bila za drugi dan (17. prosinca) sklicana druga seja, da se izvoli verifikacijski odbor, ki naj pregleda pravilnost volitev ter rešuje pritožbe zoper volitve. Dne 16. t. m. popoldne so se zbrali vsi poslanci JRZ na skupno sejo, na kateri so določili, katere člane bodo volili v ta odbor. Pri tej priliki je prišel v klub predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je imel velik govor, v katerem je naglašal, da je vlada odločno zvesti notranjo ureditev države. Drugi dan je bila seja skupščine, na kateri so bile volitve verifikacijskega odbora. Lista poslancev JRZ je dobila pri volitvah 296 glasov, opozicija pa 18. Tako je dobila prva lista v tem odboru 19 članov pod predstvom prejšnjega predsednika narodne skupščine Stefana Čirčiča, opozicija pa 2. Na listi JRZ sta bila od slo. poslancev izvoljena dr. Ogrizek in dr. Šmajek, za namestnika pa Bajlec in Gajšek.

Dne 16. prosinca se je na sejo sešel tudi senat. Prvo sejo je vodil starostni predsednik, nakar so bile volitve novega predsedstva. Pri volitvah je bil z 51 glasovi izvoljen za predsednika senata voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec, med tem ko je bilo 14 glasovnic praznih. Opozicija je namreč oddala prazne listke. Tako je slovenski voditelj dr. Korošec tudi v Beogradu dobil velikansko zaupanje. Bilo je prvokrat v zgodovini, da je bil Slovenec izvoljen za predsednika takega zastopstva. Ko je bil izvoljen za predsednika, je imel dr. Korošec v senatu lep govor, v katerem je naglašal, kako dolžnosti ima demokracija, če se hoče dandanes obdržati. Pozivljal je k mirnemu in stvarnemu delu za skupno blaginjo, ker le tako delo more rešiti demokracijo in biti tudi koristno državi in ljudstvu. Ko je senat svojo nalogo opravil in se konstituiral, je bila seja končana ter bo prihodnja seja najbrž še le 6. svečana. Dotlej bo namreč svoje delo dokončal tudi verifikacijski odbor narodne skupščine, nakar se bosta 6. svečana sešla senat in skupščina.

Verifikacijski odbor pa je šel takoj na delo ter je v nekaj dneh potrdil večino mandatov. Takoj prvi dan so bili potrjeni tudi vsi slovenski mandati, zoper katere ni bilo pritožb. Drugi dan so bili potem potrjeni tudi mandati s Hrvatske in iz Dalmacije, dasi je bilo v odboru prebrano poročilo dveh poslancev glavnega volivnega odbora, kako so se razvijale volitve na Hrvatskem in v Dalmaciji. Tako je bilo povedano, da na posameznih hrvatskih in dalmatinskih voliških predstavnikih Stojadinovičeve liste sploh niso smeli priti h komisiji. Ker mnogokje tudi predsednikov ni bilo zraven, so volitve vodili le domači župani brez vsakršne kontrole. Tako se je dogajalo, da so potem volivce kar iz volivnega imenika prepisovali in jih po vrsti zapisovali, kakor da bi bili vsi po abecednem redu prihajali in vsi volili Mačkovo listo. To je bilo docela nepotrebno, ker je bilo jasno, da ima dr. Maček na Hrvatskem večino. Zato so te mandate tudi potrdili. Med tem, ko je delal verifikacijski odbor, so pa slovenski poslanci v Beogradu sestavili važno spomenico na ministra za socialno po-

Občinstvo koncesioniranih mizarov in pogrebno podjetje

M. Gogala na Bledu

V pouk tistim, ki najdejo starinske znamenitosti

Lončka s srebrnimi novci

Ko se je mudil pisec teh vrstic v dijaških letih doma na počitnicah, ga je poiskal tajinstveno ter zaupno že davno rajni veleposelnik iz Vereč v župniji Buče pri Kozjem. Pripovedoval mu je, kako so zadeli njegovi delavci pri rigolanju vinograde 1 m pod zemljo na glinasta lončka, ki sta bila vrhvana polna srebrnih novcev. Lastnik srebrnega zaklada je še izrazil prošnjo, naj mu vsaj približno ocenim dragoceno najdbo.

V lončkih so bili prav tanki srebrnjaki iz dobe nemško-rimskega cesarja Sigismunda (1410—1437). Šlo je očitno za prihranke kakega srednjega človeka, kateri je zakopal srebro ob priliki vojne nevarnosti in ga ni več dvignil iz neznanega vzroka.

Razložil sem najditelju, da ima izkopanina vrednost le za kak manjši muzej, ker posedajo večji take robe več nego dovolj. Muzej mu bo plačal po teži srebra. Za vse bo izkupil toliko, da mu bo povrnjena vozšina v Maribor.

Svetoval sem mu, naj podari srebrnike mariborskemu muzeju, kamor jih lahko izročim, ko bom moral nazaj v šolo. Premožni gruntar me je pogledal neverjetno debelo, pospravil srebro v lončko in ni rekel ne bev in ne mev.

Cez tri tedne zatem mi je prinesel sam Sigismundovo srebro z naročilom, naj počnem z njim, kakorkoli mi je drago. Izvalil sem iz njega, da je bil z domnevnim zakladom v Gradcu, kjer so mu pa prisodili na več mestih tako smešno nizko ceno, da ga sploh prodal ni, ker bi izkupilek itak ne bil kril potnih stroškov.

Srebrnjake sem odelil in sem jih sušil nalašč v dveh rešetah na dvorišču na soncu, da si jih je lahko vsak ogledal. Kmalu se je razneslo po vsej obsoletski dolini, da je pri naši hiši toliko srebrnega denarja, da ga moramo varovati pred plesnobo s sušenjem na sončni vročini.

Skrbno očiščene novce sem izročil v Maribor rajnemu g. dr. Avg. Stengevski, ki jih je dal muzeju. Zbirka je bila iz neznanega vzroka nekoliko pred prevratom prenešana v Gradec.

Bronasta posoda iz predmirske dobe

Zgoraj navedeni primer iz predvojne dobe sem navedel zaradi tega, da bodo lahko sprevideli čitatelji, kako se tudi povojni najditelji starin niso naučili prav ničesar, kar zadeva oceno slučajno najdenih in le za muzeje važnih starinskih predmetov. Hitro po prevratu so iztihnili iz male Slovenije bog zna koliko starinskih umetnin ter znamenitosti prepušeni in so jih prodali nemškemu Židom, Angležem in Amerikancem. Hvala Bogu, da je danes strogo prepovedano prodajati starinske najdbe v tujino.

Naslednji najnovejši primer naj odpre najditeljem za bodočo oči, da ne bodo zahtevali za etarinske stvari pretiranih cen, katerih naši muzeji ne zmorejo. V vasi Sv. Lovrene v župniji Sv. Pavel pri Preboldu v Savinjski dolini je zadel dobro stoječ orač na njivi na bronasto posodo iz predmirske dobe, v kateri so darovali in oni starodavnih časih bogovom. Za najdbo je zvedel mariborski arhivar g. Franjo Baš. Peljal se je k najditelju in mu ponudil za zgodovinski bron 500 din. Pavčan se je smejal g. arhivarju v obraz in je zahteval za odstop predmeta 10 jurjev. Pri vsi zgovornosti ter pihanju na dušo se g. prof. Bašu ni posrečilo, da bi bil pridobil starino za muzej v Mariboru, kamor spada.

V visoko vrednost najdbe zaverovani najditelj je sedel na vlak in se odpeljal v Ljubljano, kjer je nameraval doseči v tamošnjem muzeju tisočake

Nikar se ne bojte ...

Kožo Vam varujem jaz! Zato se Vam ni treba bati tudi najslabšega vremena, če ste si poprej namazali kožo z NIVEO. Zakaj samo NIVEO vsebuje Eucerit edno okrepčevalno sredstvo za kožo.

Naš domači vrli

Prezimovanje sobnih in drugih cvetic

Mnogo naših cvetic je doma iz toplejših krajev in zato ne prenesejo naših ostrih zim. Te potem prenesejo v vrta in jih prezimimo v prostorih, kjer ne zmrznejo. Tukaj prespe rastline zimo, se odpočijejo in pripravijo na novo življenje spomladi.

Da pa bomo imeli spomladi res lepe, močne in odporne cvetice, jim moramo dati za zimski počitek mir, čist zrak brez prahu, primerno zemljsko vlago, svetlobo in zadostno toploto. Le če jim bomo nudili vse to, se bodo bujno razvijale spomladi in ostale odporne. Drugače pa nam bodo hrale od leta do leta.

Malokateremu ljubitelju cvetic je dana možnost postaviti si lasten cvetličnjak in tako se morajo rastline zadovoljiti z drugimi prostori ponavadi s kletjo. Če je klet svetla in zračna, je še najbolj pripraven prostor za prezimovanje. Z odpiranjem in zapiranjem oken in vrat uravnavamo temperaturo. Najbolj primerna temperatura je od 3 do 5 stop. C. Ako pade temperatura na ničlo, je že nevarnost, da cvetice zmrznejo ali pa se prehlade. S tem pa so podvržene raznim boleznim. Temperatura nad 6 stop. C po povzroča, da rastlina zaživi in prične odganjati, kar je tudi njej v kvar. Kjer nimamo kleti ali pa je neuporabna, se moramo zadovoljiti z drugimi prostori, kot so: veža, stapišče, hodniki in končno sobe. Tu pa rastline navadno trpe več zaradi prepiha, prahu, ki jih ovira v dihanju, s tem, da jim zamaši dihalne raze, zaradi stalno se menjajoče temperature, dostikrat teme tako, da hitreje podležijo raznim boleznim in živalskim zajedalcem. Skrajno slabi za cvetice pa so suhi prostori, kurjeni s paro, posebno še, če gori v njih plinska peč.

Cvetice pa potrebujejo v prezimovališču tudi svetlobe, zato postavljamo lončke čim bliže oknu, da jih doseže ob jasnih dnevih vsaj nekaj sončnih žarkov, ker v temi in senci odganjajo cvetice dalje pogankje, nezdrave barve, z bledimi listjem.

Kolikokrat naj pozimi zalivamo, se ne more reči. Zalivamo le, kadar opazimo, da hoče cvetice veneti. Tedaj prilijemo malo vlažne vode. S prepogostim zalivanjem prisilimo cvetico k življenju, prično pa tudi gniti korenine in se kisa zemlja. Jasno je, da jih tudi izsušiti ne smemo.

Ce zapazimo na listju rastlin kaparja, tedaj jih otarimo s cunjio, namočeno v 3% raztopini tobakovega izvlečka. Ugive cvetice pa enostavno pomočimo v to raztopino, nato pa jo položimo, da se strupena tekočina ne odteče po stebelu na korenine. Če nekaj ur te cvetice obrišemo s vlažno vodo, ali pa jih obrizgamo, če imamo majhno ročno brizgalno (razpršilnik).

Cvetlične lončke moramo med prezimovanjem vsaj enkrat temeljito očistiti alg, plesni, mahu itd. Ravno tako prehlajamo in očistimo zgornji plast zemlje, da pride zrak vanjo in se spet prehladi ne ekisa. Sproti porabimo tudi vse odpadle dele rastlin, da ne prično gniti.

Sobne rastline, ki jih imamo zaradi okrasa v sobi, moramo večkrat na teden obrizgati z vlažno vodo ter jim obrišati prah. S tem jih okrepimo, da postanejo odpornejše proti prepihu, suhemu zraku in zajedalcem.

Kako pa hranimo gomolje in čebulice čez zimo? Vse gomolje, brez razlike hranimo na zračnih, toplih prostorih, kjer je stalna temperatura okoli 6 stopinj C. Čebulice amarilisa ne smemo preveč izsušiti, ker mu drugače odmrjeje vse korenine, zato ga pozimi večkrat navlažimo. Najbolje je, da že v jeseni ne odrežemo vse zemlje, ki se drži čebulice, tako se del časa ohrani vlaga v preti.

Gomolje begonij hranimo najbolj v suhem jelo-lem žaganju, da jih lahko, ako preti nevarnost, da se izsuše, malo navlažimo. Jelovo žaganje zabranjuje tudi gniti, ker vsebuje obilo smole, zato je zelo priporočljiva pri hranjenju gomoljev dalij.

Sedaj, ko je nastopilo južno vreme, se moramo kar pripraviti na obrezovanje, oziroma pravilneje izčiščevanje lepotečnega grmovja. Vedeti moramo, da večina okrasnih grmov je ne cvete na enoletnem lesu, zato te obrezujemo, ko odvetno. Sedaj je glavno, da izrežemo, izžagamo stare, oslabele, bolne veje, mlade in zdrave pustimo, ne da bi jih prikršali; tako na primer delamo pri forsiti, magnolji, hortensiji, ribezlu, robiniji in dr.

Razumljivo je, če imamo opravka s starimi grmi, ki so spodaj že popočinoma goli, da jih temeljito obstrižemo, a s tem zgubimo tudi cvetje za 2—3 leta, pridobimo pa grmu lep in nizek habitus.

Grmič, ki jih imamo za kritje, podrast, pa prenesejo letno tudi močnejše obrezovanje, to so: divji bezeg, leska, češminj, dren, evonimus in dr. Grmi s hitro rastjo prenese močnejše obrezovanje, a magnolije in vrste hrasta rasto počasi, zato jih manj obrezujemo.

Nobenega grma ne smemo obstrižati prej, dokler si nismo na jasnem glede njegovega razvoja in rasti. Z obrezovanjem ne smemo nikdar prisiliti grm, da bi spremenil naravno rast.

— Korulentnim in miščastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Joselove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.483. 25. V. 39.

† Peter Hlastec

Na Ponikvi ob i. žel. je umrl organist in posestnik g. Peter Hlastec. Pokojni je bil rodom iz Žiž ter je nastopil službo organista v naši župniji pred 27 leti. Poleg dobro izvežbanega cerkvenega pevskega zbora je vodil tudi pevski odsek prosvetnega društva ter se živo udeleževal pri prosvetnem delu. Bil je odločen somišljenik JRZ, splošno priljubljen in veselega značaja. Pridobil si je s svojo pridnostjo čedno domaćino, bil pa je tudi skrben oči svoji družini. Pred odprtjem grobom se je poslovil od pokojnika v ganljivem govoru duh. svetnik g. Kočiper, pevec iz St. Vida pa so mu zapeli pretresljivo žalostinko. Naj v miru počiva!

Kako bo s cenami sladkorja?

Ljubljana, 21. jan.

Sladkor je važen predmet ljudske prehrane in nvalobogu, da smo doslej imeli dovolj veliko domačo proizvodnjo, ki je zadostila lahko naše potrebe. Bila so pred leti tudi leta, v katerih smo izvažali sladkor, saj je domača proizvodnja znašala skoro 120.000 ton. Zadnji dve leti pa produkcijska sladkorja zelo pada. Tako smo leta 1936—1937 dobili samo okoli 33.600 ton sladkorja in če ne bi imeli zaloga iz prejšnjega leta, ko je znašala proizvodnja 91.000 ton, bi najbrže morali celo sladkor uvažati. V tekoči kampanji, ki se je začela dne 1. oktobra 1938, računajo na večjo proizvodnjo sladkorja: na 71.700 ton, toda konzum je sedaj nekoliko večji zaradi splošno izboljšanih gospodarskih razmer in ga cenijo na 88.000—90.000 ton. Seveda je naš konzum v primeri z drugimi evropskimi državami zelo majhen. Ker nimamo zaloga iz preteklega leta, je računati, da bomo morali do nove proizvodnje uvoziti iz inozemstva okoli 10 do 12.000 ton sladkorja.

V zvezi s temi številkami se je razvila živahna debata v našem tisku. Na eni strani ugotavljajo pisarji, da je produkcija padla za to, ker kmet ne dobi dovolj za svojo sladkorno peso. Tvorice pravijo, da ne morejo zvišati cen, ki jih plačujejo kmetu, ne da bi zvišale cen sladkorja, država pa tudi ne bi znižati trošarin na sladkor, ki so ene najvišjih v Evropi, ker ima od njih velike dohodke.

Zato predlagajo nekateri v prvi vrsti, naj se zniža trošarina na sladkor, kar pa se naj ne bi poznalo pri ceni, ker naj bi to znižanje šlo v korist proizvajalcem sladkorne pese, da bi potem sadili več sladkorne pese.

Na drugi strani pa je vprašanje uvoza sladkorja zelo aktualno, prišlo pa bi dejansko v poštev šele takrat, ko bi bile domače zaloge že izčrpane, t. j. v sredi leta 1939. Pri uvozu bi pobiralo finančno ministrstvo znatne carine, ki naj bi prišle v korist proizvajalcem sladkorne pese, katerim naj bi se v prihodnji kampanji povisale odkupne cene za peso.

Mnogi pa tudi poudarjajo potrebo, da se nakupi nekoliko več sladkorja, da bi imeli nekaj tisoč vagonov rezerv za vsak primer.

Kdo pa misli na konzumenta?

Državna ustanova za devizne posle?

Agencija »Jugoslavenski kurir«, ki izhaja v Beogradu, se zavzema za to, da bi se osnovala posebna ustanova, ki bi vodila devizno politiko in devizne posle. Sedaj dela to Narodna banka po navodilih in v najožjem sodelovanju s finančnim ministrom in smatra agencija, da bi bilo potrebno Narodno banko razbremeniti velikega obsega poslov, ki ga ima z devizami in valutami, da bi se lahko tem bolj posvetila drugim svojim poslom, ki so tudi važni in potrebni za narodno gospodarstvo.

Če bi prišlo do utemeljitve take ustanove, bi lahko največji del te odgovornosti padel na to ustanovo samo, ne pa na Narodno banko. Tako ustanova naj bi se imenovala Zavod za devizno politiko ali slično ter bi v njej sodelovali tudi drugi, za gospodarstvo važni resorji, odnosno imeli nanj vpliv.

S tem se vračamo v dobo deviznih central, kakor smo jih že imeli v naši državi v prvih povojnih letih po vojnem vzgledu.

Češka težka industrija

Češka težka industrija

Med najvažnejšimi podatki, ki se objavljajo o češki industrijski delavnosti, so gotovo podatki o produkciji težke industrije, t. j. industrije železa in jekla. Od novembra na december 1938 je produkcija železa narasla od 70.000 na 79.000 ton (leta 1937 je padla od 145.000 na 143.000 ton), nadalje je produkcija jekla narasla od 95.000 na 111.000 ton (leta 1937 je od novembra na decembra padla od 212.000 na 188.000 ton).

V zvezi s temi češkimi podatki so kaj značilni tudi še poljski podatki, saj je Poljska pridobila velik del češke težke industrije. Produkcija železa v olaševskem ozemlju, ki ga je Poljska pridobila od Češkoslovaške, je znašala decembra 31.000 ton (novembra 28.000) in jekla 43.000 (37.000) ton, jekla pa 1.443.000 (1.451.000) ton. Produkcija železa v novo pridobljenem ozemlju je znašala v letu 1938 88.605 ton, jekla pa 112.124 ton, tako da je znašala lani skupna poljska produkcija železa 966.000, jekla 1.555.000 ton, valjanih proizvodov 1.164.500 ton in cevi 88.500 ton.

★

Razsodbe državnega sveta. Iz zbirke sodb Državnega sveta posnemamo tele tri sodbe: 1. Pri tožbi proti delu običnega zbora delničarjev more vložiti tudi delničar, ki ni prisostvoval običnemu zboru. 2. Delavci zaposleni pri vrtnarjih, se smatrajo za kmetijske delavce kot taki niso podvrženi obveznemu socialnemu zavarovanju. — 3. Delniške družbe plačajo takso iz tarifne postavke št. 37 iz zakona o takсах na vse račune brez ozira na to, če so stalni ali začasni. Po tej postavki namreč plačajo delniške družbe 20 din letno za vsak odprt ali tekoči račun. Po nekem odloku ministrstva financ pa bi bilo ločiti stalne od začasnih računov in od slednjih ne bi bilo treba plačati takse. Državni svet je za razsodil, da se mora plačati taksa na vsak tekoči račun pri delniških družbah brez ozira na to ali je stalen ali ne. Jasno pa je, da se ta taksa ne plačuje na navadne račune, ampak samo na tekoče račune.

Podatki o neopravičenih izvoznih potrdilih. Ministrstvo financ je zahtevalo od denarnih zavodov, ki imajo pravico za devizne posle in za izdajanje izvoznih potrdil, da do 20. januarja 1939 javijo neposredno ministrstvu podatke o neopravičenih obveznostih, katere bi morali izvršiti izvozniki na ta način, da vnesejo devize za izvoženo blago. Ministrstvo zahteva poseben seznam izvoznik trditi, ki niso zadovoljili svojim obveznostim do 30. junija 1938 v tem smislu, za tem pa tudi onih trditi, katerim je rok za opravičbo izvoza z vnosom deviz potekel do konca leta 1938. Svrha popisa je strožja kontrola nad izvajanjem deviznih predpisov.

Odprava konkurza: Stiberc Ivan, trgovec v Mariboru (vsa masa razdeljena).

Izprememba imena. Robert in Walter Löwenstein iz Zagreba sta izpremenila svoje rodbinske ime v Radovan.

Gospodarstvo

Poštna hranilnica v letu 1938

Dne 20. januarja smo že objavili nekaj podatkov iz poročila Poštne hranilnice za leto 1938, v kolikor se tičejo kreditne politike Poštne hranilnice. Nadalje posnemamo iz poslovnega poročila za leto 1938 še nekatere podatke:

Število čekovnih računov je naraslo lani od 25.845 na 26.012. Opaža se, da se državni uradi vedno večjemu številu poslužujejo čekovne službe Poštne hranilnice, na drugi strani pa se je zmanjšalo število trgovske in bančne klientele, ker je bilo zaprtih lan' mnogo računov, ki že dalj časa niso izkazovali nobenega prometa. Na koncu leta 1938 so se razdelili čekovni računi takole (v oklepajih podatki za konec leta 1937): državni uradi 1657 (1508), samoupravni in drugi uradi 774 (757), šole 112 (104), cerkvene oblasti 312 (288), denarni zavodi 1053 (1094), zavarovalnice 236 (244), zadruga 961 (906), industrijska podjetja 2461 (2590), trgovske tvrdke 8403 (8574), dnevniki in revije 1172 (1155), združenja, organizacije in klubi 3119 (2990), zdravniki 261 (262), odvetoiki 800 (770), notariji 80 (77), inženirji 398 (381), uradniki 691 (653), upokojenci 146 (146) in razni 3189 (3167).

Število čekovnih računov inozemcev se je znatno zmanjšalo od 1934 na 1938. Posebno se je zmanjšalo število računov iz Češkoslovaške in bivše Avstrije. Na koncu leta 1938 jih je bilo (v oklepajih podatki za konec leta 1937): Nemčija 1259 (1414), Češkoslovaška 186 (371), Madžarska 68 (70), Francija 27 (27), Švica 24 (24), Poljska 16 (16), Italija 11 (11), Romunija 3 (5), Belgija 2 (3), osta-

le evropske države 25 (27), izvenevropske države 13 (15).

V mednarodnem prometu je bilo (v virman-skem prometu) izplačil v inozemstvo za 1,6 (1,4) milij., vplačil v gotovini iz inozemstva pa 1,46 (1,26) milij., virmanov pa 0,4 (0,46) milij. din.

Nakaznice je prispelo iz inozemstva 16,26 (15,56) milij. din, odšlo pa je 1,275 (1,57) milij. din. Deviz je prispelo Poštni hranilnici lani za 21,96 milij. din. V kliringu je izkazovala Poštna hranilnica prometa 33,9 milij. din, poleg tega je še nabavila za komitente mark za 8,7 milij. din, za Francijo pa 0,8 milij. din.

Hranilne vloge.

Objavili smo tudi že podatke o stanju hranilnih vlog. Dne 31. avgusta 1938 so znašale hranilne vloge 1318,4 milij. din, zaradi napetega mednarodnega položaja v septembru so se hranilne vloge zmanjšale do konca septembra na 1190,3 milij. din, v naslednjih mesecih pa so vloge zopet narasle. Do konca decembra 1938 so vloge zopet narasle, če ne upoštevamo pripisanih obresti, za 46,7 na 1237,0 milij. din. Kajti pripisane obresti so znašale 49,1 milij. din, od rentnega davka 1,5 milij. din. Skupna vsota vlog je bila višja kot na koncu 1937, ko je znašala 1249,0 milijonov dinarjev.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena 4%, plačevanje obresti pa je bilo omejeno na zneske do 100.000 din

Število državnih uslužbencev

Vsako leto izdaja proračunski oddelek finančnega ministrstva pregled o številu državnih in banovinskih uslužbencev, upokojencev in invalidov v posameznih proračunskih letih. Tak pregled za proračunsko leto 1938-1939 je že izšel in iz njega posnemamo naslednje podatke:

Število državnih uslužbencev se je od 1937-38 na 1938-39 zmanjšalo za 9686; sicer je število uradnih nastalo za 4743 na 70.506 (zlasti zaradi napredovanja pripravnikov, katerih število se je zmanjšalo za 1472 na 12.067). Najbolj se je namreč zmanjšalo število kontraktualnih in honorarnih uslužbencev ter dnevnikaarjev: za 15.807 na 21.274.

Da se je izkazano število državnih uslužbencev zmanjšalo, je pripisovati dejstvu, da so bili iz statistike izločeni delavci v ustanovah resorja ministrstva za promet in ministrstva za gozdove in rudnike. Število delavcev v ministrstvu za promet je naraslo za 556, pri ministrstvu za gozdove in rudnike pa 330. Skupno je bilo v obeh resorjih delavcev leta 1937-1938 17.217, to število se je povečalo za 886 na 18.103. Če izločimo delavce iz statistike za 1937-1938, dobimo skupno število državnih uslužbencev s 191.535, dočim znaša letoš število uslužbencev 199.066 in se je torej število uslužbencev povečalo za 7531. Če privzamemo v statistiko za 1938-1939 še delavstvo obeh ministrstev, dobimo skupno število državnega uslužbenstva z 217.169 v primeri z 208.752 leta 1937-1938. To je obenem tudi najvišje število državnega uslužbenstva po vojni. Kajti doslej je znašalo najvišje število državnih uslužbencev leta 1936-1937 z 212.634.

Naslednja tabela nam kaže število državnih uslužbencev in državnih uslužbencev pri banovinah od leta 1932 dalje:

	vsí drž. uslužbenci	pri banovinah
1931-1932	186.737	41.786
1932-1933	197.056	?
1933-1934	207.180	43.685
1934-1935	205.119	44.421
1935-1936	208.277	44.446
1936-1937	212.634	47.278
1937-1938	208.752	49.571
1938-1939	217.169	50.163

Tako dosega skupno število državnih uslužbencev že skupno število čez četrt milijona, točno 267.332.

Pomen in velikost osebnih izdatkov v primeri z materialnimi in skupnim državnim proračunom kaže naslednja tabela (v milij. din):

	osebni	materialni	skupno
1932-1933	4.978.77	6.344.4	11.323.2
1933-1934	4.932.26	5.506.06	10.438.3
1934-1935	5.142.94	5.028.3	10.171.25
1935-1936	5.192.0	5.057.8	10.249.8
1936-1937	4.947.3	5.876.24	10.823.5
1937-1938	5.088.0	5.822.0	10.910.0
1938-1939	5.505.0	6.075.0	12.180.0

Iz tega pregleda je razvidno, da so izpremembe v višini osebnih izdatkov manjše kot pri materialnih izdatkih. Materialni izdatki so bili za časa krize najbolj zmanjšani, pa so tudi v času izboljšanja državnih financ znatneje narasli kot osebni izdatki. V letu 1934-1935 in 1935-1936 so bili materialni izdatki celo manjši kot osebni izdatki, v dobi izboljšanih državnih financ leta 1938-1939 pa presegajo za več kot 1.170 milij. din osebne izdatke. Tudi se materialni izdatki v dobi krize izvršujejo v manjšem odstotku kot državni osebni izdatki, ki so razumljivo bolj stalni. Pada v oči, da so osebni izdatki posebno narasli od leta 1937-1938 na 1938-1939. Osebni izdatki so narasli v vseh resorjih, posebno pa v resorju ministrstva za promet.

Drž. uslužbeni pri banovinah.

Pri banovinah je bilo leta 1938-1939 na poslu 50.163 državnih uslužbencev, od tega jih je največ spadalo v resor prosvetnega ministrstva 34.623, nadalje v resor ministrstva notranjih zadev 8.879, ministrstva za gradbo 2.879, ministrstva socialne politike in narodnega zdravja 1.930, ministrstva trgovine in industrije 989, kmetijskega ministrstva 542, ministrstva za gozdove in rudnike 378 in ministrstva za finance 9 (načelnikov finančnih oddelkov banknih uprav).

Naša banovina je imela zadnja leta na službi državnih uslužbencev in svojih uslužbencev:

	drž. uslužb.	ban. uslužb.
1932-1933	5.503	897
1933-1934	5.822	1.814
1934-1935	5.926	1.880
1935-1936	5.926	1.949
1936-1937	6.352	2.025
1937-1938	6.542	2.963
1938-1939	6.595	3.237

Povečanje od 1936-1937 na 1937-1938 je nastalo zaradi prenosa poslov ljudskih šol na banovine.

V zarji slave

La Jana, Vera Bergmann, Ernst Frits Fürbringer.

Skoro vsi nemški filmski umetniki na delu! Razkošna

filmaka revija! Ljubzen, glasba, balet, petje, ples,

atrakcije, humor! Edinstveno delo nemške filmske produkcije! Danes ob 10.30, 15., 17., 19 in 21. uri!

Kino Sloga, tel. 27-30 • Rezervirajte si vstopnice!

Zdravje iz rož

Med zdravilne rastline štejemo tudi po suhih travnikih, po redkih gozdovih in parobkih rastočo betoniko ali bukivico, ki jo imenujemo z latinskimi izrazom *Betonica officinalis* tudi *Stachys officinalis*, nemško pa *Betonie* ali *Zehrkraut*.

Imenovano rastlino kaj lahko spoznaš po koci-nastem, srednje visokem stebelu, saj doseže v višino komaj kakke tričetrt metra, ki nosi lajčasto podolgovate, pri dnu srčaste, grbančaste, pecljate liste in škrlatno rdeče, ustnate cvete, ki so zbrani v nekakem vrtenecu (kot pri mrtvi koprivici). Vse razcevetje je klasu podobno.

Rastlino nabiramo ko cvete, kar se zgodi v poletnih mesecih (juniju in juliju). Predvsem pridejo v zdravilstvu v poštev listi, ki vsebujejo precej črešnovine, nekoliko grenkih snovi, hlapnega olja itd. Zaradi teh snovi uporabljamo betoniko za zdravilo pri prehladih in katarjih dihal, pa tudi pri prehladih in katarjih prebavil. V naznačene namene pripravimo iz posušenih listov čaj (za kar vzamemo 1 veliko žlico posušenih in drobno narezanih listov na četrt litra vode). Pa tudi za izmivanje ran nam pride voda, v kateri smo kuhali betoniko, prav.

Brezdvoma ni nikogar, ki bi ne vedel, da je vsem znani bezeg ali kot mu ponekod pravijo tudi beza, bažovina, zovika, zovina, češko: černy, poljsko: bez czarny, rusko: Buzina czornaja, latinsko: *Sambucus nigra*, nemško pa: Schwarzer Holunder, zdravilna rastlina, rekel bi, nekaka domača lekarna. Saj so skoro vsi deli tega grma zdravilni. Prav pridejo cveti, jagode, listje in lubje. Posebno

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob pol 3., pol 6. in pol 9. ter jutri ob 8. uri

Krvavi kapitan

(Errol Flynn, Olivia Havilland)

popolnoma nova kopija filma

Špljon Azev

(Olga Čehova, Fritz Rasp)

Borze

Devizni trg

Pretekli teden ni bilo na deviznem trgu posebnih presenečenj in izprememb. Funt sterling je ostal ves čas na isti višini din 238 plus 8,4%, kar znaša din 258, nemška klirinška marka pa je notirala 13,70 do 13,90. Z ozirom na cenejšo marko je bil promet prve dni v tednu precejšen. Zivahna je bila v Zagrebu in Beogradu tudi terminka kupčija, ki ima sedaj izvršljivo tendenco, iz česar bi smeli sklepati, da trg za enkrat na nadaljnje poslabšanje tečaja ne računa.

Grški boni so bili stabilni. Koncem tedna so notirali v Beogradu 37,40 do 38,10, v Zagrebu pa 37,335. Promet pa je bil skromen.

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 10.122 milij. din v primeri z 10.945, 7.256, 10,96 in 15.513 milij. din v prejšnjih tednih.

Na zagrebški borzi je devizni promet znašal v pretečenem tednu din 23,7 milijonov, od tega je odpadlo nekako polovica na devizo London, polovica pa na klirinške marke, na belgrajski borzi pa je promet znašal din 24,8 milijonov.

Tečaj blagovnih deviz, izračunani na bazi londonskih tečajev, ter tečaja din 257 za funt-sterling, so bili danes:

Newyork	54.92—55.29
Paris	145.07—146.05
Zürich	12.40—12.48
Amsterdam	29.82—30.02
Bruxelles	9.28—9.34

Za valute in šalterske devize so plačevali ljubljanski denarni zavodi približno sledeče cene:

Valute:	Šalterske devize:
amer. dolar	52.50 amer. dolar
funt sterling	248.— Fstg
franc. frs.	140.— Frs
švic. frs.	12.— Strs
hol. goldinar	28.90 Hfl
belga	9.— belga

Denar

Curih: Beograd 10, Pariz 11.6925, London 20,72, Newyork 442,75, Bruselj 74,825, Milan 23,80, Amsterdam 240,41, Berlin 177,20, Stockholm 106,75, Oslo 104,20, Kopenhagen 92,55, Praga 15,16, Varšava 83,50, Budimpešta 86,50, Atene 3,80, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,14, Buenos Aires 101,75, Sofija 540.—

Živinski sejmi

Živinski sejem na Krki v kraju Litija 9. januarja. Živina se je prodajala po sledečih cenah: volji debeli 4,50—5,25, poldebili 4—4,50, plemen-ski 4—4,50, krave plemenke 8,5—4,50, krave za klobase 2—3, mlada živina 4—4,50, teleta 1. 7, II. 6 din za 1 kg žive teže.

Cena živine in kmetijskih pridelkov v Ptuj 18. januarja: Voli I. 4,50, II. 4, III. 3,50, telice I. 4,50, II. 4, III. 3,50; krave I. 4, II. 3, III. 2; prašiči špeharji 8,25—8,50, pršutarji 7,20—7,50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 10—12, II. 8—10; svinjina 13—16, slanina 17, svinjska mašč 18; čisti med 20; evrove kože goveje 9, telečje 11, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica 1880, ječmen 190, rž 170, oves 175, koruza 130, fižol 200; seno 50—75, elama 25—30; jabolka I. 500, II. 400, III. 200; pšenična moka 325—350, koruzni zdrob 225 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5, fino sortirano kvalitetno vino pri vinogradnikih 10, novo vino iz navadnih vrst grozdja 4,25, iz kvalitetnih vrst grozdja 8; mleko 1,50 din za 1 l.

Mariborski svinjski sejem 20. jan. 1939. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 179 svinj. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5—6 tednov stari 80—100 din, 7—9 tednov stari 110—130 din, 3—4 mesece stari 280—340 din, 5—7 mesecev stari 350 do 450 din, 8—10 mesecev stari 490—550 din, eno leto stari 780—1000 din, 1 kg žive teže 6,50—9 din, 1 kg mrtve teže 9—11,50 din. Prodanih je bilo 101 komad.

prav je, da raste ta koristni grm blizu človeških naselij.

Cvetje nabiramo v juniju in juliju in sicer ob lepem vremenu. Sušiti jih moramo v zravnem, pa senčnem prostoru. V cvetju je hlapno olje, črešnovina, sluzi, razne kisline (jabolčna, baldrijanova, vinska). Sveže cvetje diši skoro omamno, posušeno pa dobi milejši duh. Je nekoliko grenkega okusa. Iz cvetja pripravljamo polivek (1 veliko žlico na četrt litra vode), ki ga rabimo kot zdravilo pri raznih prehladih. Zlasti za potenje ga priporočajo. Pomnimmo, da naj bezgovnega cvetja gospodinja ne kuha, marveč naj ga z vrelo vodo polije; tako pripravljen čaj je primerno osladiti z medom, zlasti če gre za prehlade.

Jagode vsebujejo razne sadne kisline, grenke snovi in črešnovine. Iz njih pripravljamo prijetno, pa tudi zdravilno pijačo, ki pride prav kot čistilo. Kako je pripraviti tako pijačo, ve menda vsaka gospodinja.

V listih najdemo nek alkaloid (sambucin); diši neprijetno, pa jih moremo kljub temu uporabiti v zdravilne namene. Iz njih pripravljamo čaj (kukaj!), ki pospešuje delovanje ledvic, zaradi česar ga priporočajo bolnim na sladkorni bolezni. Iz mladih listov pripravljajo ponekod celo salato.

Lubje vsebuje precej črešnovine, nekoliko smole pa še druge snovi v manjših množinah. Rabimo ga zunanje za obkladke, notranje pa kot čaj pri oparostih. Pri tem je paziti, da zdravilo ni premočno in ga bolnik ne vzame preveč, ker povzroča povračanje. Zato čaj pripravi tako, da dena na četrt litra vode le 1—2 kavini žlički posušenega in drobno zdrobljenega lubja (zelene lubje).

Danes ob 10.30 dop. (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri — Film blešččega razkošja. Ipepe napete in pretresljive v-bine

Ne zamudite tega sporeda!

KINO UNION Telefon 22-21

Vstopnice priporočamo nabaviti že v predprodaji!

Kneginja Tarakanova

Ljubavna tragedija dveh mladih ljudi, ob obeh na smrt, ker je močnejša carica Katarina Velika nasprotovala njihovi sreči!

KULTURA

J. Ev. Krek v boju za treznost

Kako je z njegovim »pijanstvom«?

Ni bilo kmalu torišča, na katerem ni Krek v svojem času česar koli storil. Ko je širil in dvigal ljudsko izobrazbo, je moral zadeti tudi v naše pijanstvo. Vsaj že za konec leta 1900 je bil v deželni odbor za mednarodni protialkoholni kongres na Dunaju. V začetku leta 1901 je v ljubljanski SKSZ predaval o alkoholizmu in govoril za omejitve pijančevanja. Na shodu nepolitičnih društev (7. 8. sept. 1902) se je ponovno dotaknil tega vprašanja in je »kot priznan pijanec« vabil navzoče, naj se udeležijo protialkoholnega shoda (17. sept. 1902). Sam pa pri tem shodu pač ni sodeloval.

Ko se je (26. okt. 1903) ustanovila vseslovenska »družba treznosti«, je tudi Krek govoril o »pijančevanju in delovnem ljudstvu« (četudi je isti dan govoril na javnem shodu v St. Petru na Notranjskem). Takoj je dobil broč, ki na n. morda lahko vsaj nekoliko razolmči, zakaj Krek takoj od vsega početka ni stal v prvih vrstah treznostnega gibanja.

»Slovenski narod«, ki je že prej namigaval, da Krek rad pije, je (31. okt. 1903) prinesel notico o »katoliškem antialkoholizmu«, kjer se je bralo tudi: »Duševni vodja klerikalcev je dr. Krek, in da je mož pred Bogom in pred ljudmi velik pijanec, je tako znana stvar, da konstatiranje te resnice nikakor ne more biti žaljivo... Ta in oni se sicer čudi, da je vinski bratec dr. Krek na protialkoholnem shodu igral tako važno vlogo, češ, to je komedija. A morda se godi dr. Kreku krivica in hoče on s svojim življenjem le pokazati, kako grda razvada je pijančevanje.«

Ta hudi napad, ki je sicer izšel sredi najhujšega obstrukcijskega boja v deželnem zboru, vendar naravnost izliva k rešitvi vprašanja, kaj je prav za prav bilo s Krekovim pijanstvom? »Priznanega pijanca« se je celo sam nazval, ko je vabil k udeležbi na protialkoholnem shodu. »Slovenec« je (7. nov. 1903) le navedel trditve »Slovenskega naroda« in jim pristavljal pohvalen poziv: »Čujte, dr. Tavčar, ki ste odgovorni za tako pisanje! Znanec dr. Kreka nam zatrjujejo, da dr. Krek že več mesecev ni poskusil nobene alkoholne pijače in da živi kakor kak abstinent.« Zakaj ga ni bolj zagovarjal? Ali se v tej malicnosti in v ovinkih (znanci... zatrjujejo, da) skriva zadrega pa tiho priznanje »Slovenskemu narodu«, da ima prav?

Da bi prišel do resnice, sem šel in še iščem živih prič. Vpraševal sem po Krekovem »pijanstvu« n. pr. njegovo sestro gđ. Cilko, g. kanonika J. Sušnika, pokojnega ravnatelja dr. Debeveca, duhovnega svetnika J. Kalana, ministra J. Gostinčarja in še nekatere druge Krekove znance. Zatrjevali so mi, da je Krek bil nekaj časa popoln abstinent, a ne ves čas svojega življenja, spetkoma ni bil in na koncu tudi ne. Največ, kar sem mogel zvedeti, je bilo, da se je še kot študent menda nekoč malo pregrešil zoper zmernost. Sicer pa tudi kadar je pil, je pil zmerno. Spil je svojo mero vina, nato se ga ni več dotaknil. Nič izmed mojih poročevalcev ni mogel povedati, da ga je kdaj videl pijanega. Celot svetnik Kalan, ki bi bil gotovo kaj takega opazil, če bi bilo le mogoče, mi je izrečno zatržil, da ga je vedno videl le treznega. Da, če pohvalil ga je, da se je z vso silo zavzel za treznostno gibanje.

Bojevniki za treznostno gibanje

Prenovljena »družba treznosti« pač ni najbolj uspevala, ker se je kmalu ustanovilo novo društvo »Abstinenti«. Občni zbor (19. nov. 1905) je izvolil za predsednika Kreka, pač menda ne zato, ker je bil pijanec.

Tako je Krek dobil nekako izkaznico bojevnika proti pijančevanju »Abstinenti« je bil zelo delaven in sam Krek se je zares vneto udeleževal boja proti alkoholu. Ta ni bil lahek. Krek je bil zelo priljubljen govornik. In vendar se mu je zgodilo n. pr. v Mošnjah (6. jan. 1905), da so ga ljudje z zanimanjem poslušali dokler je govoril o državnem, deželnem in občinskem gospodarstvu, vsaj nekateri pa so pričeli ugovarjati, ko je prišel na občinske doklade na žganje. »Žganje bomo še pil, žganja si ne pustimo podražiti,« so govorili. (»Domoljub« 1905, št. 2, str. 21.)

Imel pa je še tršega nasprotnika, p. Stanislava Škrabca. Ta je v septembru št. 11 »Cvetja iz vrtov sv. Frančiška« na platnicah omenil Somrekovo knjigo »Gospodova zadnja večerja«, ki je izšla v Mariboru l. 1905. V zvezi s tem pa je tudi povedal svoje mnenje o protialkoholnem gibanju. Ni sicer zanikal njegove potrebe, zavračal pa je »framasonski guttemplerski nauk ki je prva leza za abstinenta«. »Vsaka alkoholna pijača, tudi vino, pivo in mošt, je strup.« (»Cvetje« XXII, 1905, zv. 9) V tem je namreč videl prekanjeno izpodkopavanje katoliškega verskega nauka o evharistiji in katoliške vere vobče.

Odgovoril mu je v »Primorskem listu« (14. oktobra 1905) neki J. K. (pač Jožef Kosec — prim. »Cvetje«, XXII, 1905, zv. 9, platnice) in Škrabec

mu je takoj v naslednji številki svojega lista izpodbijal dokazovanje ter mu razlagal, da je naporno navajati sveto pismo v citatu »V vinu je nečisto, mesto, ki bi se po Škrabcu moralo po slovensko glasiti: »Ne opivajte se z vinom, v čemer (= v opivanju) je razbrzdanost« (Efež 5, 18 — »Cvetje«, XXII, 1905, zv. 10, platnice). K temu se je nato še vračal, bavil se je še z drugimi mesti v sv. pismu, navajal stavke iz raznih knjig domačih in tujih itd. Vmes pa je tudi zapisal: »Na shode, kjer imajo prvo besedo guttemplerski in drugi framasoni in brezverci ali krščeni ali obrezani, tja naj bi katoliški duhovniki ne hodili, tam nimajo nič iskati. Sploh bi vtegnilo najlepše biti, da duhovni pastir ne hodi mnogo po svetu, potreben je doma pri svoji čredi, tam je njegova služba, vsak čas ga lahko iščejo. Tam naj torej tiho študira sveto pismo in dogmatiko in moralno itd., tam naj moli, tam premišljuje in posti se ob kruhu in vodi, če more in če hoče. Tako bo v lepi ljubezni sam ljubljene vzgajal svoje duhovne ovčice, tako tudi najbolj reševal »socialno vprašanje« mej svojimi rojaki, prebričan, da, če nas in našega naroda ne bo rešila naša stara katoliška cerkev s svojim božjim naukom, s svojimi mogočnimi vzgojnimi sredstvi, kaka moderna mejnarodna manija se svojim bogokletnim pretiravanjem ga tudi ne bo. »Abstinentelski fanatizem je največja zapreka v boju zoper alkoholizem«, tako sodijo možje, ki morajo o tem vedeti več ko midva, jaz in moj članski nasprotnik.« (»Cvetje«, XXII, 1905, zv. 12, platnice.) Te besede bi mogle meriti čez neposrednega nasprotnika na — Kreka!

Posredovati je skušal A. Ušeničnik. Ko je pisal o Forelovem pojmovanju spolnega vprašanja, je navajal Forelove misli o alkoholizmu. (»Kat. obzornik«, IX., 1905, 298 sl.) Ko je ocenjeval »Piščalko za abstinenta, pive in pijanec«, ki je izhajala v Celju (urednik L. Lenard), se je razpisal o alkoholizmu ter se pod črto (str. 422) izrečno dotaknil nesporazuma glede teze: vino je strup. »Vino prav za prav ni strup, ampak v vinu je strup.« (»Kat. obzornik«, IX., 1905, 430 sl.) V naslednjem letniku pa je napisal pod naslovom »Alkoholizem in abstinenca« svoje »misli za predavanja o alkoholizmu«. Višek članka je morda v tezi: »Vino ni zlo, a zlo je zloraba vina.« S tem je dal prav Škrabcu, v nadaljevanju pa je skušal pokazati pomen abstinence, bodisi iz potrebe ali iz ljubezni. (»Kat. obz.«, X., 1906, 100 sl.)

Škrabec je sicer odgovoril »Cvetju«, XXIII., 1906, zv. 2, platnice, nadaljeval pa je s »svetopisemskim« jezikoslovjem in navajal razna dela, ki so bila v zvezi z alkoholizmom. Zlasti se je obširno počel s knjižico: »Kaj je torej z alkoholom? Vsem, ki so dobre volje, pojasnjuje M. V. 1906... Kat. buk.« v Ljubljani. Branil je svoje nazore, pobijal Forela in pozival pisca knjižice, naj popravi krivico in škodo, ki mu (= Škrabcu) je napravil pred slovenskim svetom, ko da je njegove trditve napadno tolmačil. To se je vlelo do konca leta, ko je Škrabec zaključil z »Amen in punctum«, nakar je z naslednjim letom zopet uporabljal platnice »Cvetja« za bolj jezikoslovne razprave. (»Cvetje«, XXIII, 1906, zv. 8—12, platnice.)

Judje v srednjeveškem Mariboru

V 15. stol. je moralo biti precejšnje število judovskih rodbin v Mariboru, ki so se bavile največ z denarnimi posli in s trgovino. Imeli so hiše v mestu, pa je podoba, da so pridobili tudi posestva v okolici in vinograde v Slov. goricah, ali kakor je očitno, so jih pridobili na način, da so se dotični lastniki pri njih zadolžili in morali slednjič tem židovskim upnikom in oduhomom posestva prepustiti za dolg, ki je naglo rastele ob visokih obrestih.

V deželnem arhivu v Gradcu še namreč hranijo nekaj zadolžnic in kupnih pogodb, pa se ne bomo motili, če rečemo, da je ohranjen gotovo le majhen drobec in še ta bržčas po kakšnem naključju, vseh teh listin in pogodb. Takšno zgodovinsko gradivo čisto zasebnega značaja iz tako stare dobe se je v naših krajih le redkokdaj in redkokdaj ohranilo. Da jih je navzile te redkosti za neko dobo razmeroma mnogo tu in da se gošto vrstijo, kakor kaže njih leto in dan, bi mogli sklepali na veliko število teh judovskih trgovcev v Mariboru. Vendar ne smemo pozabiti neke okoliščine, namreč da so ti židovski oduhovi s posesti prav tako kupovali, kakor z denarjem, posesti v vinogradev gotovo niso kupili zato, da bi jih obdelovali, saj se židje nikoli niso ukvarjali s poljedelstvom, ampak so jih tukaj prevzeli gotovo kratkoročno za dolg, ki ga njih dolžnik ni mogel plačati, pa so ob prvi priložnosti posestvo ali vinograd zopet spravili v denar.

Tudi judovsko pokopališče je bilo v Mariboru v tej dobi, vendar tudi to samo po sebi ne dokazuje, da je bilo mnogo Judov tukaj, ker so svoje pokopališče morali imeti v vsakem primeru, saj ni bilo dovoljeno po cerkvenih zakonih, da bi Juda pokopali na katoliškem grobišču. Judovsko pokopališče pa omenja neka listina iz l. 1434.

Kakor je razvidno iz listin, ki jih bomo na kratko povzeli, so bili mariborski Judje v stalnih poslovnih in rodbinskih zvezah s svojimi rojaki v Gradcu ter tudi z omlin po manjših mestih, kakor n. pr. v Velikovu.

Izpišmo na kratko vsebino samo nekaterih teh listin kolikor smo jih slučajno našli v gori omenjenem arhivu in kolikor se tičejo mariborskih Judov, ter naših krajev in ljudi. Jasno vidimo, da so se ti potomci Abrahama bavili pri nas, kakor povsod, tedaj, kakor vsekdar, s posojevanjem denarja in so vsote za tedanje čase precejšnje.

Kaj pravijo listine?

Izposojevali pa so si od njih denar — kakor je razvidno iz drugih zadolžnic, ki jih ne navajamo, vsi stanovi: deželni knezi in plemstvo (zlasti so se tedaj Judov zadolžili Stubenbergi vsoto za vsoto so si izposodili, kakor kažejo zadolžnice), duhovniki, meščani in celo kmetje.

Nekaj primerov: 11. 2. 1474 odstopi Jud Judeli, Jožefov sin v Mariboru zadolžnico za 9 gld., katero je izstavil Hansl Fözell.

23. 4. 1474 prodal Jud Smoyel, Gölleina sin v Mariboru Štefanu Gleidu 374 vinograd.

Ume se, da se je Krek lahko čutil zadetega v tej polemiki, dasi se njegovo ime menda nikjer ni imenovalo. Bil je vendar kot predsednik »Abstinenta« nekaj uradni vodja boja za treznost. Poleg tega je lahko nanj meril Škrabec nasvet, naj duhovnik ne hodi mnogo po svetu, naj ostaja pri svoji čredi in tiho študira, tako bo tudi najbolj reševal socialno vprašanje itd. Ni čudno torej, da je tudi Krek Škrabcu odgovoril. Stori je to na protialkoholnem zborovanju v Unionu na Goriškem (21. okt. 1906). Med ostalim je dejal: »V vaši neposredni bližini živi mož, ki se bojuje proti nam s pisano besedo. Nisem se dosti zanimal za napade patra Škrabca, toda v zadnjem času postajajo njegovi napadi vedno bolj zanimivi. Ako bi meni kot profesorju filozofije kak bogoslovec tako neoligotno dokazoval z dokazi, kot jih ima Škrabec na zadnjih platnicah »Cvetja iz vrtov sv. Frančiška«, dal bi mu dvojko. Tudi njegovo dokazovanje iz sv. pisma ni nič boljše...« (»Naša moč«, 26 okt. 1906.)

Škrabec je ta napad le spotoma kratko omenil v polemiki z M. V., ki se je v svoji knjižici skliceval pač tudi na dr. Breclja. »... meni je dr. Breclj dobro znan že nekaj let... Kaker ste morebiti že izvedeli, je bil dr. Breclj tudi prvi, in je do zdaj edini, ki me je očitno, ustno in pismeno (v »Prim. listu«) branil, ko se mi je izreklo zaničevanje na znanem shodu v Mirnu. Bodi mu za to izrečena očitna prispevna zahvala!« (»Cvetje«, XXIII, 1906, zv. 12, platnice.)

Sicer pa je končno v tej polemiki imel svoj prav Škrabec kot znanstvenik, in Krek kot praktični delavec, ki je videl zlo alkoholizma ter ga je pobijal z argumenti, kakor jih je dobil, ni pa se toliko brigal za njihove zadnje konsekvence. Fanatičen »abstinentec« pa on itak ni bil. Saj je celo kot »trdovraten abstinent« delal izjema vsaj s — teranom. »Poznal ga je in dejal večkrat, da teran ni vino v pomenu upijanljive pijače, marveč le zdravilna nebeška kapljica, ki človeka tudi navdušuje in vzneta.« (Abram, »Mentor«, XIV., 1926-27, 110.) Torej nič ozkosrčnosti po tezi: vino (ali vsaj: alkohol) je strup!

To je pokazal še ob neki drugi priliki. V Ljubljani se je (15. jul. 1906) vršil protialkoholni shod. Prišel je tudi Krekov prijatelj rajni Abram, ki je bil prav tedaj nekaj bolan. Zato je imel s seboj stekleničko brinovca, da bi ga imel pri rokah v primeru kake slabosti. V gneči protialkoholikov se mu je steklenička odmašila in Krek je kmalu zavohal brinovce. Med hihitanjem ga je iztrgal na prosto. »Le brž pa kar tod pri teh vrstih; tam doli je dohtar Robida, Gölzl, Zajec in še druge zverine, ki so brinovcu strupeni, ko psi zažigajo krvi!« Drugo jutro pa je Krek priznal: »Več, prav za prav je bil tvoj snočnji nastop najboljše, najbolj uspešno točka v našem programu.« (Abram, »Mentor«, XIV., 1926-27, 158.)

Krek je bil praktičen življenjski delavec in ne suh znanstvenik ali celo le logik, zato je ravnal, kakor je življenje terjalo. Ko je videl zlo pijančevanja, se je bojeval proti njemu in postal je sam abstinent, da bi se olajšalo delo. Saj je moral vreči raz sebe očitek, da je pijanec. Kakor pa ni pretiraval v abstinenci, skoraj gotovo tudi v pitju ni, kadar je pil. Ali ne označuje to preudarne moči? Vinko Brumen.

Samostan — zaščitnik kmetov pred Judi

Med peščico navedenih listin nahajamo dve jako zanimivi, kjer se zgodi, da judovski upnik izroči zadolžnico židovskemu samostanu, pač ko je bil dolg že poravnal. To je čudno in značilno. Iz te okoliščine bi se dalo sklepati, da je židka kartuzija odredila za svoje podložne kmete nekaj sličnega, kakor cistercijska opatija v Runi. Ker so Judje vsestransko goljufali ter so tudi z zadolžnicami uganjali vsemogoče sleparije, da kmetom niso vračali zadolžnic, ali pa so jim ti preveč zapužali ali celo neizkušeni, niso zahtevali nazaj, četudi je dolg bil že v celoti poravnal ter so judovski upniki na osnovi takih zadolžnic ponovno izterjevali dolg ali na tretjega prenašali take zadolžnice, je samostan v Runi uvedel za svoje podložnike nekakšno vknjižbo skoraj v današnjem smislu. Sleherno posojilo, katero je kmet dobil pri Judu, je moralo biti zapisano, danes bi rekli vknjiženo, v nekaki zemljiški knjigi, sicer nikakor ni bilo priznano, niti se ni moglo izterjati. In kadar je kmet dolg vračeval, je moral to storiti pred svojo samostansko gosposko, pod katero je spadal, in vračilo se je v oni knjigi zabeležilo, da je bila vsaka judovska sleparija izključena. Tudi je Jud moral zadolžnico izročiti samostanu.

To je bila gotovo zelo koristna in socialna uvedba tudi zaradi tega, ker se je a temu preprečevalo lahkomišelnost in nepotrebno zadolževanje kmetov. Ne moremo dvomiti, da je samostan pretresal razloge, zakaj kmet najema posojilo in od tega odvračeval, če ni bilo nujnosti nobene, ali ne dovoljuje. Brez dvoma je tudi nadzoroval obrestno mero, da ni mogla biti odušaka, pa tudi pogoje vračevanja.

Če se spomnimo, da so samostani, dasi različnega reda, mnogo obdelali med sabo, da so samostanski ljudje na svojih potovanjih iskali zavetja in gostoljubnosti, če le mogoče, vedno v samostanih ob potu in da so tako zvedeli za koristne naprave drug drugega ter jih tudi radi pri sebi uvajali, smemo skoraj verjeti, da je tudi židka opatija uvedla slično nadzorstvo nad judovskimi posojevalci z ozirom na svoje podložne kmete. To bi se dalo sklepati iz zgoraj navedenih primerov, ko judovski upnik izroči samostanu zadolžnico tj. kaj podložnih kmetov.

Ker so Judje brez dvoma nalagali kristjanom veliko obresti, je cesar Friderik dne 8. junija 1492 dal uredbo, ki je dovoljevala samo 2 pfeniga obresti za ogrski goldinar, prepovedala pa je manjše obresti od obresti. Sicer je kmalu zatem prišel izgon Judov, ki je naredil konec vsemu njihovemu odušstvu. Judje so se po svojih oduštevih in sleparijah toliko na vse strani zasovražili, da je prišlo kmalu do njih splošnega izgona iz vseh notranje avstrijskih dežel. Menda se od tiste dobe niso mogli več vgnezditi med našim narodom, kar je prava in resnična sreča. Le pomislimo, kaj je Jud kot trgovec in krčmar, morda edini, v vaši med Poljaki, Ukrajinci, morda tudi med našimi najbližnjimi sosedi Ptjavka in veliko zlo. Koliko zlo je povzročal celo med nemškimi narodom na Bavarskem v še ne tako oddaljeni dobi, o tem piše strogo katoliški pisatelj Alban Stolz, ki jih silno hudo obtožuje. Žal mi v trenutku ni več v spominu, v kateri svoji knjigi je to storil. Stolzu se pač ne more očitati pristranost, kam-li krivico v tem pogledu. Maks Gorihar.

Novodobni astronomi o postanku sveta

»Na početku je bil atom, in atom je bil sam za sebe, in atom je bil prvi roditelj sveta!« Tako se glasi teza kosmološkega ateizma, katero pobija prof. Andre George v pravkar tiskani razpravi »Rojstvo svetov« (Naissance des mondes). »Če razlikujemo zakone kosmologije,« piše ta veliki učenjak, »ni lahko biti pravi brezbožnik. Ka, prav za prav v obliki vsesvetovja zanika ateisti? Večinoma v svojem razumu samo prestavi vprašanje na drugo plat — to je vse. Namesto, da bi imenoval Boga Tistega, ki daje vsem svetovom smer in moč, pa ga ti, ki mislijo o sebi, da so ateisti, sploh ne imenujejo, ali pa pripisujejo to, kar bi morali Njemu, samo goli materiji. Prestavljajo s tem samo nalogo, ne rešijo je pa ne, kajti dejstva so nepreklicno tu. Zanikavajo bivanje Boga, ne morejo pa zanikati sile. Edino namesto da bi priznali Vseveladajočega, ki je izvor vse sile, napravljajo silo sužnjo brezmočne materije.«

Slavni belgijski astronom George La-maitre smeši hipotezo, po kateri naj, bi bila sila ustvarjala harmonijo svetovi, piše: »Kako morejo te sile, slepe in brez moči, ki se tajejo med seboj v nerazumljivem mehanizmu, kako morejo te sile priti do tega, da ustvarjajo razumno misel? Na kakšen način rastlinska sila sama požene in razvije cvet na koncu rožnate biljke? Kako? Sama priroda, slepa in brez moči, brez razuma in svobode delovanja, brez vzroka in ljubezni — kako naj ta v večni tišini snuje prečudovito tkanino vseh stvari na svetovih, ustvarja splošno harmonijo brez volje in spoznanja, da rodi na koncu na samem vrhu svetovij razum, tega sinu »skrajno slepe sile«, da se čudi tej harmoniji, katero ni ustvaril on, in se čudi redu, iz katerega je izšel tudi on? ... To je čisti absurd, če kdo veruje v samo gnoto...«

Genialni fizik prof. Max Planck trdi: »Ali čudoviti ustroj svetovja ne sili nas z nasiljem priznavati bivanje Najvišjega? Zakaj ateisti tako trdovratno zanikavajo to bivanje? Kakšne so koristi kosmološkega ateizma? Kaj more pridobiti človeštvo, če se odreče veri v Stvarnika svetovja? Ali je tako velika blodnja imeti zdravi razsodek, ki kaže, da je Stvarnik narave ravnal in urejal vsak atom materije, oblikoval organizme in svetove, da je načelo vsem spreminjajočim se stvarim, neustvarjenim svetovom, kakor tudi nevidnim, Vrelec vse energije, h kateri se nagibajo duše, kakor magnetične igle, ki ne najdejo miru, dokler ne počinejo v smeri magnetičnega tečaja?«

Profesor univerze v Cambridgu, slavni astronom Sir Eddington razvija tezo, po kateri »so vsi svetovni v neizmernih prostorih ravnari po zakonih, in sicer matematičnih zakonih, ter da tem zakonom moramo pripisovati nebeške spremembe, premikanje zvezd, vzdrževanje živih bitij in usode svetovja sploh. Ker pa gnoto brez-pogojno ne more dojeti in voditi tako različne in tako enotne račune, sklepamo, da red števila mer in teže v astronomičnem ustroju izhaja iz Razuma, ki vodi vse svet, od Razuma, ki je višji od razuma astronomov, ki so odkrili vzorce teh zakonov« (Science and the Unseen World).

Končno tudi veliki astronom Flammarion priznava: »Vesoljstvo je nastalo v vsej svoji stvarnosti kot delo ene same ideje, samo enega narčta, ene same volje. O, da bi ta podoba narave, ustvarjene od Boga, mogla oddaljiti dušo od zmot ki jih materializem seje z vseh strani ter da bi mogla utrditi naše pojmovanje v čistem čiščenju Večne Resnice« (Description générale du ciel).

MLADI SLOVENEČ

Zbrani spisi Janeza Piškurja

Dober človek

Spisal Janez Piškur, pisatelj.

Ko sem bil še čisto majhen, sem se na vso noč začudil, če je kdo rekel: »Ta človek je strašno dober!« Da je dober rožinov štrukelj, da je dobra orehova potica, da so dobri sladkorečki, sem že vedel — ampak človek? Naki! Ni mi šlo v glavo, kako bi mogel biti dober tudi človek.

Pozneje sem izvedel, da živijo na svetu divjaki, ki najraje hrustajo človeško meso. Takrat se mi je posvetilo v glavi. Aha, sem si mislil, če sem spet koga slišal reči, da je ta ali oni človek dober, aha, gotovo je ljudožre! Pokusil je njegovo meso, zdaj ga pa hvali!

Nekega dne je prišel k nam star berač. Odkrevsal je čez prag v hišo. Jaz sem se igral na dvorišču z mucko. Berač se je kmalu vrnil iz hiše. Sedel je na staro tnalno ob drvarnici in začel nekaj jesti. Kar poznalo se mu je, kako mu tekne. Berač je dvignil glavo, me prodrljivo pogledal in rekel:

»Fant, tvoja mama je pa res dobra!«

Prestrašil sem se, da sem kar odskočil. Na vso sapo sem jo ubral v hišo.

Mame ni bilo v veži.

Mame ni bilo v kuhinji.

Mame ni bilo v čumnati.

Mame ni bilo nikjer.

Res jo je požrl! me je spreletelo in obile so me solze. Zatutil sem, da je šlo skozi ušesa:

»Mama! Moja mama!«

Vrgel sem se na prag, zakopal obraz v dlani in jokati, jokal, da bi se moralo omehtati železo.

Tedaj me je pobožalo dvojne mehkih rok in me dvignilo na noge. Skozi solze, ki so mi curkoma lile iz oči, sem zagledal pred seboj svojo mater. Tako sem se zavzel, da sem pri priči nehal jokati.

»Ali te ni požrl?« sem jo vprašal.

»Požrl? Kdo požrl? Kako požrl? Zakaj požrl?« me je mati presenečeno gledala in majala z glavo.

»Berač!« sem ji šepnil na uho in se plašno ozrl, ali ne stoji berač za menoj in si brusi zobe. »Jež!« Marija, fant ima vročino! Bleda se mulje je vsa zaskrbljena vzkliknila mati, ko je prihitel oče iz hiše.

»Saj je rekel, da si dobra!« sem ji skušal pojasniti.

Šele v tem trenutku je mati uganila, kaj mi slimi. Krenila me je s palcem po licu, se zvonko zasmejala in me poučila:

»O ti norček ti! Če je berač rekel, da sem dober, je hotel s tem povedati nekaj čisto drugega. Ni dobro samo tisto, kar popuhamo in popapamo. Tudi človeku, ki ima radodarne roke in plemenito srce, pravimo, da je dober. Smilil se mi je ubogi berač, pa sem mu dala kos mesa

Modri mandarin

Nekega dne je slepi godec prišel do reke, ki je obkrožala mesto. Dolgo je s palico tipal predse in premišljeval, kako bi prišel na drugo stran reke, kamor ga je vodila pot.

Tedaj je prišel mimo potujoči trgovec z oljem in zaklical:

»Počakaj, siromak, pomagal ti bom!«

Oprijel si je slepega godca na rame, še prej pa mu je stisnil v roko vrečico z denarjem in ga prosil, naj jo drži toliko časa, da bosta onstran reke.

Slepec je varno držal vrečico z denarjem, katerega je trgovec dobil za prodano olje, in pri tem so ga obale zapeljivo misli.

Ko je trgovec prebredel reko, je postavil slepca na tla in rekel:

»Na cilju sva. Daj mi vrečico nazaj in Bog s teboj!«

A kaj je storil nevhvaležni slepec? Na ves glas je začel kričati, da je denar njegov in da ga hoče trgovec oropati. Ljudje so slišali slepečovo kričanje. Kmalu se je okoli slepca in trgovca zbrala gosta množica. Vsi so potegnili s slepcem in grozili trgovcu, da ga bodo pretepli.

Nazadnje sta se slepec in trgovec zatekla k mandarinu (sodniku). Slepec se je rotil, da je denar njegov, trgovec pa je prisegel, da je njegov. Mandarin je nekaj časa poslušal, potem pa se je zamislil in rekel:

»Čigav je denar, naj razsodi vodni bog!«

Ukazal je, naj mu prinese veliko posodo z vodo. Stresel je vanjo bakrene novce in jih dobro zmešal. Potem je vstal, se sklonil nad posodo in nepremično strmел vanjo.

»Denar je trgovčeva last, slepec pa dobi sto udarcev z bambusovo palico!« je nazadnje razsodil.

Vsi so strmeli. Ni jim šlo v glavo, kako je mogel dognati pravega lastnika.

»Glejte,« se je nasmehnil modri mandarin in pokazal s prstom v posodo. »Na površju vode plava olje. Mož kupčuje z oljem in zato je kar razumljivo, da ima denar, ki gre skozi njegove roke, sledove olja!«

Na površju vode so v resnici plavali veliki oljnati madeži. Narod je na ves glas začel hvaliti mandarinovo modrost, zunaj pa je odnevalo pretresljivo kričanje slepega godca, ki so mu z bambusovo palico krepko drgnili hrbet.

Piščanček

Droben piščanček je bil hudó žejen. Vode ni bilo daleč naokrog. Ves obupan je zatarnal:

»Glavo bi dal za kapljico vode!«

Skakljaj, skakljaj — in pride do vode. Napije se je do mile volje. Pri vsakem požirku pogleda v nebo, kakor da se hoče zahvaliti Bogu, ker je dal zemlji tako dobro pijačo. Tedaj se spomni svoje obljube. Glasno se zasmije in začne:

»Nak, glave pa že ne dam! Kako bom pa brez glave vodo pil!«

Kaj je storž?

Učitelj: »No, otroci, kdo mi ve povedati, kaj je storž?«

Učenka: »Gospod učitelj, jaz vem! Storž je ostrizena zeljnata glava!«

in še dinar povrhu. Vidiš, norček moj, zato, samo zato je rekel, da sem dober ženski!«

Uganka je bila rešena. Spoznal sem, da ima marsikatera beseda dvojno, včasih celo trojno pomen. Nič več se nisem čudil, če je kdo rekel, da je ta ali oni človek dober. Prikladal sem si v spomin materino razlago in pomirjen sem bil.

In vendar sem bil zaradi te besede še mnogokrat v življenju hudó razočaran. Najhujše razočaranje pa sem doživel nekega dne, ko sva z očetom šla na polje.

Na koncu vasi stoji gosposka hiša. V njej stanuje bogat, imeniten gospod. Toliko lepega sem bil že slišal o njegovi srčni dobroti in plemenitosti, da sem se mu spoštljivo odkril sto korakov daleč.

Tisto popoldne sem imel priliko videti njegovo srčno dobroto in plemenitost prav od blizu. V trenutku, ko sva z očetom šla mimo njegove hiše, je priletel čez prag prav tisti berač, ki je moje mamo tako hvalil. Za njim je prifrčalo po zraku debelo poleno. Za polenom se je prikazala mesnata noga. Za nogo se je prikazal gospodov

Kdor je svetovno vojno prestradal in pretrpel kot mi, ki smo bili tedaj še otroci, je ne bo zlepa pozabil. Zalostnih spominov na tista strašna leta imam na pretek, veselih pa le malo. Zgodbe, ki jo vam bom zdajle povedal, je vesela. Zalostnih zgodb ste gotovo že slišali dovolj.

Nekega dne je gospod Kovač rekel svoji ženi, ki je bolna ležala v postelji:

»Danes pojdem jaz na trg po živila.«

Žena ga je hvaležno pogledala in mu povedala, kje bi utegnili dobiti kaj na prodaj. Gospod Kovač je vzel košarico in odšel.

Prišel je do konjske mesnice. Ljudje so čakali v dolgi procesiji, da pridejo na vrsto. Stiska za živila je bila takrat tolikšna, da večkrat niti konjskega mesa ni bilo mogoče dobiti. Tudi gospod Kovač je pohlevno stopil v vrsto in potrpežljivo čakal, kdaj se bo prerinil do vrat.

Ko je tako stal in opazoval ljudi pred seboj, je nenadoma ostrmel. Ali je mogoče?! se je začudil in si pomel oči. Videl je, da se ne moti. Ne daleč pred njim je stala v vrsti gospa Gombačeva. Ni ga bilo človeka v mestu, ki ne bi poznal njen strupeni jezik. Bila je na vso moč domisljiva in ošabna žena. Zmerom in povsod je trdila, da je njihova družina najuglednejša, najimenitnejša in najbogatejša v mestu.

»Aha, zdaj morajo pa tudi že gosposki želodci jesti konjsko meso!« se je škodoželjno zasmel gospod Kovač.

Potasi se je prerival v ospredje in se zdajci znašel pred gospo Gombačevno. Priklonil se je in pozdravil:

»Dobro jutro, milostljiva!«

Gospa Gombačeva je kar zardela od sramu, da jo je našel pred konjsko mesnico. Da bi skрила svojo zadrego, je prav prijazno odzdravila.

Začela sta kramljati. Gospa Gombačeva je potožila:

»Hudi časi so prišli nad nas! Pomislite, zdaj morajo celo naši psi jesti konjsko meso.«

»Kako to mislite?« je vprašal gospod Kovač in jo presunljivo pogledal.

»Kakor sem rekla. Celó naši psi morajo jesti konjsko meso. Pa menda vendar ne mislite, da sem prišla po konjsko meso za našo družino!«

Gospodu Kovaču ni bilo težko uganiti, da se gospa Gombačeva grdo laže. V svoji ošabnosti ni hotela priznati, da je v sili tudi njena družina morala seči po konjskem mesu. Požrl je pikro besedo, ki mu je ležala na koncu jezika in hinvasko rekel:

»Bog varuj! Tega pa ne mislim. Le kako bi mogli vsi jesti konjsko meso! Meso je za želodce navadnih zemljanov.«

»Da, tako daleč res še nismo prišli,« je pristavila gospa Gombačeva in se ponosno vzravnila. Gospod Kovač se je hotel malo pošaliti iz nje. Sočutno jo je pogledal in rekel:

»Kar potolažite se, gospa. Konjskega mesa ne jedo samo vaši psi. Tudi moj krokodil ga mora jesti.«

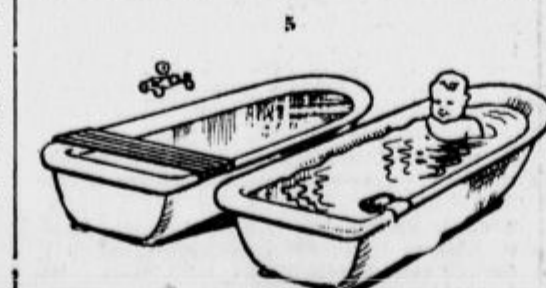
»Krokodil?! Kakšen krokodil? Ali se šalite ali mislite resno?« se je zavzela gospa Gombačeva.

»Se razume samo po sebi, da mislim resno,« je odgovoril gospod Kovač. »Krokodila mi je poslal brat, ki živi v Afriki. Krasna žival, vam rečem! V Afriki je jedel samo človeško meso, zdaj mora pa jesti konjsko. Pa vendar niste mislili,

Leto dni mojega življenja v številkah

Pojedel sem vsak dan približno 750 gramov (tri četrti kile) kruha, mesa, krompirja, žgancev in raznih drugih dobrih reči. To gotovo ni mnogo. Toda v enem mesecu zneso to že 22 kg in pol, v enem letu pa 270 kg — to je toliko, kolikor tehtata oče in mati z mojimi tremi bratci skupaj!

Izpil sem vsak dan liter vode, to je v enem letu 360 litrov. Še to vodo bi lahko napolnil dva veliki kopalni kadi in se do dobora okopal v njej...

obraz, za obrazom pa njegova roka, vsa bela in z zlatimi prestani pokrita. Ta roka je hotela trdo pasti na beračovo glavo. Pa je oko dobrega gospoda pogledalo naju in se je premislilo. Roka mu je za hip obvisela v zraku, potem pa je berača prav mehko in ljubeče pobožala. Njegov glas se je kar tajal od miline in dobrote:

»Ti siromak ti! Zakaj nočeš ostati pri meni? Vrne se v hišo — postregel ti bom z vsem, kar premore moja gostoljubna hiša!«

Berač se ni mogel načuditi nagli spremembi. Debelo je pogledal in zazljal. Nekaj časa se je še obotavljal, potlej pa je pobral šila in kopita in odkrevsal, kar so mu dale stare noge.

»Vidite, takšne solč je rekel ljudomili gospod, obrnjen proti nama. »Človek jih hoče obdariti, pa ti zbežijo pred nosom. Čudni ljudje!«

»Ahin!« je v zadregi zakašljaj moj oče in jo hitro mahnil dalje. Spotoma je ves čas nekaj godrnjal v brke in pljuval predse, kakor da bi čikal. Pa ni čikal. Naš oče nikoli ne čika.

Jaz sem tistega dne spoznal največjo življenjsko modrost: Če hočeš, da te bodo ljudje hvalili kot dobrega, plemenitega človeka, stori takole: Kadar te kdo vidi, daj beraču kos kruha in dinar, kadar te pa nihče ne vidi, mu daj brečo!

Krokodil pod posteljo

milostiva, da sem prišel kupit meso za našo družino?«

Gospa Gombačeva se je ugriznila v ustnice. Krokodila imajo — to pa ni kar si bodi! si je na tihem mislila in grda zavist jo je obšla. Naglas pa je rekla:

»Neverjetno! Zanimivo!«

»Milostiva, če bi radi videli našega krokodila, nas obiščite! Zelo nas hoste počastili,« jo je povabil gospod Kovač.

»Kdaj si ga pa lahko ogledam?« je vprašala.

»Lahko že danes, če hočete.«

Popoldne je gospa Gombačeva res obiskala Kovačovo družino. Na tihem je bila prepričana, da je tista o krokodilu debela laž. Hotela jih je razkrinkati in osramotiti.

Najprej so govorili o najrazličnejših stvarih. Gospe Kovačevi je popoldne nekoliko odleglo. Vstala je in pripravila čaj. Po čaju je gospod Kovač predlagal:

»Zdaj si pa oglejmo krokodila!«

Gospa Gombačeva je bila takoj pripravljena. Nataknila si je naočnike na nos in stopila za gospodom Kovačem v spalnico.

Gospod Kovač je ploskoma udaril od dlani in zaklical:

»Kroko! Kroko! Pridi sem!«

Pod posteljo je nekaj zaropotalo in zasopihalo.

»Kroko! Zlezi izpod postelje, tu imaš konjsko meso!« je vabil gospod Kovač. Obrnil se je k gospe Gombačevi in ji pojasnil: »Veste, milostiva, še zmerom je nekoliko plašljiv.«

Pod posteljo je spet zaropotalo in zasopihalo.

»Kaj pa je danes s teboj?« je gospod Kovač kregal krokodila. »Hitro ven, če ne te bom!«

Sklonil se je, da bi pogledal pod posteljo.

Tedaj izpod postelje pogledala glava velikankega krokodila. Strahovito je zazijala in pokazala ostre zobe.

»Na pomoč! Na pomoč!« je zakričala gospa Gombačeva in planila iz sope. Prav malo je manjkalo, da ni od strahu omedlela. Niti zbogom ni rekla. Zaloputnila je vrata za seboj in odhitela domov.

Krokodil je medtem prilezel izpod postelje. Začel je lomastiti po sobi in se prekucevat, da sta se gospod Kovač in njegova žena smejala do solz. Nazadnje pa je krokodil vrgel raz sebe papirnato masko in iz nje je prilezel — osemletni Kovačev sinko Janezek...

Stričkov kotiček

Dragi Kotičkov strček! — Zdaj, ko je nastopilo toplo vreme, se pa res spodobi, da pridev Radovljico in si ogledaš naše kopališče. Zelo lépo je. Leži pod smrekovim gozdom. Odondod je odprt razgled na vse strani. Medtem, ko se boš kopal, boš lahko gledal sneg, ki leži na Triglavu in ne bo ti mraz, ker teče voda v bazen po strehi. Če boš postal lačen, se boš lahko okrepčal kar v kopališču ali pa v lepo urejenem hotelu. Lahko pojdeš tudi na izlet v Kamno gorico ali na Bled. Če ne boš poznal poti, pokliči mene in šla bom s Teboj. Nemara bo z nama šla tudi mamica, ker zelo rada hodi.

Zelo težko čakam nedeljskega »Slovenca«. Borem ga zmerom, posebno rada pa »Mladega Slovenca«.

Lepo Te pozdravlja

Jelica Vogelnik.

»Venka II. razr. v Radovljici.

Draga Jelica! — Ko si mi poleti to pisemce poslala, pač nisi mislila, da bo zagledalo beli dan sredi ljute zime. Veš, pisemca mojih kotičkarjev zaidejo v kotiček po dokaj čudni poti. Da bi mi nihče ne mogel očitati, da dajem temu ali onemu prednost, druga pa zapostavljam, napravim vsak teden takole: Palec si namažem s smolo, potlej ga pa kot trnek vtaknem v svojo torbo. Tisto pisemce, ki se prvo ujame na smolo, svečano položim v kotiček in odgovorim nanj! Danes se je na smolnati palec ujelo Tvoje pisemce — takšna smola! Če bi se bilo ujelo poleti, se jaz ne bi obotavljal niti sekundo; pri priči bi si nataknil škornje in častljivo brado ter si prišel ogledat vaše slavno kopališče. Ker pa se je ujelo pozimi, me v Radovljico najbrž ne bo... Saj pravim, smola pa takšna!

Pa se poleti še enkrat oglasi in me povabi tja! Vaše slavno kopališče si moram na vsak način ogledati. Sem slišal, da ima voda v tem kopališču čudovito moč. Človek si ne umije v njej samo umazanega telesa, ampak tudi umazano dušo in kosmato vest, sem slišal. Če je to res, potlej bo čudovito lastnost vašega kopališča vsekakor treba razbognati po vesoljnem svetu. Ljudi z umazano dušo in kosmato vestjo je toliko, da bo vaše kopališče imelo od jutra do pozne noči dela dovolj. Samo tega ne vem, kam boste potlej z vso nesnago, ki jo bodo ljudje z umazano dušo pri vas pustili? Ta nesnaga se niti za gnoj ne da uporabiti, sem slišal in verjamem.

Češkan pozdravek Ti pošilja

Kotičkov strček.

Mlada njiva

Upanje

Kdo bi vedel razjasniti, kaj nam bo prinesel čas, kam bo treba še kreniti, preden grob zagrne nas.

Ali bode mi zaprla težka skala pot naprej? Ali bo megla zastrla sonce moje za vselej?

In kako se bo rešila negotovost ta, ne vem. Vendar, da bo sreča mila, upanje imeti smem.

Upanje, ti sladka nada! Bog te sam mi je poslal, v dni turbovne, v uri jada meni žarek si svetla!

Niko Štarešinič, Rakovnik pri Ljubljani.

Sosedov Francek

Pri našem sosedu imajo fantka, ki hodi v prvi razred. Zanima se zelo za rastlinstvo. Je pa tudi pri vsaki igri zraven. Kako bi ga manjkalo? Moj Bog, ko je pa tako gibčen in poskočen!

O počitnicah je bil pri vsaki igri zraven. Iz Maribora sta prišla moja dva bratranca, s katerima se je Francek seveda takoj seznanil.

Nekega vetrovnega popoldneva smo šli jaz, Francek, sosedova Nada in moja dva bratranca na naš travnik. Nekaj časa smo se igrali, potem pa se je nekdo spomnil:

»Zakurimo ogenj!«

Vsi smo bili navdušeni. Samo Francek je molčal.

»Iva in Francek hitro v gozd po smrečje!« so nama ukazali.

Nekaj časa sva se obotavljala, potem pa sva le šla. Do gozda nisva spregovorila besede. Ko sva bila v gozdu, sem pa rekla:

»Francek, kajne, nabrala bova smrečja, da bo gorelo kot v peklju!«

Francek me je resno pogledal in rekel:

»Nikar ne kurimo! Lahko bi kaj zažgali.«

»Prav imaš,« sem mu pritrdila. »Kar pojdiva nazaj.«

In šla sva. Zavila sva na drugo stezo in nabrala poljskih rož. Na travnik se nisva vrnila.

Tako nas je preudarni Francek morda rešil hudega požara.

Iva Zupane, dijakinja v Celju.

Brezdomka

Na zahodu zarja seva,

v logu drobna ptička peva.

V širni svet brezdomka gre

z njo so misli žalostne.

V polju je tako lepo,

njej pri srcu je hudo.

Dom največja je dobrota —

ona nima ga, sirota...

Na zahodu zarja seva,

v logu drobna ptička peva.

V širni svet brezdomka gre,

z njo so misli žalostne.

Majda Uršič, dijakinja v Novem mestu.

Ljubezen

V cerkvi beli zvoneč pozvanja,

ki tihi molitvi vabi farane.

Glasi srebrni veselo donijo

preko doline in množice zbrane.

V lučkah neštetihi oltar se blišči.

Sredi oltarja Marija Kraljica

v zlatu in cvetju pobožno stoji —

sama najlepša, najdražja cvetlica.

V beli obleki kot bela ovčica

tam pred oltarjem duhovnik kleči,

svojo ljubezen vso Bogu poklanja,

v žrtvah gorečih mu duša drhti.

Olga Kurčeva, Zagorje ob Savi.

Poslednji list

Z veje suhe droben listič

v noč zletel je,

slavček v grmu sladko pesem

žvgoel je.

DRUŽINA

Ne utegneš?

»Ne utegneš?« — »Kako naj le utegnem, ne vem, kje se me od dela glava drži!«

Da imaš kaj časa, ne pomeni, da moraš biti brez vsakršnih poklicnih in domačih dolžnosti, da moraš biti torej prav popolnoma brez dela. Saj vemo, da so ljudje, ki imajo vsakovrstne opravke, še zmeraj na razpolago drugim ljudem. Kje torej tiči skrivnost, da utegneš? Kako bi si pridobili to skrivnost?

»Ali veste, kako sem nekoč razgovarjala o skrivnosti?« Je nekoč pripovedovala neka usmiljenka. »Prav za prav jako hitro, kar v petih minutah! V petih minutah tihega, preudarnega sedenja. Pri tem pa je bila zadeva prav vsakdanja: prenapolnjena govorilna ura, čakajoče matere z otroki, moja sestra, ki je bila pravkar zbolela, in pa prišedši zdravnik z izjavo, da mora biti ta dan najmanj za poldrugo uro prej prost, ker da ga čaka operacija nekega otroka.

Kakor je vse kazalo, je bilo nemogoče vse opraviti poldrugo uro prej. A kar koj sem se oblekla v belo haljo, brž sem vzela vse zdravniško orodje iz omare, že odprla vrata ženam, pa sem si bila nateknila napol oblečeno haljo na kljuko in je vse orodje zadržalo na tla.

»Sestra,« je rekel zdravnik, »danes imava malo časa. Zato se bova za pet minut prav tiho usedla, vi in jaz.« In zares je vzel uro iz žepa. In takrat v hrupu čakajočih pred vrati, v navalu naglice, ki je vrela iz mene, in v tistem obližju zdravnika, se mi je malo posvetilo, kaj pomeni skrivnost, da imaš čas.

Sestra je pripovedovala dalje, kako je nato prav tiho odšla k ženam in jim povedala, da bo moral zdravnik potem operirati bolnega otročiča in da zdaj ne bo mogel prenesti takega hrupa in širandaja. Ali to razumejo? Seveda so to vse razumele. Tej in oni je prišlo kaj pametnega na

mar, same so potolažile otroke, in zgodilo se je, kar se je zdelo nemogoče: zdravnik je vse odpravil poldrugo uro prej kot navadno.

»Takrat,« se je nasmehnila sestra, »se mi je posvetilo, da zavisi to, da utegneš, od tega, da se ti nikamor ne mudi in da najprej opraviš najvažnejše in najbistvenejše.«

Resnično, to, da si znamo delo urediti, da se poprimemo dela ondi, kjer je najvažnejše, to je pač prva skrivnost od »utegniti.« Vendar je še neka druga skrivnost, ki ne zavisi toliko od naše volje in našega hotenja, marveč nam je podarjena in smo jo mi sprejeli. In to je: da pravilno uporabimo počitek, da znamo o pravem času izpreči. S tem pa ne mislimo na pravi počitek, ure sprejema, marveč tisto globlje, v čemer je čas prav za prav zasidran in ki se raztegne v hip večnosti.

Kdo bi ne bil že začutil takega poziva? In kdo bi ga ne bil že zamudil in ga izgubil, ne da bi ga bil izkoristil?

Mogoče pride tvoj otrok v sobo, prav varno pride in kar žari od sreče, ker se mu je posrečila kakšna risba, ali je našel kaj prav posebnega. Ali pride k tebi kdo, ki je prišel po pomoč, po kak svet, ki bi mu vtilil novih moči za življenje. O, pazi tedaj, ne stopi kar tako mimo! Vzemi si čas! Kar je zdajle prišlo k tebi, pa čeprav je videti še tako neznamo, nespametno in brezpomembno, je mogoče kako veliko dogajanje, ki je bolj dragoceno zate kot vse drugo, kar se tebi zdi važno! Mogoče je to tista iskrica časa, ki ti ga je podaril Bog, ko se ti zasveti žarek v večnosti.

Vse naš čas pa je usmerjen v večnost. Ves ta kratki, pozemski pedenj časa, ki ga moramo pravilno izrabiti in čigar tiho odprtje v neminljivost nas more omejit in pozvati iz lenobnosti in nesmiselne naglice!

Slomšek tistim, ki gredo služiti

Vsi vemo, da v Slomškovem času naš slovenski narod ni poznal takega izseljenstva, kot ga imamo danes. Saj se je izseljevanje v tuje države (v Nemčijo, Sev. Ameriko, Juž. Ameriko, Francijo, Belgijo itd.) začelo šele par desetletij po Slomškovi smrti ali celo po svetovni vojni. Pač pa so v Slomškovem času poznali farno izseljenje; ljudi, ki so zapustili domačo faro in šli služiti gospodarjem v sosednjih farah, bližnjih ali daljnih. V bistvu je seveda to farno izseljenje enako današnjemu; nevarnosti za njih versko in нравno življenje so bile v marsičem podobne nevarnostim v sedanjih časih. Kot dušni pastir je Slomšek vse te nevarnosti prav dobro poznal. V svoji knjigi »Blaže in Nežica«, prvič izšli skoraj pred sto leti (1842), je vse to lepo povedal.

Dekletom

1. Poštena bodi in pametno se nosi — prijazna vsem ljudem, posebno pa domačim, da te bodo po pravici radi imeli.

2. Gospodarja in gospodinjso spoštuj, rada jih ubogaj in urno stori, kar ti ukažejo, brez vsega jezlanja. Naj bo delo še tako težavno, radovoljno ga stori. Jezusu služiš; on bo tvoj plačnik.

3. Rada ustrezi svojim domačim in kadar moreš kaj zanje storiti, ne opusti, da se jim prikuži. Roka roko umije, lice pa obe. Kjer je med družino zastopnost v pravičnih rečeh, tam je veselje.

4. Lepo, čedno hišo imej, posodo čisto, vse v lepem redu, kar bo tebi izročena. Ne čakaj, naj bi tebi za vsako reč ukazovali. Sama si vrajtuj, kaj je potrebna; kar pa ne veš, pobaraj in poprosi, naj ti pokažejo. Pridna in zvesta bodi, da bo tebe Bog vesel in vsi poštjeni ljudje.

5. Kar pošteno zaslužiš, za draga oblačila ne izdajaj. Po svojem stanu se čedno oblači, gizdost pa noroglavkam prepusti. Prihrani si krajcar za stare dni, ker ga boš krvavo potrebovala, pa zaslužiti ne boš mogla.

6. Imela boš veliko popotnim ljudem postreči. Dosti poštenih boš spoznala, pa malovrednih še več. Varuj se jih! Ne pogovarjaj se s takimi, ki se tebi priljujejo; le potreben odgovor jim daj. Ne verjemi sladkunu, ki velike obljube delajo. Ne poslušaj jih. Beži pred grdnami, ki začno nesramne reči počenjati, kliči na pomoč, ako se nesramežu sama ubraniti ne moreš. Pijancev in ponočnih prijateljev se izogibaj. Nevarščine boš velike prestala, pa tvoj angel varuh te bo obvaroval, če le čisto in nedolžno srce ohraniš, kakor do zdaj.

7. Ne delaj znanja z moškimi, ki se tebi ponujajo, ne jemli pristanov ali drugih takih sleparskih reči. Vse morajo tvoj spovednik vedeti in pa tvoji dobri starši. Brez njihovega dovoljenja nič ne obljubi, brez vedenja kaj ne dovoli, da nesrečna ne boš.

8. Hitro, ko v službo stopiš, si v tistem kraju dobrega spovednika izberi. Vsak mesec pojdi k spovedi in k svetemu obhajilu. Pri prvi spovedi se jim priporoči, naj bodo tvoj spovednik. Ne zapuščaj jih, ako bi v velik greh padla; hitro k njim teči in obtoži se, da se ne pogubiš.

9. Skrbli, da boš vsako nedeljo pri celi službi božji — tudi pri božji besedi. Ako bi (to) mogoče ne bilo, vzemi svoje bukvice in beri, kadar utegneš, kaj božjega, da ne pozabiš svojega Boga in tvoja duša oslabele ne bo.

10. Vsako jutro, ko vstaneš, se pokrižaj in Bogu priporoči, rekoč: Lepo te zahvalim, Oče nebeški, da si me obvaroval nocoj to noč; varuj me še današnji dan in daj mi pomoč, da bom vse v tvojo čast storila. — Kadar več moliti ne utegneš, vsaj to gredé pomoli: — Kadar boš zvečer trudna in ne boš mogla veliko moliti, poklekni pred posteljo rekoč: Lepo te zahvalim, Oče nebeški, za vse milosti in dobrote, ki sem jih danes od tebe prejela. Prosim te, odpusti mi moje grehe, s katerimi sem te žalila. Daj mi ljubo lahko noč. — Potem se Mariji in angelu varuhu priporoči, križ čez posteljo stori in v imenu božjem zaspi. Tako boš vsak dan z Bogom začela, z Bogom končala in Bog te zapustil ne bo.

Tako Slomšek daje nauke za slovo dekletom. Če bi res vsako dekle tako zapuščalo svojo domačo faro in se ravnalo v tujini po teh desetih Slomškovih naukih, bi jim ta ne bila tolikokrat grobopkop njihove časnne in večne sreče...

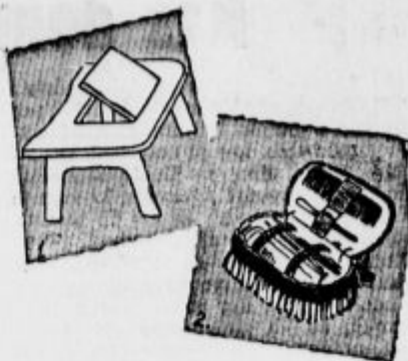
Fantom

Po krščanskem nauku je prišel h gospodu slovo jemati tudi šimenov Tone. Ravno tako lepe nauke so tudi njemu povedali. In so še dejali:

»Moj Tone! Ti v imenitno službo prideš. Boga zahvali, pa nikar se ne prevzemi. Bodi zvest svojemu zlahtnemu gospodu, varuj njih škode kakor sam sebe. Ne daj se slabim tovarišem zapeljati, da bi z njimi igral, pit bodil ali pa svojega gospoda goljufal. Vsi taki pjadši so dereči volkovi, naj se tebi še tako prijazni delajo. — Priden bodi; kar danes lahko storiš, na jutri ne odlagaj — kar sam lahko narediš, se na drugega ne zanašaj. Rajši stori več, kot premalo. — Ne zapravljaj svojega zaslužka; prihrani si kaj za stare dni in tudi svojih bornih staršev ne pozabi.«

»Vem, da si nagle jeze in te rado prime. Varuj se, da se v jezi ne boš prenegil. Boja se izogibaj kakor smrti; tudi živina naj se ti smili. Boš (večkrat) kaj nekrščanskega videl ali slišal, pa hudobnežev ne ceni, naj tudi gosposko suknjo nosijo. Peklenski sovražnik ima v vsakem stanu svoje najemnike. Kadar bi imel kaj hudobnega storiti, imej Boga pred očmi, kakor egiptovski Jožef rekoč: Kako bi kaj tako hudoga storil in zoper svojega Boga grešil! — Izprašuj svojo vest sledno nedeljo, da boš vedel, ali si na poti pekla ali na stezi svetih nebes. Hodi ob svojem času k spovedi in k svetemu obhajilu, kakor si do zdaj vajen bil. Oh, če to opustiš — bo tudi Bog tebe zapustil.

Dozdaj si bil moje farno dete; zdaj greš med tuje ljudi. Oče in mati ne bodo več za teboj gledali; bo pa gledal večni Bog. Njega se boji! — Dva pota se tebi za naprej odpreta — na pravo ali na levo stran, steza pravičnosti ali pa pregrešnega življenja. Oh, ljubi Tone! Varuj se, da ne zaideš. Ako bom v kratkem slišal, da si umrl, pa lepo nedolžen, ne bom žalosten, saj bom prijatelja imel v nebesih; če pa zvem, da si se zmočil v spidil, bom jokal za tebe, naj bi bil še tako imeniten gospod. Nikoli ne smeš reči, da si bil moj učence — moj pridni Tone.« — Tako pošteno so ga odpravili, dali mu tudi čedne bukvice, naj bi jih večkrat bral in pomnil njihove nauke. — Lepših nasvetov še tistim, ki gredo služiti, tudi zdaj ne moremo dati!

Nekaj novega, kar je jako praktično

I. Za bolnike vidiš na pričujoči skici podstavek za branje knjig. Podstavek lahko stoji na postelji, in ko deščico zapreš, je podstavek lahko mizica za jedila.

II. Prav tako je praktična krtača za lase za na krajše izlete. Lahka je in jo moreš dati tudi v navadno torbico. V krtači imaš vse, kar je potrebno za česanje.

Pomni!

Kompot — in dušiš zraven malo presnega masea — koliko boljji je!

Drobtinice — za zrezke — pomešaj s sirom.

Za omlete — kiskasto mleko je boljše!

Mleko — se ne pripali, če posodo prej z mrzlo vodo poplakneš.

Cvetača, ohrovt in slično, ne bo imelo grenkega okusa, če odliješ prvo vodo, še preden zavre in naliješ svežo.

Konzerve — ki imajo vzbokline na pokrovu — so za nič; ne kupi takih!

Jabolka ti ni treba olupiti. Če jih daš za minuto v vrelo vodo, izlahka slečeš olupke.

Kostanj izlahka izdolbeš (če pripraviš kako tako jed), če ga prištaviš v mrzli vodi in ga pol ure kuhaš.

Zemlje, ki so že stare, segrej v pečici, pa so kakor sveže.

Juha, preveč osoljena, bo užitna, če vržeš vanjo nekaj rezin surovega krompirja in nato še nekaj minut vre.

Likalnik, ki ima raskavo gladino, popraviš, če malo segret likalnik namažeš s pristnim voškom, ki mu pričneš malo soli. Potem tako dolgo drgneš po kakem blagu, dokler ni na likalniku nič več sledu po vošku.

Kis ali citróna?

»... oboje, toda pravilno!«

Na primer: Morske ribe namakaš, če je mogoče, eno uro v vodi s citróno, če jih hočeš kuhati. V vodo za kuhno rib pa kaneš malce jesiha, da postane ribje meso bolj listnato. Solato, paradiznikovo solato ali meso v solati zabeliš z oljem in s citronovim sokom, medtem ko sta krompirjeva solata ali slanik v solati boljša z jesiho. Gobe posebej tako, ki postanejo v kozici črniaste, dušiš na presnem maslu in s citronovim sokom. Če imaš pa črni koren za koso, pa očičenega daš v močnato vodo, kjer je nekaj jesiha, da ostane lepo bel.

Če dušiš sadje, na primer slive, hruške, jabolka ali rabarbaro, tedaj nastrgaš med kuhno nekoliko citronove lupine, zaradi česar bo okus bolj pikanten in se tudi omili sadna kislina, ki je včasih prehuda. — Kumarice in še kako drugo zelenjavo vkuhaš v jesihi, a kakoma je boljša s citronovim sokom. Če hočeš za kak dan ali dva spraviti meso ali sir, je najbolje, da to zaviješ v krpo, ki je namočena v jesihi.

Ostanke mila

ne vrzi proč, ampak jih zbiraj v vrečko iz tankega blaga. Uporabljaš jih v kuhinji za umivanje rok.

O novih visokih pričeskah

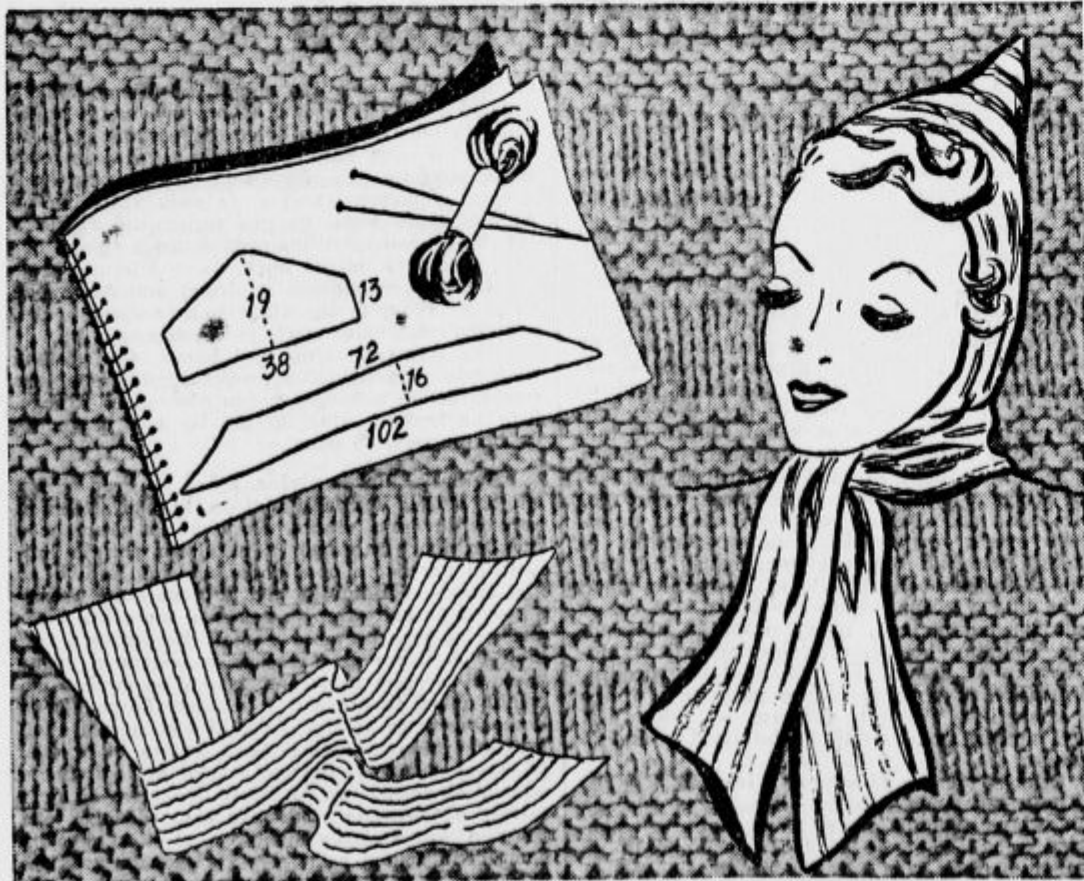
Prav počasi si utira svojo pot, bolj počasi, kot pa ukazuje kraljica moda. Ta pa predvsem zato, ker je — jako nerodna. Skoraj nemogoče je urediti lase po novem brez tuje pomoči. Na sliki vidiš svzorec take pričeske, ki je razmeroma še najlažje izvedljiva. Najprej si razdeliš lase od ušesa

do ušesa in si naviješ sprednji del las navzgor, medtem ko ves zadnji del drži ena sama zaponka skupaj. Nato si skrtiš lase z zatilnika kviku, jih z glavniki pritrdiš in si urediš kodre tako, da pokrijejo glavnice.

Za česanje in krtačenje imaš prav ozek glavnik in otroško krtačico; z njima si lase najlažje oviješ okrog prsta ali okrog glavnikovega ročaja. Zatilniški glavniki naj imajo valovite zobe; če so gladki, kaj radi zdrknejo nizdol. Sprejaj so kodri pritrjeni z zaponkami, a tako, da jih ni videti. Ob straneh imaš lahko navadne laanice. Ponoči si kodre plosko položi po glavi in si trdo priveži ruto na glavo.

Pletena kapuca s pahovko

Ta kapuca, ki je nanjo pahovka prišita, daje toploto uhljem, kar je zlasti pri dresanju in smučanju zdravo in prijetno.

Potrebujete 4 štrne volne in 2 pletilki šte. 3.

Pleteš v progah. Začneš 8 vrst desno in pleteš izmenoma 7 vrst gladko in 7 desno.

Začneš s sprednjim robom kapuce; nasnuješ 110 pentelj in pleteš po vzorcu s pričujoče slike. Ko je pletenje dolgo 18 cm, začneš sleherni desno in levo vrsto s tem, da vselej 4 pentlje skleneš. Ko je le še 6 pentelj, jih vseh 6 skleneš.

Pahovko pleteš po dolgem! Nasnuješ 270 pentelj in pleteš po vzorcu s pričujoče slike, pri čemer pa na vsaki strani obe najsrajnejši pentlji vselej spleteš desno sem in tja, da dobiš trden rob. V vsaki 2. vrsti spleteš skupaj po dve pentlji prav pred in za obema obrobama pentljama. Ko na ta način posnameš 40 pentelj, skleneš še ostalih 230 pentelj.

Skončaš tako, da oba vlažna kosa po vlažni krpi polikaš. Kapuco trdno prišiješ na zatilniku na sredino pahovke; nato še po vlažni krpi močno zalikaš šiv in robove.

Naš domači zdravnik

I. H.: Zdravnik vam je predpisal očala (-3.0 d) in naročil, da jih morate stalno nositi. Vprašujete, če je to res potrebno. Mislite namreč, da bi jih nosili le v primerih, ker je potrebna večja točnost in oči bolj trpijo, sicer pa jih ne bi nosili.

Zelo ste maloverni! Zdravnik, ki vam je predpisal očala, je točno vedel, za kaj jih morate stalno nositi. Zato je vaše vprašanje odveč. Odgovarjam zaradi tega, da vidite, kako napačno je vaše mnenje in kako neopravičljivo vaše nezaupanje. Očala morate nositi stalno, ker imate visoko dioptrijo. S tem namreč, če jih neprestano natikate in snemate dolgi, preobremenite očesne leče, ki se morajo zdaj krčiti, zdaj širiti. To pa ima prav kvarne posledice. Le v primerih, kjer je dioptrija prav nizka, je dopustno to, kar vi menite.

F. P. C. m. L. Lj.: Stari ste 39 let, poročeni, 14 dni opažate rumen izslek in večkrat morate na vodo.

Obrnite se na zdravnika, ker je potrebna točna preiskava. Navadno so take nadloge bolj resne, kakor si jih človek predstavlja.

Sanitas: 21 let ste stari, dijak, 4 leta imate že krčne žile. Vprašujete, kako bi si jih ozdravili; če se dajo brez posledic in trajno odpraviti. Teta vam je namreč povedala, da se je neka dama dala v Švici operirati, pa je bilo pozneje še huje.

Vidim, da ste samo priložnostni obiskovalec naše nedeljske šole. Pred kratkim sem namreč pisal o tem na dolgo in široko. Poiščite tisto številko našega lista! Z radikalno operacijo se dajo krčne žile trajno odpraviti.

F. R. Sv. P. p. S. G.: Tri mesece staro hčerko imate, ki ima že od prvih dni po rojstvu gnojno levo oko. Stare matere pravijo, da to mine samo po sebi. Pri vaši hčerki pa opažate, da je nadloga vedno hujša. Kaj je temu vzrok? Mati ni spolno bolna, babica ji je tudi takoj po rojstvu vzbrzgnila predpisane kapljice v oči. Vprašujete, če je morda vzrok to, ker je bila mati pri zadnji čišči pred spočetjem močno prehlajena? Ali pa to, ker je imela tri tedne pred porodom sama očesni katar? Otroka hranite z materinim mlekom. Zdi se, ko je nahoden, mu dajete tudi malo čaja. Kako odpraviti tudi nahod?

Le en del gnojnih vnetij očesne veznice pri otroku je gnojničnega porekla. Otrok se v tem primeru okuži med porodom. Ker je mati zdrava, to v tem primeru odpade. Očesne veznice so po svoji obliki kaj pripravna kotišča bolezenskih klic.

Pravni nasveti

Otroci so dolžni vzdrževati obubožne starše. **A. Z. —** Mati, ki živi brez stalnih dohodkov, ima tri otroke, od katerih je eden državni uradnik, drugi nima ničesar, tretji pa je dobro situiran. Vprašate, koliko ima prispevati za vzdrževanje matere sin, ki je državni uradnik in ki ima svojo družino. Ali, in kako bi se mogla dobiti za mater kakšna podpora. Kako bi mati prisilila otroke, da jo podpirajo? — Otroci so dolžni po svojih imovinskih in pridobitnih razmerah skrbeti za dostojno vzdrževanje staršev, ki obubožajo. Dokler žive otroci, ki morejo prispevati za vzdrževanje staršev, ni misliti na kakšno javno podporo. Ako otroci sami ne izpolnjujejo svojih moralnih in zakonitih dolžnosti, jih obubožani starši k temu lahko prisilijo s tožbo. Tedaj bo pa sodišče odločilo, koliko je dolžan vsak otrok prispevati in to po svojih imovinskih razmerah.

Zalitev pred sodiščem. **F. A. D. —** Vaše besede, ki ste jih očitali pred sodiščem nasprotniku, so seveda žaljive, kar ste pa med tem gotovo že pri sodišču zvedeli.

Absolvent meščanske šole. **R. I. L. —** Dovolili ste štiri razrede meščanske šole z završnim izpitom in bi radi dobili primerno zaposlitev. Vprašate za kakšno mesto v državni upravi bi se lahko po-tegovali. — Dovoljena meščanska šola odgovarja nepopolni določbi št. 5. to šolske izobrazbe bi lahko dobili službo dnevničarja-zvničarja ali pisarniškega pripravnika za X. skupino. Po obrtnem zakonu vstopite lahko v trgovino za pomočnika. Dovoljeni štiri razredi meščanske šole namreč nadomeščajo učni rok in eno leto zaposlitve v trgovinskem obratu.

Podpiranje očeta. **J. O. V. —** Ako nimate ničesar za preživljanje in ste nesposobni za delo ter Vas sin nikakor ne more podpirati, prosite pri svoji domači občini za podporo.

Spor o kmetijski zaščiti. **S. F. K. —** Občina Vam je izdala potrdilo, da ste kmet po uredbi o zaščiti kmetijskih dolžnikov. Upnik Vam pa zaščite ne prizna in Vas je izročil odvnetiku. Vprašali ste za nasvet sodnika, ki Vam je odgovoril, da upniku recite, naj Vas kar toži. Vi se pa toževati ne marate. Vprašate, kaj bi storili. — Če upnik ne bo priznal zaščite, Vi pa boste trdili, da Vam zaščita pripada, bo moralo odločiti sodišče. Na zahtevo upnika mu morate predložiti potrdilo občine o tem, da ste kmet. Upnik lahko predlaga, da sodišče preizkusi resničnost potrdila in da ga razveljavi. Ako bo sodišče upnikovu predlogo ugodilo, se lahko pritožite na okrajno sodišče. Če Vam tudi okrajno sodišče ne bo priznalo zaščite, boste pač morali poravnati svoje obveznosti, kakor vsak nezashčiten dolžnik. Ako Vas upnik toži na plačilo dolga, ugovarjate pri razpravi, da uživate zaščito in predložite potrdilo, da ste kmet. Na to boste že videli, kako bo sodišče odločilo. O vprašanju, koga je smatrati za kmeta po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov, smo že večkrat pisali. Oglejte si uredbo, ki je objavljena v Službenem listu z dne 30. novembra 1936.

Prošnja za državno ali banovinsko službo. **S. M. —** Vložiti nameravate prošnjo za državno službo pri banski upravi, pa ne veste kam bi prošnjo naslovili in kakšne priloge bi ji priložili. — Prošnjo naslovite na bansko upravo, ako bi radi tam dobili službo. Priložiti morate listine, s katerimi dokazujete, da izpolnujete pogoje § 3 uradniškega zakona za državno odnosno banovinsko službo.

Preživnina za nezakonskega otroka. **K. A. —** Če plačate oče, ki ima skromno mesečno plačo, za 7 letnega otroka po 250 din mesečno, dvomimo, da bi mogla mati, ki živi z otrokom na posestvu na kmetih, naenkrat uspeti s predlogom na povzemanje preživnine na 400 din. Očeta bo moralo sodišče zaslišati in bo imel priliko pretiranemu zahtevku matere stvarno ugovarjati. Sodišče bo pač preživ-

Naselijo se v njih iz zraka, iz solznega mešička, ali pa jih z rokami zanesemo v oči. Ker se nadloga širi, menim, da je prav, če nesete punčko k strokovnjaku. S tistimi nadlogami, ki jih opisujete, da jih je imela mati pred porodom, menim, da to ni v zvezi.

Nahod je pri otrokih ali samostojna bolezen (vnetje nosne in žrelne sluznice) ali pa kar je največkrat, samo znak druge nastopajoče bolezni (n. pr. ošpic), zato ga ne smemo omalovaževati. Ker otrok le težko ali pa sploh ne more dihati skozi nos, nastopijo težave pri dojenju. Otroci slabi. Lahko pa se nadloga širi naprej v bronhije in pljuča, kar vodi do resnih bolezni. Poskrbite, da bo imel otrok dovolj svežega, čistega zraka v primeru tople sobi. Pri zelo mrzlem in vetrovnem vremenu ne nosite otroka ven! Na krpo iz flanelne vlijeje po 20 kapljic evkaliptusovega olja in dajte otroku krpo na blazino ali pa na prsa, da bo to vdihaval, in sicer 2 krat dnevno. Nos mu očistite večkrat z vato. Če opažate, da ima otrok težave pri pitju, pa se obrnite na zdravnika, da vam za-piše kakšno zdravilo, ki bo pomagalo, da bo lažje dihal in pil.

M. P. T. N. Lj.: Premalo ste povedali, da bi vam mogel svetovati. Pišite bolj obširno!

L. V. N. Tj.: 22 let ste stari, po postavi pa se zdi, da ste vedno mlajši. Vsako leto shufate, namesto da bi na teži pridobili. Teka nimate. Menite, da vam je iskati vzroka v tem, ker imate predolgo čiščo, ki traja po 6 dni.

V vašem kraju imate prav odlične zdravnike. Nadloge ne podcenjujte. Da bi bila samo čišča temu vzrok, ne morem trditi. Res je sicer, da žena močno oslabi, če je čišča zelo močna in dolgo-trajna. Pojdite k zdravniku!

F. B. K.: 35 let ste stari, kmečka žena, ves čas ste morali težko delati. Pred 8 meseci ste se poročili. Med tem časom ste trikrat spočeli, pa vedno eplavite. Kaj je temu vzrok?

Če hočemo dognati pravi vzrok, je nujno potrebna zdravniška preiskava, ker so vzroki številni. Dokler pa ne najdemo pravega vzroka, je zdravljenje brez uspeha. Vnetje maternice, spre-menjena lega maternice, gobe na maternici, bule na jajčnikih, zarastline, ki nastanejo okoli mat-ernice po vnetjih, lues, sladkorna bolezen, tuber-kuloza, vnetje ledvic itd. Vse te nadloge povzro-čajo opisano nadlogo. Pa tudi pomanjkanje vita-mina E v hrani povzroča pri ženi jalovost ali pa splav.

nino le sorazmerno s povečanimi potrebami šolo-obveznega otroka povzroča.

Dolg žene za potrebe gospodinjstva. **T. I. A. —** Kot družinski glavar ste plačnik za dolg, ki ga je žena napravila pri vašem trgovcu za špecerijo uporabljen v domačem gospodinjstvu. Ta dolg in svojo obveznost do plačila ste tudi priznali s tem, ko ste sprejeli trgovčev račun in začeli dolg v mesečnih obrokih odplačevati. Trgovcu, ki je sedaj tudi sam v denarni stiski, ima pravico, da zahteva od vas takojšnje plačilo ostanka dolga. Če vam ne dovoli odloga, boste morali dolg takoj plačati. V primeru tožbe boste pač morali končno plačati vse pravne stroške, ker se pri danem položaju plačilu ne morete uspešno upreti.

Oporoka. **J. P. M. —** Lastnoročeno pisana in podpisana oporoka je veljavna in ostane toliko časa veljavna, dokler druge oporoke ne napravite. Ni res, da obdrži oporoka veljavo le za eno leto. Tudi ni res, da bi bila oporoka neveljavna, če ni kolkovana. Oporoka kot listina se bo kolkovala po vaši smrti tekem zapuščinskega postopanja iz vaše zapuščine.

Izjavljeno kolo. **F. S. I. —** V hišo vaše matere je spravil v klet neki znanec svoje kolo, ne da bi kolo komu izročil v čuvanje ter šel na vaško vese-lico. Ponoči sta potrkala dva znana fanta iz vasi, in rekla, da ju je poslal znanec po kolo, da mu ga pripeljeta na veselilni prostor. Drugi dan je znanec od vas zahteval kolo in se je izkazalo, da sta dotična fanta od vas kolo izjavila in kolo ukradla in ga tudi orožniki niso mogli najti. Vprašate, če ste dolžni znanecu povrniti škodo. — Če sta dotična fanta do takrat bila na dobrem glasu, niste mogli dvomiti o tem, da ju je res znanec poslal po kolo in ste jima kolo pač v dobri veri izročila. V tem primeru od vas po našem mnenju ne more zahtevati odškodnine. Če sta pa bila fanta na slabem glasu, potem bi vam morala biti njihova zahteva na izročitev hoesa sumljiva in odgovarjate za škodo, ki je nastala le zaradi vaše neprevidnosti.

Tehtnica v mlinu. **M. E. S. —** Kupili ste mlin z mlinskim inventarjem. S prodajalcem ste izrečno govorili tudi o tehtnici, ki je bila v mlinu ter ne-kem železnem podaljšku transmisije, kar ste vse smatrali kot inventar niste pa podrobno vsako stvar popisali in zapisali. Sedaj se je oglašal prejš-nji najemnik, ki je pred 5 leti zapustil mlin in zahteva od vas tehtnico in železen podaljšek trans-misije, češ da je vse to njegovo in je le lastniku — svojemu sorodniku prepustil v uporabo. — Ker ste vi kupili mlin z inventarjem ter se izrečno do-menili za sedaj sporne predmete, da jih kupite, ste jih tudi dejansko kupili in so postali vaša lastni-na, zato ker ste jih pač odplatno pridobili od ose-be, kateri jih je prejšnji najemnik zaupal v rabo. Prejšnji najemnik ima le pravico, da zahteva od prodajalca odškodnino, od vas pa ne more zahtevati predmetov niti odškodnine.

Dolg na najemninu. **I. B. L. S. —** Dolg na na-jemninu zastara v 3 letih. Zastaranje pa prekine izrečno ali molče izraženo priznanje dolga. Če se je najemnik izselil leta 1934, in ostal dolžan za več mesecev skupaj 1000 din ter takrat objubil, da bo plačal, ko bo imel, je takrat začela teči 3 letna zastaralna doba. Ko je pred 2 leti na ra-čun dolga opravil neka dela, je bila s tem za-staralna doba prekinjena (molče je priznal dolg) in od tedaj je znova začela teči 3 letna zastaralna doba. Ker ima dolžnik sedaj službo, vam svetuje-mo, da ga povabite k sodišču, da prizna dolg in napišete izvršljivo sodno poravnavo. To bo zanj najcenejše, sicer ga morate tožiti in bo trpel še pravne stroške.

Posojilo. **H. V. —** Posodili ste nekemu ne-znancu 2000 din samo zato, ker sta prišla z njim dva zakonca, ki ste jih poznali in eta vam ta dva objubila, da vam bo dotični res posojilo vrnil. Kljub opominom ga vam ne vrne. Vprašate, kako bi dobili nazaj svoj denar. — Povračilo posojila lahko zahtevate le od tistega, komur ste ga dali. Obeh zakoncev ne morete tožiti, ker nista podpi-sala nobene pismene poročevne zaveze, ustne ob-ljube pa so bile v tem primeru neobvezne. Po-skrbite si ubožno spričevalo in dajte na uradni radn tožbo pri sodišču na zapisnik, predno vam dolžnik povsem ne izgine.

Odpovedni rok. **B. J. C. —** Prvotno ste oddali v zakup lokal z inventarjem za 4 leta s 6 mesečno odpovedjo. Po preteku 4 let ni nihče odpovedal in je trajal zakup molče dalje. Vprašate, na ko-

liko mesecev smete odpovedati? — Pogodba se je molče obnovila pod istimi pogoji, pod katerimi je bila sklenjena, vendar le vedno za eno leto. Od-povedni rok je zato še vedno za obe stranki 6-mesečni.

Plačilo za krojaško delo. **J. K. —** Krojaču, ki nima obrtnega dovoljenja, ste dali v delo obleko, ki jo je za slabo izdelal. Vprašate, ali lahko zahteva plačilo? — Plačilo lahko zahteva ne glede na to, ali ima obrtno dovoljenje ali ne. Če ima obleka bistvene napake, lahko zahtevate popravilo ali pa znižanje plačila. Za popravilo lahko dolo-čite primeren rok.

Amnestija. **A. P. —** Neka oseba je bila obso-jena po § 215 kaz. zak., pa ni amnestirana, dočim se je drugim, ki so bili obsojeni na veliko daljšo zapornico kazen ista znižala ali oprostila. Vprašate, kako je to mogoče? — Amnestija ne velja za vse obsojence ne glede na to, zakaj so bili obsojeni. V amnestijskem Ukazu je točno napovedano, ka-tere osebe so od amnestije izvzete. Med drugimi so izvzete od amnestij tudi osebe, ki so obsojene zaradi kaznivih dejanj po § 215. kaz. zak.

Državna podpora. **L. F. —** Lani ste brali, da so nekateri naši državljani dobili stalno državno pod-poro. Vprašate, kam bi bilo vložiti prošnjo za tako podporo. — Take prošnje sprejema tudi odbor za prošnje in pritožbe pri narodni skupščini.

Vojaški rok. **J. L. —** Imate pet sinov, ki so stari: 19, 18, 17, 14 in 4 leta. Vprašate, kakšen rok bodo služili sinovi in ali bi starejša dva lahko takoj vstopila v vojaško službo? — Po predpisih zakona o ustroju vojske in mornarice pripada prvemu in drugemu sinu popolni rok vojaške služ-be, tretjemu skrajšani rok, nato bosta pa zopet

Davčna posvetovalnica

V. K. N. — Monopolne takse na vžgalnike, kresilnike in kresilne kamenčke. Vprašujete, ko-liko znaša sedaj taksa za vžgalnike, kresilnike in kresilne kamenčke?

Po izpombi uredbe o monopolnih taksah (Službene novine z dne 29. jan. 1937, št. 20-VII 1929, Službeni list kr. banske uprave v Ljubljani z dne 17. febr. 1937, kos 14) znaša monopolna taksa za vžgalnike in kresilnike iz kakršnekoli kovine in v kakršnikoli izdelavi na leto po 100 din. Taksa na kresilne kamenčke za prižiganje vžgalnikov in kresilnikov pa znaša od komada 10 par. če teža kamenčka ne presega 0.40 g, v nasprotnem primeru pa še od vsakih 0.40 g 10 par. Nepopolnih 0.40 g se računa kot polnih 0.40 g. Zaradi žigosanja vžgalnikov in kresilnih kamen-čkov ter zaradi plačila teh taks se obrnite na pristojni oddelek finančne kontrole. Pripominjamo še, da so kazni v primeru, da se najde pri stranki neizglašani vžgalnik, silno stroge in da se v pri-meru neizterljivosti denarne kazni spremeni ta kazen v nadomestni zapor.

R. Z. v. B. — Da se vam je letos (menda za tekoče davčno leto) odmeril tudi davek na neože-njeno), dasi ste se lani meseca oktobra poročili, ste po vsaj priliki sami zakrivil, ker niste do-mnevno v svoji pridobinski prijavi na prvi strani navedli, da ste poročeni. Pritožite se, ako je še čas!

Tantijeme. — 10% nemu davku na dividende (člen 86, I., zadnji odstavek) niso zavezani sle-deči dohodki:

1. tantijeme članov upravnega in nadzornega odbora, ki so že zavezane 10% ni taksi;
2. dnevnice za seje in dežurno službo članov upravnega in nadzornega odbora;
3. izdatki za potne stroške članov upravnega odbora;
4. plača direktorja, ki je hkrati član uprav-nega odbora.

Vsi, pravkar pod točko 1. do 4. navedeni pre-jemki so torej prosti 10% nega davka na divi-dende!

T. M. v. M. — Pri malih obrtnikih, ki se obda-čujejo s pavšalno pridobnino, se mora v smislu § 4 zakona o davku na neoženjene osebe (Službeni list št. 274 iz leta 1931) smatrati kot osnova za odmero davka na neoženjene osebe 40% letne davčne obremenitve (davčnega predpisa). Glej fi-nančni zbornik št. 49 iz leta 1937. Ali se vam je davek na neoženjene osebe odmeril na zgoraj navedeni način, lahko izveste pri vaši davčni upravi.

L. A. v. Lj. — Vaše mnenje, da ste bili za leto 1937 in 1938 dvakrat obdavčeni s pridobnino, je napačno. S svojim obratom ste pričeli meseca

Vsak nima toliko denarja, da mo-re potovati v kopališče **toda vsakdo** bi moral dati za zdravje leno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci iz
RADENSKEGA ZDRAVILNEGA KOPALIŠČA
SLATINA RADENCI

moral dva služiti popolni rok. Pripominjamo, da to velja samo za vaš primer z ozirom na leta vaših sinov. Kar se tiče prostovoljnega, predčasnega vstopa v vojaško službo, predpisuje zakon, da sme mladenič že po dovršenem 18. letu starosti vstopiti v vojaško službo, toda samo z očetovo ali varuhovo odobritvijo.

Kmetijska zaščita. **J. B. C. —** Po starem zakonu o zaščiti kmetov ste uživali zaščito. To pa ste z uredbo iz leta 1936 izgubili, ker ste staroupoko-jenec. Vprašate, kako bi ravnali, da bi vam up-niki priznali zaščito, ki ste jo uživali pred sedanjo uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov? — Za vprašanje kmetijske zaščite je merodajna le sedaj veljavna uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov s pravilniki, ki so bili v smislu predpisov te uredbe izdani. Po tej uredbi pa državni upokojenci ne morejo dobiti zaščite, ker se smatra, da jim ni kmetijsko glavni poklic. Zato upnike ne boste mogli prisiliti, da vam priznajo zaščito.

maja 1937. Zato se vam je v smislu člena 48 za-kona o neposrednih davkih najprej odmerila **pro-vizorna pridobnina**. Ko je pa leto 1937 minilo, vam je davčna uprava potem davčnega odbora odme-rila in predpisala **definitivno pridobnino**. Hkrati vam je odpisala **provizorno odmerjeno pridobnino**. Zato o kaki dvojni obdačbi tu ne more biti govora.

Č. A. v. S. — Davčna uprava vam je za tekoče davčno leto odmerila zgradarino za celo hišo, dasi ste v davčni prijavi izrečno podčrtavali, da stano-vanje v prillitju ni bilo niti v lastni uporabi niti ni bilo oddano v najem. Proti odmeri davka ste vložili pritožbo. Sedaj čakate na ugodno rešitev.

Vaši pritožbi se ne bo ugodilo. Zgradarina se vsakoletno odmeri za celo hišo, ne glede na to, ali je v celoti oddana v najem (odnosno v lastni uporabi) ali ne.

Ako pa cela zgradba ali pa njen del nista niti v lastni uporabi niti nista dana v najem, je vlo-žiti na davčno upravo posebno zahtevno, kolka prosto naznanilo. Praznostanje je naznaniti v smi-slu člena 40 zakona o neposrednih davkih v 14 dneh od dne, ko prestane uporaba zgradbe (od-nosno njenega dela). Če se praznostanje naznani-po preteku tega roka, se zgradarina odpisje šele izza dne, ko se je praznostanje naznanilo davčni upravi.

Opomba v zgradarinski prijavi, da je bila zgradba (odnosno izvestno stanovanje) v tej ali oni dobi prazna, ne more nadomeščati zgoraj ome-njenega specialnega naznanila. Glej odlok mini-sterstva za finance z dne 30. decembra 1930, št. 6023.

Zato z vašo pritožbo ne boste uspeli. Svetujemo vam, da praznostanje naknadno prijavite davčni upravi, da boste deležni odpisa zgradarine vsaj za dobo po dnevu, ko ste zgradbo (oziroma njen del) naknadno prijavili kot prazno odnosno neuporabljeno.

I. P. v. K. Vsak zavezanec davka na poslovni promet, bodisi na mu je davek odmerjen pavšal-no (pavšalisti), bodisi da ga mora odvajati po knjigi opravljenega prometa (knjiga Ši), je lahko zavezan eplošnemu in skupnemu davku na poslov-ni promet, in sicer ali v celoti samo enemu, ali pa hkrati obema, to je deloma splošnemu, deloma pa skupnemu poslovno-prometnemu davku.

Osebe, ki so v območju ene davčne uprave zavezane deloma splošnemu in deloma skupnemu davku na poslovni promet, spadajo glede svojega celokupnega prometa pod oceno davčne uprave in ne pod oceno davčnega odbora. Za te osebe je za odmero davka pristojna davčna uprava. Vaše mnenje je bilo torej nepravilno.

Kmetijski nasveti

Telica se noče pojeti. **I. C. P. B. —** Vaša polodruga leto stara telica se noče pojeti. Vprašujete za sredstva, s katerimi bi jo pripravili do pojanja. — Da se telice nočejo pojeti, so lahko različni vzroki. Včasih so spolovila ne-zadostno razvita ali bolna. Večkrat je temu kriva obča telesna oslabeost, preslaba ali ne-tečna krma, nezdravi hlevi ali kaj drugega. Predobro rejene telice se tudi nerade pojajo. Sredstva, s katerimi si v takih primerih poma-gamo, so tudi različna. Bolezni v spolovilih po-ugotovil več živozdravnik in podal navodila za zdravljenje. Če je telica preslabotna, ji bo koristilo, če jo krepkeje krmimo, zlasti s teč-nimi krmili: otrobi, oljnatimi pogajami, krmilno moko in slično. Nasprotno je predebelim telic-am pokladati manj tečno krmo. Dobro je tudi tako telico redno vsak dan spuščati na prosto, da se kje naskače in razhodi. Najbolj učinko-vito sredstvo pa je paša. Dajte tako telico čez poletje na pašo, pa se bo gotovo začela pojeti in bo ostala breja. Nič ji ne bo škodilo, če tamkaj nekoliko omravnji, pregibanje na pro-stem ji bo tembolj koristilo in jo utrdilo, zlasti če je bila vzrejena stalno v hlevu. Če so pa spolovila pokvarjena, tedaj zoper to ni sred-stva. Vsekakor bo najbolje, če vprašate živino-zdravnika za nasvet. Ta vam bo lahko predpi-sal praške za pojanje ali bo pa zdrvil telico na spolovilih. Pa tudi ta vam bo lahko dal pravi nasvet samo tedaj, če bo žival natančno preiskal.

Trpkost vina se dá odvzeti z želatino. **F. K. K. —** Kupili ste večjo množino dolenskega rdečega vina, ki pa vsebuje preveč čreslovine: je trpko. Želite vedeti, kako se dá ta trpkost omiliti, ne da bi bilo treba vina rezati z drugim vinom, pa bi vzlic temu postalo bolj mlo. — Čreslovina, ki dela vino trpko, se dá odvzeti z želatino. Čiščenje vina z želatino posebno dobro vpliva na trda, za-gatna, torej na čreslovino bogata vina, ki se jim z močnim čiščenjem z želatino vzame trpki, ne-prijetni okus. Toda čez 15 gramov želatine na en hektoliter vina se ne priporoča vzeti, sicer čisto-rado v vinu obliči. Če se prvič doseže premaiben uspeh, se to čiščenje ponovi. Kako se vino čisti z želatino? Želatino se odlehta, namoči 24 ur v mrzli vodi, potem razreže v majhne koščke, nato polije z vročo vodo (na 10 gramov en kozarec vrele vode). Sedaj se meša tako dolgo, da se

raztopi. Ko se nekoliko ohladi, jo vlijemo v škaf, dodamo 2 do 3 litre vina. Z brezovo metlo prete-pamo to tekočino tako dolgo, da postane gosta in bela kakor sneg. Nato se dolije zopet vina in zopet meša, ponavljaje to dokler ne dobimo poln škaf, smetani podobne tekočine. Iz soda vzamemo en do dva škafa vina, da gre razpenjeno čisto v sod, in v njem ga dobro premešamo z vinom. Se-daj pustimo 14 dni na miru, da se želatina, ki se je združila s čreslovino in drugo nesnago, vsede na dno. Tedaj je čas, da vino pretočimo v čist, nekoliko razveplan sod. — Opozorjamo pa, da želatina odvzame vinu tudi barvo. Če postane rdečkasto vino nekoliko preveč svetlo, tedaj mu morate dodati nekoliko močno rdečega ali črnega, toda ne trpkoga vina, ki mu bo dalo barvo, ne da bi mu odvzelo okus.

Betonska klet je vlažna. **I. I. Z. —** Pred štirimi leti iz betona sezidana klet za krompir, repo in korenje je silno vlažna. Ko okna in vrata pred mrazom dobro zapremo, se na stropu zbirajo kap-ljice, ki korenastvo popolnoma zmčijo. Radi bi to klet osušili. — Betonska klet, ki nima nikoli vzduš-nikov, in je tudi strop iz cimenta, mora biti vlaž-na, ker se zrak ne more menjati. Korenstvo v taki kleti diha kakor živa rastlina in izhlapeva vodno paro, ki se zbira na stropu, tamkaj na mrzlem ce-mentu ohladi in pretvori v kapljice. Te padajo na korenstvo in ga vlažja. Tako klet bi morala imeti pravilne prezračevalnike, skozi katere bi prihajal od zunaj suh zrak, notranji vlažni in topli bi pa odhajal od stropu ven na prosto. Nekoliko bo sicer zalegla nameravana ventilacija skozi dimnik, toda premalo, ker zrak bo slabo vlek el skozi, ker bo namreč od spodaj prihajal v klet zunanji zrak, ki naj pritiska na topli vlažni notranji proti stropu ter ga odganja ven, bo klet ostala še vedno vlažna. Dobro je, če prebiete strop in odpeljete vlažni zrak vanj, letočasno pa napravite od zunaj do kle-tinih tal, cev iz opeke ali pločevine, po kateri bo zunanji zrak prihajal v klet. Da ne bo premočno vleklo, natlačite v zunanjo odprtino nekoliko slame, ki le polagoma dopušča zraku vhod. Na tak način boste klet dobro osušili.

Zahtevajte povsod naš list!

ODREZITE
„SLOVENCEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, ka-terim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 22. januarja 1939

Slepa gospa Marija

Gospa Marija je seveda že slišala, da operacija mrene na očen ni več nevarna. Morda bi se tudi ne odločila, če bi jo znali pogovoriti. Toda kak nasvet domačih — že obotavljajo izrečen — se je gubil v namigu ter nazadnje utihnil.

Ravno previdnost, s kakršno so ji prigovarjali, se ji je upirala. Sama je bila lakerna do nepremišljenosti. Odkritost, v kateri bi slutila srce — pa če bi ji bilo še tako neprijetno — bi sprejela voljno, skoraj pokorno; kadar pa je za slutila samo spretno besedo in namen poudarek, se je zoperstavila — bilo za njen blagor ali gorje — vseeno ji je bilo.

So ljudje, in gospa Marija je bila takšna, ki smehljaje presojajo surovo laž in prevaro tistih ljudi, ki nikoli niso bili drugačni; toda drobna neodkritost, ki se je zavedno poslužujejo skoraj vel, jo je zadela, ker kažejo narejeno dobrohotnost in vpludnost. Majhna laž, rahlo elarstvo, dobrohoteča prevara, jo je ranila. Potem pa niso mogli razumeti, da je bila samo majhna laž, ki jo je tako zadela.

Vdova po stavbeniku je ostala s štirimi nedo- raslimi otroki, ko je bila domača, predelana hiša komaj pod streho, zidovje pa še neometaeno. Z zapuščeno, žalostno brezmočjem — ni bilo več tihega in preudarnega moža, da bi vodil njeno naglo srce in naglo roko — je prešla nanjo tudi skrb za dolg, kajti draga je bila prezidava. Ob najlepši cesti slovečega kopališča je stala njena hiša, ki naj bi s prejemki od najemnin pomenila glavni vir dohodkov za njeno družino.

Kasneje so jo zapustili sinovi, tudi hčerka je odšla z možem v oddaljeno mesto. Gospa Marija je oskrbovala domačo hišo ter se od skrbi starala. Po moževi smrti so prav za prav otroci podedovali hišo. Materno življenje pa je bilo polno truda in veandanj skrb, ki so ji dajale pravico do življenja, zavest materinskega dojetja in ter pona velikodušne oblasti. Tako ni prihranila ničesar, ne pridobila, zase je porabila le za najpo- trebnejše, vse drugo so dobivali otroci in vnuki. Ona jih je obdarjala za rojstne dni in godove, velikonoč in božič je bil njen čas. In če je kateri od njenih prišel v zadrego, mu je pomagala, ne da bi drugi vedel za to; komaj sama se je spomnila, kadar je znova iskal pri nji pomoči. Nazadnje so se ji celo otroci nekako odtujili. Staranju in žalosti se je pridružilo počasno pojejanje vida, njene roke so tipale, kadar je hotela urediti kaj.

Soba, kjer je bivala poleti, je bila proti se- veru, kajti prostorne in svetle sobe so bile na- menjene tujcem. Samo z enim očesom je še videla, kadar je sijalo sonce; še je razločila senco mimi- dočnega, ki je švignila skozi pritično okno v sobo. Sicer pa je poleti prenašala marsikaj, v njeno sobo ni nikoli posijalo sonce.

In tako je čakala večera, da so ji prižgali petrolejko z zelenim senčnikom. Električna luč bi jo pekla v oči. Takrat so še prižgali nočne lučke na olju, ki si jo je tako želela, a tega nikomur ni povedala. Drugi, ki so je napilejo luči podnevi z očmi, ne slutijo, kaj vse more biti v takšni želji, toda zmeraj bi jo spominjali, da bi jim izpolnitev povzročila le nepotrebno delo. Ostala ji je samo želja, molčati se je naučila. Nič drugega ni za- htevala, ko svoje borne pravice.

In če se je njeno življenje zdelo še tako revno, je vendarle našla tolažbo v poletnih mesecih. Veak teden jo je enkrat užila.

S konca njene ulice je med visokimi hišami vodila ozka cesta do gozda. In tamkaj je nad granitnimi stopnicami stala Oljska gora še iz nje- nih otroških let. Spočetka je bila samo vdolbina v zidu, ki je predstavljala vrt Gethzemani z liki epehli apostolov, Zveličarja ter angela. Zelena mreža je mejila med klečalniki in sliko. Kmalu pa so ob vdolbino prizidali prostorno kapelo z ravno streho, prav za prav nekakšno zaprto uto, da bi ljudem tudi ob slabem vremenu omogočili pobožnost.

S svojimi prošnjami je zmeraj rajši hodila k Oljski gori, kot pa pod ponosno kupolo dekanjske cerkve. Mračen prostor ji je bil tako domač, ko njena soba. Tam so gorele sveče, v katerih rdeč- kastem siju je slutila epehe apostole. Zveličarja in angela. Ko je šepetala molitev, je bilo starkino srce polno doživljaj neme enobitnosti, ki je pol- nila ta prostor. Cerkev z množico ljudi, petjem in orglami, ji ne bi vzbudila te pobožnosti. Veak te- den je šla ob spremljevalcu potolažena domov. Čutila je: drugi, ki vidijo, ne morejo biti de- ležni takšnega doživljanja. Doma pa je voljno same- vala ter odpuščala njim, ki so tako raje odšli, da bi živeli v svojem svetu, tistim, ki vidijo, česar se dotikajo noge ter kar naj bi prijelo roke.

Ni ji ostalo nič, skoraj nič, da bi podarila. In če je za svete čase dala nekaj skrivaj na stran,

je tipala v negotovost, kajti zmeraj manj je ve- dela, česa si žele njeni otroci. Vprašati je mo- rala, se dala voditi v trgovine, da bi kupila. Ni videla daru, tudi ne, če jih je njen dar razve- selil. Kar vsi je za njeno radodarno srce pomenil božični prejel!

Tudi v tej bridkosti, ki ji je jemala najlepšo zavest, je njeno dobro srce našlo tolažbo.

V njenem varstvu so bile stare jaslice, ki so že sto let bile last družini. Za šipo in okvirom je bilo v leeni škafli sveto mesto Jeruzalem in Betlehem: palače, cerkve, stolpi, zidovje slikovito obdano z vodnjaki, drevjem, zelišči in pasočjo se živino. Sprejaj v vdolbini pa sveta Družina, ka- mor so se bližali av. Trije kralji, z druge strani pastirji. Nad vdolbino je visel angel z napisom »Gloria« v razprostrti rokah.

In te jaslice je gospa Marija zmeraj zapirala pred drugimi. Ko je prišla adventna nedelja, jih je postavila na polico pri oknu.

Prekletstvo

Zraven vrat velike sobane je razkoračeno in močno etal vojak, ki mu je visoka kučma po strani čepela na uhlju. Obraz mu je rdel od toplote, v rokah pa je krepko držal puško z dolgim bajonetom. Na vsaki dve uri se je stráža premenjala in nas je z ropotom dvignila pokoncu. Zakaj da so se strážili te tri umirajoče ujetnike, je bilo zares neumljivo. Jaz sem bil najbolj na koncu, ker so bili snoči moja posteljo porinili za zeleni zaslon v kot sobe. Iz tega kota so bili pred menoj že troje tovarišev odnesli. Zdalj pa zdaj je zastokal kateri od mojih dveh tovarišev. Vojak pri vratih se ni zganil. Ko- raki so zadoneli po sobi, ostroge so tiho zaženke- tale, zaslon se je zganil malo v stran, ruski zdrav- nik je pristopil k meni, mi potipal žilo in se je nato previdno usedel na rob postelje. Vzel je se- znam števil in moji vročini v roke in ga je spet obeel. Njegov obraz je bil razbitch, njegova polna brada razmršena, oči so me žalostno gledale in božal mi je roko.

»Vas hudo boli?«
»Hudo me boli.«
»Jako hudo?«
»Jako hudo. Nisem kar tako v postelji za ze- lenim zaslonom.«

»To nič ne pomeni. Preložili so vas semkaj, da niste moteni.«

»Vem, kar vem.«
»Dobri mož je bil v zadregi. Pokazal je na zve- zek, ki mi ga je bil prejšnji dan prinesel, da bi ga prebral. Bil je od poročnika iz Brna, ki je bil umrl pred nekaj dnevi.«

»Prebral sem. Nič ni vselega v njem. Poroč- nik se pritožuje zaradi vojne, zaradi poveljstva, zaradi hrane, korakanja, zaradi veega.«
»Poročnik je bil dober človek,« je odvrnil zdravnik.

»Morda. A brez dvoma je bil slab vojak.«
»Zakaj slab vojak?«
»Ni prav, da se je zmeraj pritoževal.«
»Ali se človek ne sme pritoževati? Če je pa svet tako hudoben?«

»S tožbami se ne bo poboljšal.«
»Napoleon, vi ste jaka strogi. Ni vam dobro. Rana se vam noče zaceliti.«

»Letos smo bili tudi v hribih.«
»Tako? Zakaj pa niste šli nič na morje?«
»Oh, veste, moj mož je brivec, pa je bil sit večnih trajnih valov.«

K tem jaslicam so božični teden prišli njeni otroci in vnuki. Princeli so sveče s seboj. Molili ter prepevali so a slepo materjo.

Gospa Marija je videla z enim očesom samo sij, in ker je svečnike postavila sama, je tudi ve, dela, kje je Jeruzalem in Betlehem, tudi iz katere strani se sveti Družini bližajo av. Trije kralji z Jutrovega, z druge pastirčki. Ze etari etarši nje- nega moža so molili pred temi jaslicami, nato on sam, tudi ona ter njeni otroci. Vnuki pa komaj da so peli, a poslušali so pobožno. Gospej Mariji se je zdelo, da jih ovira neka nova sramež- ljivost.

Tolažilno so bile zanjo ure v mraku tedna pred božičem. Še zmeraj so njeni otroci a spomini vezani nanjo. Ona sama pa ima zadnjo darujoko pravico. Vedela je, da ugasne z njo tudi pobožen spomin na stare jaslice, kakor ugasnejo sveče, ka- kor so ugasnile njene oči.

Dokler bo živila, bo varovala pobožnost, zad- nji dar, ki ga more neizgubno dati otrokom samo mati. Morda da kateri vnuček vendarle sprejme v svoje srce, da ga kot živ spomin pones a seboj kot rahel sij, enak iskri, ki je še ostala v enem njenem očesu. (E. G. Kolbenheyer - bd.)

Smučarji na nedeljskem izletu

Anekdote

Brzjavka

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so bila prometna sredstva, katere a nam danda- našnji tako priročna, še obdana z romantičnim čarom, je prejel nekdo v Manchestru brzjavko od svojega, v Ameriki živečega, brata. Kar tresel se je od razburjenja, češ, le kaj bi se ne naj bilo pri- petilo, da je brat potrošil toliko denarja?

Brzjavka ni bila dolga in torej tudi ne draga. Glaella se je: »3. epistola av. Janeza 13—15.«

Mož v Manchestru je vzel svoje Sveto pismo v roke in brzjavka se je brezplačno spremenila v pismo: »Imel bi ti veliko pisati, a jaz ti nisem hotel a perecom in tinto pisati. Upam pa, da te bom kmalu videl in tedaj se bova ustno pomenila. Mir a teboj! Prijatelji te pozdravljajo. Pozdravi prijatelj z imenom.«

Zgoraj in spodaj

Lord Deanforth je imel jako trmoglavega ko- nja, ki ga je po pravici imenoval Belcebub, in ki je o njem zatrljeval, da more le on jezditji na njem. Lord Forwall pa, najdrznejši jezdec grofije Kent- ske, se je bahal, da zmore tega konja tudi on. Stavila sta: lord Deanforth je stavil 1000 funtov, da bo Belcebub svojega jezdeca vrgel na tla; lord Forwall pa je stavil 1000 funtov, da ga ne bo vrgel.

Največji strokovnjaki in najgorečnejši jezdec so prisostvovali izidu. Po kratkem, a čudovitem boju je lord Forwall obvisel v strahu in trepetu na veji grčavega hrasta, a Belcebub je odvihral preko njiv in travnikov.

Ko so lorda sneli z veje, konja pa v neki drugi grofiji ujeli in se o vsem dogodku do dna porazgovorili, je prišlo do tožbe. Lord Deanforth je zahteval 1000 funtov, ker je njegov konj vrgel lorda Forwalla a sebe; lord Forwall je zahteval 1000 funtov, ker ga ni »vrgel na tla«, ampak je ostal zgoraj.

Castilakomne pravniške opozarjamo, da ta pro- ces nemara še trajal

Pred 100 leti so se smejali

Stari dovpti vsebujejo navadno več smešnih snovi, kakor marsikateri nov dovpt. Naslednji je iz leta 1838, vprav iz dobe pred 100 leti:

Neki policijski pisar je moral napisati potni list svojemu ravnatelju, ki je pa imel eno samo oko. Pisar se je bal zameriti ravnatelju, pa je na- pisal: »Oči — črne; eno — odsotno.«

BANKA BARUCH

11, Rue Anber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček, račune: Belgija: št. 8064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: šte- vilka 1458-63, Ned Dient; Luksemburg: šte- vilka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

»Zdaj pa mirno zapri oči!«

Človek si marsikaj misli o narodih in te misli niso zmeraj take, da bi si jih tisti narod hotel dati za trak na klobuku. Tako je pač na svetu, da nam je kaka država in njeno ljudstvo isto ko odnotna politika, način vladanja, javno mnenje in alično. Druga stvar pa je, da si kak narod na- zorno predstavlja; tega si ne moreš izmiseliti ali kar po svoje določiti. Kar sam od sebe ti pride spomin na kaj takega, kar si kdaj videl, na kaj prav slučajnega in veakdanjega. Sam Bog ve, zakaj se ti je vprav to in ono spoznanje vtisnilo v epom- in ne kako drugo. Zadosti je, na primer, da se spomniš Anglije, pa vidiš v duhu pred seboj sliko ...

No, saj prav za prav ne vem, katera slika za- živi pred teboj in ali eploh imaš kako predstavo v podobi. Kar se mene tiče, vidim takoj rdečo hišo v Kentu. Nobene posebnosti ni bilo na njej in videl sem jo komaj za sekundo, ko je vlak brzel od Folkenstona proti Londonu. Sicer pa je bila hiša zaradi drevja komaj opazna. Na vrtu je star gospod strigel s škarjami živo mejo. Onstran grmičja se je deklica vozila s kolesom. In druga- nič. Niti tega ne vem, ali je bila deklica kaj čedna. Ali je bil stari gospod mogoče vaški župnik ali trgovec v pokolu, to je brez pomena. Hišica je imela visoke dimnike in bela okna, kakršne so one rdeče hišice v Angliji; kaj več pa ne morem dodati k temu. A kadarkoli spregovorim besedo Anglija, še razločno vidim tisto preprosto kent- sko hišico, etarega gospoda z vrtnimi škarjami, de- klico, kako se pelje po cesti navzgor in kar nekam teono mi je. Ondi sem videl še mnogo drugega, Banko of England in westminstrsko opatijo in kar je še drugega zgodovinskega in spominna vrednega, a to mi ne pomeni vse Anglije. Vsa Anglija — to je zame tista nalivna hišica na zelenem vrtu a etarim gospodom in z deklico na kolesu. Zakaj vprav to, ne morem dokazati; povedati morem le, kakršno se meni dozdeva.

Ali pa, če si hočem predstavljati Nemčijo, se nehoče domiselim etare krčme na Svabekem. Ne morem nič za to, da ne zagledam v duhu namesto krčme Potsdamskih vrat ali kake vojaške parade. Pa nisem bil nikoli v tisti krčmi, videl sem jo le z vlaka, tam nekje za Nürnbergom. Mračilo se je že, žive duše ni bilo videti. Krčma je bila velika, prostorna hiša kakor kaka cerkev sredi starega, igrače izdelujočega mesta, ki je bilo kakor v gri- že etisnjeno. Pred krčmo je cvetel španski bezej in v hišo so vodile kamnitne stopnice. Skoraj smeš- no je, kako častiljiva in košata je bila krčma: spominjala te je na kokijo, ki dremavo ždi v topli kotanji. Res je, videl sem v Nemčiji vse drugačne in bolj posebne stvari, bolj nemške, bi dejal, kot je bila tista švabska, starinska krčma. Koliko mest in cerkva in spomenikov sem videl. Toda nad vsem tem je zmagala v mojem spominu ona blagorodna in na široko razbohotena krčma.

Ali pa če človek pomisli na Francijo, na ko- liko stvari se more pri tem spomniti. Moja ne- izpodbitna predstava pa je tale: pariška cesta, prav na robu mesta, tam, kjer poteka carinska meja. Tu je še nekaj gostin in bencinskih na- pajališč med zelenjavnimi vrtovi. Pred točilnico, ki ima njena platnena streha napis »Au rendez- vous des chauffeurs« (Pri seantaku šoferjev), stoji okorna, dvokolesna ciza, ki je vanjo vprežen konj napol normanske pame. Tu je kmet v mahedra- vem, modrem suknjiču iz platna in v širokem sla- mniku, ki pije pred točilnico belo vino iz debelega kozarca. To je vse, ničesar drugega se ne dogaja tu, la de že sence s kredastobelo vztrajnostjo in da opaljeni kmet v modrem suknjiču do dna izpije iz kozarca. Ne morem nič za to; v tem je Farncija.

Ali Španija: Vidim kavarno kraj Puerte del Sol v Madridu. Za mizico sedi črnolasa mati v črni obleki in peduje prav tako črnolasega otro- čiča majhne, okrogle glavic in svečano-resnih, črnih, okroglih oči. Oči, ki mu črni ombrore tiči na zatilniku, se navdušeno in prešerno reži svo- jemu otročiču črnih oči. Takšno ali etično bi uteg-

nil kak popotnik videti povsod, le da so tam epodaj, zapomnite si, videti ženske kot da so Madone, oče- je kakor vojniki in mali otročiči kot skrivnostne igrače. Če etišim o Španiji ali če berem o njej, ne vidim v duhu Alhambre in ne Alcazarja, mar- več tega svečanostnega otroka v naročju črnolase Madone.

Ali Italija: Kako lahko bi človek pomislil na Vozuv, na pinijo ali na kaj slinčnega. Kaj šel Jaz se spominjam neke železnice, nekega ekspetajoka čega osebnega vlaka, in če se ne motim, je bil na poti od Orvieti proti Rimu. Noč je že, in meni nasproti sedi delavec, ki spi in ki mu kuštrava, okrogla glava izteška in brez opore buta sem in tja. Potem se Italijan zbudi, glasno zazdeha, si a široko roko pomenca oči in ti nekaj reče. Ali se spominjaš? Nisi ga razumel, tudi mu nisi nič kaj zaupal. On pa počasi seže v žep, privleče na dan kos, v papir zavitega sira in ti ga tako samo po sebi umljivo ponudi, češ da si ga košček od- reži. Tam je pač taka navada. Slednjič ti ostane v spominu raskava roka z rezino ovčjega sira in je to zate pomen vse Italije.

Prav dobro vem, da je dandanes etrašno daleč od enega naroda do drugega in človek si marsikaj misli. Nikdar, praviš, nikdar ne bo pozabljen, kar se je zgodilo. A kaj, lepo vas prosim, si mo- remo v to daljo, ki je postala tako neverjetno ve- lika, in v to tujno drug drugemu povedati? In potem se človek magari spomni Anglije in vidi rdečo hišico v Kentu. Stari gospod še zmeraj strizže grmičje a škarjami in deklica se pelje naravnost in v tempo po cesti dalje. Glej, saj si jo prav za prav hotel pozdraviti. »How do you do? Lepo vreme je danes, kaj?« — Yes, very fine. — Vidiš, to bi bilo opravljeno in kar laže ti je pri srcu. Zdaj pa bi šel po kamnitih etopnicah v švabsko krčmo, bi obeel klobuk in bi dejal: »Grüss Gott, meine Herren! In bi koj spoznali, da si tuje in bi se začeli pri sosednji mizi malo tiše pogovarjati in bi te pri tem zdaj pa zdaj od etrani spvedeli.

Cim pa vidijo, da si rob vrčka obrisal z rdečim prtom prav tako kot oni, niso več tako nezaupljivi in etišim jih, ko me vprašujejo: »Odkod, odkod, gospod?« — »Iz Prage.« — »Tako, tako iz Prage,« bi z začudenjem dejali, in eden od njih bi pripomnil, da je bil tudi že nekoč v Pragi; pred tridesetimi leti. »Lepo mesto,« bi rekel, in tebe bi to raz- vesellilo — Ali bi se ustavil »Au rendez-vous des chauffeurs«, kmet v modrem suknjiču pravkar iz- pije svoj kozarec belega vina in si z roko obrise brke. »Fait chaud,« bi dejal ti. »A votre santé!« — »A votre,« odvrne kmet, kaj več pa skoraj ni reči, razen da bi ti dejal: »Ne mon vieux, na vas zares nisem nič hud. Kako bi bilo, če bi ga midva spila še kozareček skupaj?« — Povsem lahko bi se tudi smehljaje zarezal v malega Španca. S svojimi resnimi in svečanostnimi očmi se zazre vate. Črnolasa mati je mahoma še bolj madonska kot sicer in caballero s klobukom na tilniku začne nekaj po špansko govoriti, česar pa ti ne razumeš. Prava reč, prava reč, da se te le otrok ni prestrašil! — In potem si moraš odrezati še kos tistega ovčjega sira. »Grazia, grazia,« zamomljaš s polnimi usti in ponudiš kuštravcu za to svojo cigareto. Pa nič drugega. Saj ni treba, da bi človek Bog ve koliko govoril, da bi bil mir med ljudmi!

Kaj hočemo, tako etrašno daleč je od naroda do naroda. Vsi smo bolj in bolj osamljeni. Naj- rajši eploh ne bi šel več iz stanovanja. Najbolje bi bilo, da zakleneš hišna vrata, da zapreš okna in kaj me brigajo vsi skupaj! Mene ne briga nihče nič več. Zdaj pa mirno zapri oči in reči tui, prav tiho prede: »How do you do, etari gospod v Kentu? Grüss Gott, meine Herren! Grazia, signori! A votre santé!«

(Ta članek je češki pisatelj Karel Čapek napisal za božično številko »Lidovih Novin«. Na sveti večer je umrl. Ta članek je bil njegov po- slednji spis.)

Širite katoliško časopisje!

Frtaučku Gustl ma beseda

Prmejduni! Tku gvišen, koker sem tle, de se na bom ud zdej zanaprej nekol več u nubena politika utekvou. Ne u notrajna, ne uzunajna. Sej sa tku use politike, nej boja že take al pa take, za ena figa. Mi na boma sveta prou nē epremenel Koker ga je Bug ustvaru, tak bo tud ustou use večne čase. Zatu je škoda, de b s člouk s politika glava ubiju. Kene, pulitičneh strank mama že zdej več na svet, koker je svetniku u »Družinskih pratke, zakua b se polše s pulitika ungaul, ke je usa naša muja zastojn. Kene, svet se bo zavrtu usak let trietupetidesetkrat, koker se je du zdej. Usak ta četr let se bo pa se enkat puvrh, pa če se tud usi pulitkari na glava pustauma. A ni pol bi pameten, de pestema pulitika prgnah. Nej se tist z no ungaula, ke nimaja družga uprauka. Mi mama pa druge probleme za rešvat, če čma kam naprej pridet.

Puglejte, gospoda moja! Jest puznam tku do-
tar ta svet, koker mal kdu. Jest ga na puznam
sam tulk, kulker se ga vid dol z iblanskega grada.
Jest puznam prou res ceu svet. Prou usa pulitika
mam u ta malemu mazine. Vite, zato tud vem,
de keder se na severe diplomati ubjemaja in s pr
šampance večna zvestoba presegaja, se prou gvi-
šne kje na juže lde že med saba lasaja. Al je pa
glih narobe. Ceu svet se na bo nekol med saba
zastopu, pa je fertik. Svet je holt zdej tku priti-
man, de sma mi, kar nas je na suhem, zmeri se
u več navarnost, koker sa pumursčaki na muri,
keder se h kakšen neviht prapraula. Kene, pu-
mursčaki sa saj tulk na bulšem, ke lohka že na-
prej vidja, de bo nevihta, pa se prapraula najna.
Mi pa, kar nas je na suhem, nekol prou dober na
vema, kua bo z nam. Kene, dons berema u jutraj-
nih časupiseh, de je ta in ta država sklenila s to
in to državo večer pritelstvu. U tisteh časupiseh,
ke šele popoudne zagledaja luč sveta, pa že be-
rema, da se tist večer prijati že koleja med saba.
A ni tu prenamen? Sej b člouk že nē na reku,
če b diplomati sklepali ta nhn večer pritelstvu
pr kašen dulejnsk šmarene, koker ja sklepaja naš
fanti, ke človeka preu u slaba vola sprau, koker
mal pregluboj u glaš pugleda. Ampak diplomati
sklepaja ej večer pritelstvu pr francoskem šam-
pance, ke prauja lde, de tak šampance človeka
preu u dobra vola sprau, pa če je še tku natakn-
nen. Noja, sej tu je tud verjeten. Ena flaša šam-
panca ja več kušta, koker en pouhen sod šmarence.
Zakua b se pol diplomati na zastupil med saba,
ke se jim vender tku dober gudi? Tu men na gre
u glava, čeprou sem se precej brihten. Puglejte,
jest sem pa ves draččen. Ce mene puvab ta al
pa un prijatu na kašenga pu litra evička, sem
mu skori du soje smrt hvaležen. Če da pa pol tud
še za kašen percion šunkna, b mu biu pa tud še
en čas pu smrt hvaležen. Tu je pušten. Sam tu
je škoda, de je zdej že prou mal takeh prijati,
de b dal za kašna pijsa. Puseben pa za prgrizek
noče dat nubeden več. Vite, zatu je pa tud don-
dons hvaležnost že ena hedu redka čednost.

Kene, če tula use dober premiselma, kar sem
vam jest tlela puvedu, bote sami že sprevidel,
de se nam na splača s pulitika ungaut in s glave
belt. Naroden gospudaretvu nam je velik bi pu-
troben in nam bo tud več zalegu, koker pa pu-
litika.

S tala mlečna zadeva, ke je zdej na dnevnem
reče, b se blu že dober mal pungaot, de b lde
vedel, kuku je s to rečo. Seer sa mende tku bral
u časupise, de je mlekaršk družtu hedu dober ta
reč preštederu, kuku b se dal pr mleke mal več
zastužet. Pa krave sa tud baje pugervale mal
bulši pustreržba, drač sploh na boja tle več tulk
mleka dajat, koker sa ga du zdej. Jest dam mle-
karškmu družtvu čist prou, kravam pa tud. Sej
b šlu s ta pudražitija mleka use lepu gladku, če
b naše mlekarce, ke nam u Iblana mleku vozja,
na začele tud same ta reč premišlat. Ke sa pa
tud same ta reč dober preštederale, sa prše pa
du spuznajna, de bo za krave, pa tud zajne še
slabši, če boja mleku pudražile. Tu pa zavle tega,
ke jim ga boja nakter kar kratkinmal upuvedal
in ga raj u mlekarah kar sprut kupval, kulker
ga boja nual. Drug ga boja pa tulk mn kpval,
de na bo kone mesca rajtenga nē več, čeprou bo

mlek draži, koker je bla du zdej. Seveda za mle-
karšk družtu je tu naroden, ke maja tud drug lde,
ke nisa pr mlekarškmu družtu, soje glave, de
lohka premešljuje in prideja pu dalšem teme-
litem premišlvanju du tega, de je Buh glih zavle
tega usakmu človek soja glava ustvaru, de lohka
tud sam usaka reč pred premisl, preden ja dru-
gem verjame. Mlek boma pil tud za naprej pu
dva dinarčka liter, koker sma ga du zdej.

Sej b se ud tala mlečno zadeve dal še mars-
kej puvedat, ampak jest mislem, de bo bi pa-
meten, če ta reč udlužema na puznejš čas. Lde
prauja, de če je konc dober, je pol use dober.
Kašen konc bo uzela ta mlečna zadeva, pa tud še
prou nē na vema. Tu se zna ja nazadne še tku
zauleč, koker španska vojaka.

Dejma zdej raj mal pregledat in premiselit,
kuku bo zdej s tem cestnem dukladam. Tu je že
res, de če sa slabši ceste, večje morja bit du-
klade. Kene, če b ble ceste tku lepu zrihtane,
de b jih blu vsele za pugledat, b cestneh du-
klad sploh treba na blu. Zdej zaenkat boma mo-

Tehnika:

Sušilnica z izrabo sončne toplote

Energijo, ki jo uporabljamo dan za dnem, nam
daje sonce v obliki toplote. Človek izrablja na-
kopičeno sončno energijo v najrazličnejših oblikah.
Reke prenašajo čolne. Vodno energijo izrabljajo
tovarne. Toda vso množino vode, ki je zato po-
trebna, dviga sonce s svojo toploto od tal v obliki
hlapov, da se kot dež vrača na zemljo, kjer ustvar-
ja reke in potoke. Pa tudi v premogu in v drvah
izrabljamo samo nakopičeno sončno energijo. Ko-
liko enostavneje bi bilo, če bi namesto da po
srednji poti izrabljamo dobroto sonca, kar narav-
nost porabi njegovo toploto kot da bi nam dajal
energijo za pogon tovarn in slično. Čeprav se s
tem problemom mnogi bavijo z večjim ali manj-
šim uspehom, se do sedaj še ni posrečilo izdelati
v praksi uporaben stroj, ki bi direktno izrabljal
energijo sonca. Pač pa se da sončno toploto lepo
porabiti za sušenje različnih vlažnih stvari. Tako
naprava niti ni tako zelo komplicirana — pred-
stavlja prav za prav samo na poseben način izde-
lano skladišče. Da bi se sončna toplota čim bolj
izrabila, mora biti stavba postavljena v smeri

gel bit že zaduolen sam z desetprcentnem du-
kladam. Mal boma mogel že putpet. Buh ve kuga
tud na morma kar naenkat pugervat.

De sa naše ceste res tku slabe, de more člouk
uhupat nad nim, je tud tu dukaz, ke boja cestam
tud kulesari mogel prskočt na pumuč, ke kule-
sari vender cest prou nē na pufderbaja. Še raj
jih mal pugliha. Pa kulesari sa dondons eru-
maki. Soje čase sa bli koleša luksus, dondons maja
pa lde kulesa iz putrebe. Kene, kulker je dons ta-
keh, ke se more kar pu eneh deset kilometru
deleč u Iblana pelat, de zasluž u kašen faberk
ene dva kuvača. Če bo mogu zdej še tiste dva
kuvača plačat u kulesa, je pa bi pameten, de
raj kar duma u lakate umre, koker de b se vozu
usak dan u Iblana umirat. Kulesarjem nej se
kar przanese s takim taksam, b jest reku. Ce
se že res tku hedu gnar nuca, nej se nalužaja
kašne takse tistem, ke usak dan pu Aleksandru
cest prumeneraja. Ke pu asfaltiran cest prume-
nerat je vender več luksus, koker pa če se eden
taka dala s kulesam voz u Iblana sam zatu, de
lohka ževi. Prouzaprout b blu še ta narbi pravi-
žen, de b cestne duklade plačval sam brezposeln,
ke ceu dan šturklaja pu cestah, de kej nafahtaja,
in pa pismonosci, ke te tud ta nar več držaja na
lepe ceste.

F. G.

sever-jug. Sušilnica ima dvojne stene. Medpro-
stori sten so v zvezi z notranjostjo poslopja po od-
prlinah, ki se nahajajo pri tleh in pod stropom.
Medprostori so napolnjeni s kakim cenemim sred-
stvom za vrkavanje vlage. Naprava deluje na sle-
deč način: Mislimo si, da sije sonce dopoldne na
vzhodno stran poslopja. Zrak v vzhodni strani se
segreje in se začne dvigati. Od spodaj prideka v
stenske prostore svež, hladen zrak z vzhodne str-
ni. Nastane torej kroženje zraka. Na sončni strani
se zračne plasti dvigajo, na senčni strani pa pada
ohlajeni zrak proti tlom. Zrak, ki pada k tlom
skozi stenske prostore, ki so napolnjeni z absor-
pcijskim sredstvom, se v teh prostorih oprosti vlage.
Nato vstopa od spodaj v sušilni prostor in suši
blago, ki je tam naloženo. Popoldne se ista igra
nadaljuje samo v obratni smeri. Obenem se osu-
šijo snovi, ki so v zapadni steni jemale vlago nase.
Prikaz pokaže tudi, da ima krožna struja zraka
toliko večjo sušilno vrednost, čim bolj izsušen je
naložen material. Z merjenji so dognali, da se je
v taki »sončni« sušilnici celo pozimi obdržal les
s komaj 15% vlage, dočim je imel les, ki je bil
spravljen v navadnem skladišču do 22%. Še večja
razlika se je pokazala pri vzkliščanju šote, kjer
je bilo v sušilnici 14% vlage, v navadnem skla-
dišču pa 29% vlage.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16						17					18			
19				20				21			22			
23			24			25		26	27		28		29	30
31		32			33			34	35			36		
37	38			39			40			41	42		43	
44			45			46				47				
48		49			50					51		52		
53				54				55			56			57
58	59			60	61		62			63			64	
65		66	67		68	69			70			71		
72			73	74		75					76			78
79						80					81			
82			83				84			85			86	

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede
se začno pri številkah, nehajo pri debelejših črtah
ter pomenijo:

Vodoravno: 1. velika pletena posoda, 4. pri-
prava za merjenje časa, 7. udomačena ptica, 10.
pristaniško mesto na zahodnem Finskem, 13. do-
mača vprežna žival, 16. tuja beseda za časovno
razdobje, 17. druga beseda za breme, 18. tuja be-
seda za moštvo, ki je setavljeno v poseben namen,
19. vrsta maščobe, 20. del sobe, 21. tuja beseda
za zavetišče, 22. kuhinjska začimba, 23. druga be-
seda za vrbo žalujko, 24. božanstvo starih Slo-
vanov, 25. del sobe, 27. vodna naprava, 29. tuja
beseda za časovno razdobje, 31. druga beseda za
ploho, 33. domača žival, 35. živo bitje, 37. moška
oseba iz svetega pisma, 39. vrh nad Gregorčičevo
rojstvo vasjo, 40. pritok reke Drine, 42. kraj med
Starim trgov pri Ložu in Cerkljanskim jezerom, 44.
čebelji izdelke, 45. švicarska pokrajina, 46. že-
lezniška postaja med Ljubljano in Zidanim mo-
stom, 47. turško ime, 48. pristaniško mesto ob
Črnem morju, 50. pisalna potreblina, 51. mestno
nočno zabavišče, 52. slavnostna poveljujoča pe-
sem, 53. prvi vladar zahodnih Slovanov, 54. nočna
ptica, 55. prijatelj tuje lastnine, 56. bajeslovni grški
letalec, 58. vrsta jedi, 61. sodobni avtomobil
šahovski mojster, 63. druga beseda za travnik, 65.

»Meni se zdi, gospodična, da ste že malce za-
spani.« — »Kje ne!« — »No, bomo videli! Kar
bič mi povejte, katero število sledi številu 4093!«
— »Prosimo: 4094!« — »Ali pa morete povedati še
naprej?« — »Zakaj pa ne?« — »Dobro. Eno število
povej jaz, drugo pa brž vi. Začniva: 4093?« —
»4095.« — »Hitreje: 4097?« — »4098.« — »4099?« —
»5000.« — »Aha, pa ste le zaspani!« — »No, ka-
ko...« — »Ker pride za 4099 zmeraj 4100, ali ne? Če
je pa kdo zaspan, pa tega ne ve!« — (Vendar po-
vemo, da marsikdo tudi brez zaspanosti ne zna
imenovati pravih števil za 4099!)

vodna žival, 67. naziv francoskega duhovnika (fo-
netično), 69. pogorje v Posavini, 70. ženski glas,
71. domača žival, 72. samostojna država v Aziji
pod angleškim protektoratom, 74. tuja beseda za
nemogočo deželo, 77. božja čednost, 79. doba v ze-
meljski prazgodovini, 80. naslov Feitenove duhov-
ne igre, 81. mohamedanska sveta knjiga, 82. kraj
v Vojvodini, 83. industrijska rastlina, 84. poglavar
družine, 85. del drevesa, 86. desni pritok Save na
Hrvaškem.

Navpično: 1. skrajšana beseda za kesanje, 2.
nemško mesto iz nekdanje Češkoslovaške, 3. kul-
turna ustanova, 4. del glave, 5. zadnje telesno
prebivališče, 6. grška sveta gora na Halkidiki, 7.
prometni pripomoček, 8. jugoslovanska časnikarska
agencija, 9. prometno sredstvo, 10. vzhodni krivo-
verec, 11. zidarska potreblina, 12. del glave, 13.
posmrtno prebivališče, 14. odsko delo z godbo in
petjem, 15. oblika cvetenja, 23. skrajšana ženska
krstno ime, 24. skrajšana beseda za bilko, 25. bo-
deča stvar, 26. tuja beseda za naznanilno listino,
28. domač rokodelce, 30. žensko krstno ime, 32.
oblika vode, 33. draga tekočina, 34. rimski po-
zdrav, 36. človeška naselbina, 38. druga beseda za
revščino, 39. pogorje v Jugoslaviji, 40. jugoslov-
anska denarna enota, 41. vrsta poldragega kamenja,
43. druga beseda za upanje, 44. planina v Dalma-
ciji, 45. reka v nekdanji Bosni, 46. umrl slovenski
zposlovni kritik, 49. žensko krstno ime, 50. vrsta
leposloja, 51. moški glas, 52. desni pritok reke Volge,
55. domovina kraškega vina, 56. vrsta gozdnih
ptičev, 57. naslov abeinskoga poveljnika, 59. vrsta
listnata drevia, 60. prilomek slovenskega mi-
onarja Knobleharja, 62. slovenski kulturni delavec
izza Prešerna, 63. prislino delo, 64. vrsta kraškega
vina, 66. okusna pijsa, 68. vrsta močvirnih plinov,
70. naslov Sofoklejeve tragedije, 71. država v
Južni Ameriki, 72. gora v zahodnem delu Male
Azije, 73. preprosto leseno orožje, 75. oblika oeu-
bnega zaimka, 76. del naslova, 77. druga beseda za
napeljava, 78. ženska oseba iz svetega pisma.

Šah

Veliki turnir, ki so ga napovedali Rusi za
mesec januar, je v teku, toda v mnogo manjšem
obsegu. Od udeležencev Avro-turnirja igrajo le
Keres, Reshevsky in Florin. ne igrajo pa Botvinnik,
Capablanca in Fine, katerih udeležba je bila na-
povedana. Turnir je pa kljub temu zelo napet, ker
igrajo razen Botvinnika vsi najboljši ruski mojstri
z Löwenfischem na čelu in pojačani z večimi mlaj-
šimi močmi, katerih imena so popolnoma nova
v mednarodnem šahovskem svetu. Takoj rezultati
prvih kol so povzročili presenečenja. Keres, ki
kljub raskantni igri in hudi konkurenci ni izgubil
na Holandskem nobene partije, je na leningrad-
skem turnirju izgubil takoj prvo partijo. V na-
slednjih kolih je moral genialni velemojster še
enkrat položiti orožje. Premagala sta ga mlada ru-
ska mojstra Bondarevskij in Makagonov, ki vsaj do
sedaj nista bila med najboljšimi ruskimi mojstri.
Boljšje je začel Reshevsky, dočim se Flohru ne
godi mnogo boljše kot se mu je na Holandskem.
Po prvih kolih je prišel na čelo table do sedaj
manj znani ruski mojster Smyslov. Borba na tem
turnirju je izredno trda in ostane večina partij
nedokončanih. Znani ruski mojster Romansky je
imel po šestih kolih še vse partije nedokončane.
Podobno je tudi z drugimi in po končani polovici
turnirja še niti mogoče ni presoditi, kakšna mesta
imajo posamezni udeleženci.

Zelo zanimivo šahovsko borbo imajo v tem
mesecu tudi Nemci. Njihov državljani Bogoljubov
do sedaj med Nemci ni našel sebi enakega mojstra.
Po priključitvi Avstrije k Nemčiji pa mu zelo res-
no ogroža prvenstvo Eliskases. Sedaj igra match
na 20 partij. Eliskases je znan kot zelo vztrajen
in nevaren protivnik in bo zelo verjetno po prepri-
čevalnih zmagah proti staremu velemojstru Spiel-
mannu, odpravil tudi nekoliko močnejšega Bogol-
jubovega. Po sedmih partijah ima točko več, obeta
se nam pa do konca še malo napeta borba. V prvi
partiji je Bogoljubov s svojo originalno igro sprevlil
svojega mladega izizvalca iz koncepta in dosegel
kot črni lepo zmago. To partijo danes prinašamo.

Eliskases — Bogoljubov

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. e2—e4, e7—e6; 3. Sb1
—c3, Lf8—b4; 4. Dd1—c2, c7—c5 (na tem mestu
velja za najmočnejše nadaljevanje d7—d5. Bogol-
jubov si je izbral starejšje nadaljevanje, ki zaradi
slabosti nad linijo za črnega velja za mnogo slab-
še); 5. d4×c5, Sb8—c6; 6. Sg1—f3, Lb4×c5; 7. Lc1
—g5, Sc6—d4 (Bogoljubov ima pripravljeno tak-
tično fineso, katere beli pri tako raziskani igri,
kot je ta, najbrž ni pričakoval); 8. Sf3×d4, Le5×
d4; 9. e2—e3, Dd8—a5! (se tem izšli črni menjajo
lovcev in doseže takoj enako igro); 10. e3×d4,
Da5×g5 (črna dama je na kraljevem krilu popol-
noma varna in poleg tega belega še ovira v raz-
voju); 11. g2—g3, 0—0; 12. f2—f4 (na Lf1—g2 bi
prišlo e6—e5 z nevarnim napadom), Dg5—b6; 13.
Lf1—e2, d7—d6; 14. Dc2—d2, Le8—d7; 15. Le2—
f3, Ld7—c6; 16. Lf3×c6, b7×c6; 17. 0—0, d6—d5
(črni stoji sedaj v središču nekoliko močnejši);
18. e4×d5, e6×d5; 19. Ta1—c1, Tf8—d8; 20. Te1
—c2, Dh6—g6; 21. Tf1—d1, Ta8—c8; 22. Td1—c1
(grozi Sc3×d5, kar črni seveda takoj ubrani),
Tc8—b8; 23. Sc3—d1, h7—h5! (svojo prednost v
središču izrazi sedaj Bogoljubov velenojstrosko za
napad na kraljevo krilo); 24. Sd1—f2, Kg8—h7;
25. Te2—c7, h5—h4; 26. Dd2—d3, Tb8×b2; 27.
De2×g6, Kh7×g6; 28. Te7×a7, Th2—d2! 29. Te1
—e6 (beli ima prostega a kmeta in močno postav-
ljeni trdnjavi, toda črni napad je nevarnejši), Td8
—f8; 30. a2—a4, Sf6—e4! (tega konja beli ne sme
vzeti, ker bi črni prosti kmet odločilo); 31. f4—f5
(zanimiv poskus, s katerim skuša beli poživiti svoj
napad), e6×f5; 32. Sf2—h4, h4×g3; 33. h2×g3,
Se4×g3; 34. a4—a5, Kg6—h5; 35. a5—a6, Tf8—c8;
36. Te7—e7 (beli je prisiljen menjati trdnjavo in
ee tako odpovedati napadu), Te8×c7; 37. Ta7×
e7; Kh5—g4; 38. Sh3—f2+, Kg4—f3; 39. Te7—c7,
Sg3—e2+; 40. Kg1—f1, Te2—a2; 41. Sf2—d3, Se2
—g3+; 42. Kf1—e1, Ta2×a6; 43. Te7×f7, Kf3
—e3; 44. Sd3—f2, g7—g5 in beli se je vdal, ker
je končnica zanj brezupna.

Rešitev ugank z dne 15. januarja

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. sobota, 7. Lom, 10. Alamut, 16.
opeka, 17. Tičar, 18. Otelo, 19. Hora, 20. Gide, 21.
loč, 22. Knin, 23. ara, 24. kolo, 25. zamej, 27. Aca,
28. Sahara, 30. Vega, 31. Tomaž, 33. Apače, 35.
peta, 36. bučela, 38. miza, 39. Leda, 40. kura, 41.
gos, 43. ave, 44. žoga, 45. koča, 46. Paka, 47. Ka-
niža, 48. Zola, 49. Nerej, 50. omara, 52. sipa, 53.
kanape, 55. som, 57. ideja, 59. soba, 60. roč, 62.
Eton, 64. Ala, 65. koza, 66. roka, 67. Zorin, 68.
Ilija, 69. vojak, 70. Erazem, 71. osa, 72. kapela.
Navpično: 1. soba, 2. opora, 3. bera, 4. Oka,
5. Tagore, 6. Atila, 7. Lido, 8. oče, 9. Malaga, 10.
aroma, 11. Loče, 12. ATK, 13. mena, 14. ulica,
15. tonaža, 24. kača, 25. Zeta, 26. toča, 28. Sava,
29. hazena, 30. veda, 31. tura, 32. Megara, 34. Piva,
35. pega, 36. buča, 37. Loke, 38. loča, 40. Kola,
42. saje, 44. Ziri, 45. kopa, 46. pena, 47. Koseze,
48. zijaio, 49. nabava, 51. motor, 52. Selim, 53. Ko-
zak, 54. pokal, 56. mora, 58. Dane, 59. soja, 60.
Roje, 61. čaka, 63. niz, 65. kis, 66. rop.

Rešitev zlogovnice

z dne 15. januarja

1. Dobria ves, 2. okel, 3. mikado, 4. obrv, 5.
Loče, 6. Jalen, 7. Užice, 8. Bovec. — Domoljub;
Slovenec.

Rešitev leposlovne številnice

1. hlod, 2. zmaj, 3. cev, 4. trn, 5. Ig. — Dr.
Janez Mencinger: Moja hoja na Triglav.

Posetnica

I V A N A H Č I N

CALE - MEDANA

Katero podjetje zaposluje tega delavca?

Besednica

Stvarstvo, Marijanišče, antracit, Bavarska,
Adrianopol, kažipot, Elizabeta, rezanica, nadškof,
osramočenje, Ajdovščina, ocarinjenje.

Iz vsake besede vzemi po dve zaporedni črki,
da dobiš pregovor.

Na vojaški nabor je prišel tudi Kapuzmanov Šte-
fan, ki pa je imel nekoliko krive noge, ali kakor sam
pravi, da je »kobilast«. Ko ga je komisija ogledala
od sprednje strani, mu je oficir ukazal, naj se obr-
ne. Ko je tako z zadnjim koncem stal proti komisiji,
pravi zdravnik: »Nesposoben!«
Štefan je nekoliko zasul glavno: »Saj to bi mi
bili lahko tudi v obraz povedali.«

Boj za šesti del sveta

Ledena puščava — industrijska pokrajina?

V teh dneh je preteklo vprav 100 let, odkar se je začel spor za posest antarktičnega ozemlja, in ta spor traja še dandanes. Iz tihega nepolitičnega epora raziskovalcev in znanstvenikov, ki so se pričakali poglavito le zaradi imen novoodkritih pokrajin v južnem Ledenem morju, se je razvil hud boj poedinih držav za oblast in izkoriščanje teh pokrajin. Ne vemo še, kakšen bo konec tega boja.

Leta 1838 se je ameriški mornariški poročnik kaencji admiral Charles Wilkes, odpravil z več ladjami na ekspedicijo v deželo večnega ledu na južnem koncu sveta, ki je bil dotlej še popolnoma neznan. Dne 10. januarja 1839 je poveljnik ekspedicijske ladje »Porpoise« vpisal v ladijski dnevnik, da je brez dvoma v najbližji bližini kopna zemlja, in čez tri dni nato je mostvo vseh ladij prvokrat zagledalo zemlja. Skušali so dospeti do te zemlje, a plavajoči skladi ledu so se jim tako zoperstavljali na poti, da je bil ves trud zaman in je bila ena od ladij tako poškodovana, da je komaj pripeljala v luko Sydneya. Drugi dve ladji »Porpoise« in »Vincennes« sta spet zagledali kopno zemljo. Wilkes je dal novo odkritemu svetu ime **Pinersova dežela**, druge pokrajine, ki jih je videl naslednje leto, pa je imenoval kar po sebi.

Ob istem času kakor Wilkesova ekspedicija, se je, ne da bi vedeli druga za drugo, odpravila tudi francoska ekspedicija pod vodstvom Dumont d'Urville-a z ladjama »Astrolabe« in »Zélée« na raziskovanje v antarktične vode. 21. jan. 1840 so Francozi zagledali progo obrežja 6. dela sveta, »najmlajše« zemljine, ki skoraj povsem zavzema pokrajino, ki jo obdaja sedemdeseta stopinja zemljepisne širine. To obalno progo zemlje je Dumont imenoval po svoji soprogi »Deželo Adélie«. Niti Francija niti Amerika se tedaj ni niti dosti zmenili za posest ledene puščave, kjer ni najti niti pičice kakega rastlinstva, nobenega višjega živega bitja in kjer je nemogoče, da bi se ljudje mogli stalno naseliti. Šele sto let kasneje, l. 1924, so Francozi pokrajino Adélie proglasili za svojo last.

Angleži pripisujejo prvenstvo v odkritju šestega dela sveta svojemu rojaku Rossu in poudarjajo, da so oni gospodarji te zemljine, zlasti še, ko se je začel lov na kite v južnem Ledenem morju bolj in bolj razvijati. Do leta 1918 je bil ta neizmerni del sveta brez vsakega gospodarja. Šele tega leta je Velika Britanija zavzela pokrajino južno od ameriške celine in jo je podredila guvernerju Falklandskih otokov. Ta pokrajina meri 1¼ milijona kvadr. kilometrov. V drugo si je Anglija leta 1923 prilastila tako zvano **Rosovo ozemlje**, ki meri 0,92 milijona kvadr. kilometrov in je pod višjo oblastjo Nove Zelandije. Tretja britska okupacija vsebuje 6,60 milijona kvadr. kilometrov in ta kos zemljine se zove »Australian Antarctic«; pripada od l. 1933 pod oblast Avstralije.

Od 14,44 milijona kvadr. kilometrov sveta na južnem tečaju (za primeru navedemo, da meri Evropa okrog 10 milijonov kvadr. kilometrov), je vsega skupaj 9,27 milijonov kvadr. kilometrov in 12 tisoč kilometrov dolgo obrežje last Angleške, kar pa vendar še ni končno veljavno.

Norveške in argentinske oblasti so začele go-drnjati zoper takšno prilastitev. Norvežan Henrik Bull je stopil 24. februarja 1895 kot prvi na antarktično celino pri Rtu Adore in je ondi razvil norveško zastavo. Tudi Norvežan Roald Amundsen je 14. decembra 1911 razvil prapor svoje države na južnem tečaju in je zavzel tečajna ozemlja pod imenom Dežela kralja Hakona VII. za last Norveške. Norveška slej ko prej poudarja, da je dežela kralja Hakona VII., dalje otok Bouvet in otok Petra I., ki sta bila odkrita l. 1927 in 1929, le njena last.

Norveška je morala l. 1933 kar mirno gledati, kako je Avstralija od njenih »odkritij« lepo zase odrezala pet stopinj zemljepisne dolžine. Zatorej se ni po nepotrebnem bala, da ima ameriška Ells-

worth-ova ekspedicija v deželo Enderby namen, da zavzame za Združ. amer. države tisti atlantski sektor južnega tečaja, ki velja za zdaj, da je še brez gospodarja. Šele pred nekaj dnevi je Lincoln Ellsworth sporočil, da je odkril popolnoma novo celino. Vendar trdijo Norvežani, da so te pokrajine nemara tiste, ki jih je l. 1931 ekspedicija Norvežana Larsa Christiensena proučila, večkrat preletela in kartografsko natančno določila.

Naloga sedanje Ellsworthove ekspedicije je ta, da preišče južnotečajno celino glede na podzemne zaklade. Če se pri tem izkažejo kakšni uspehi, tedaj se bo navzlic ugovorom Norveške kaj kmalu oglašila Amerika, ki bi se rada sama okoristila z južnim tečajem. Razen tega zahtevajo Američani še tisti del tečajne celine, ki leži med Falklandskim in Rossovim sektorjem. Umljiva je, da se poedine države tem bolj zavzemajo za oblast te nove zemljine, ker po tihem upajo, da bo ondi nemara kaj eurovin. Mimo Združenih ameriških držav, Anglije, Francije in Norveške, je stopila zdaj še Nemčija na plan in je poslala prav močno ekspedicijo s parnikom »Schwabenland« na raziskovanje šestega dela sveta.

Drugo vprašanje pa je, kako bi bilo moči izkoriščati podzemne zaklade — če jih je sploh kaj!

— na tem ledenem svetu. Zaradi neizmernih razdalj, zaradi podnebja in oblike tal bo na šestem delu sveta z njegovim do 3000 m debelim ledenim oklepom komaj mogoče misliti na to, da bi se tu sploh kdaj mogla razviti industrija bodočnosti, pa čeprav vemo, da tehnika 20. stoletja s svojimi iznajdbami še ni izrekla zadnje besede. Baje vsebuje šesti del sveta premoč, železo in celo zlato. Ellsworth pravi, da so ondi tudi petrolejski vrelci. A le kako si mislijo, da bodo mogli sredi tega ledu spravljati surovine na dan? Treba bi bilo izkopati neizmerno globake rove in jaské; toda led ledenikov se stalna premika, odteka se proti morju in bi s svojo neznansko silo zdrobil vse rove in jaské kakor igrače.

Navzlic temu pa se z zmeraj večjo močjo bije boj za posest šestega dela sveta. To stoji, da bo z razdelitvijo Antarktike izginil 6. sveta poslednji kos zemlje, ki do zdaj še nima gospodarja. Saj ni vse skupaj drugega kot sama ledena puščava, vendar se dozdeva, da ni več daleč tisti dan, ko se bo morala sestati mednarodna konferenca, kjer se bodo hudo udarili zastopniki posameznih držav za last toliko in toliko tisočev kvadratnih kilometrov ledene puščave, da bo dokončno urejeno vprašanje lastninskega razmerja.

Oženjen, ne da bi vedel

Iz Pariza poročajo: Te dni so imela sodišča opraviti 6 čudovitih zgodbo poštenega državljana z imenom Avgust Mariaccia v Lyonu, ki je bil oženjen, ne da bi vedel za to, in katerega je neka neznana ženska spravila ob vse prihranke.

V juliju je ta mož nenadoma dobil od svoje banke obvestilo, kjer je bilo videti, da se je njegova glavnica jako zmanjšala. Ko je banki sporočil, da ni še ničesar dvignil, so mu odgovorili, da so denar izplačali njegovi ženi. »Pa saj vendar nisem oženjen,« je dejal mož. »Oprostite,« je dejal uradnik, »vaša žena nam je prinesla vse potrebne listine, tako da je bila upravičena dvigniti denar.«

Pri preiskavi se je izkazalo, da je bila ta ženska neka 42letna gospa iz Marseille-a, ki se je bila poročila z enim svojih prijateljev na ime Mariaccia. Slepak je predložil vse Mariaccieve listine in se je tudi podpisal. Tako je bil Mariaccia brez svoje vednosti poročen, in ker je imel precej denarja v banki, je sleparka v njegovem imenu nosila težko prislužene franke domov, dokler ni opeharjeni zvedel resnice.

Ivan Možuhin.

Iz Pariza je nedavno došla vest, da je ondi ta slavni ruski filmski igralec nemega filma popolnoma ubojožan umrl.

Kje zdaj predavajo nemški katoliški učenjaki

Največ jih je odšlo v Ameriko. Slavni sociolog, profesor Götz Briefs, ki je prej poučeval na univerzah v Freiburgu in Würzburgu in na tehniški visoki šoli v Berlinu, predava zdaj na univerzi Fordham v New Yorku, ki jo vodijo jezuiti. — Mladi sociolog dr. Franc Müller, ki je bil prej na univerzi v Kölnu, poučuje na jezuitski univerzi v St. Louisu v državi Missouri.

Profesor Teodor Brauer, prejšnji ravnatelj raziskovalnega zavoda za socialne vede na univerzi v Kölnu, je že nekaj časa profesor kolegija Sv. Tomaža v St. Pavlu v državi Minnesota. Prejšnji državni kancler dr. H. Brüning je postal profesor odlične Harwardske univerze.

Svetovnoznan prirodoslovec in rentgenolog dr. Fr. Dessauer z univerze v Frankfurtu, je bil nekaj časa profesor v Carigradu, zdaj pa je na univerzi v Freiburgu v Švici.

Priznani etnolog pater W. Koppers, ki je predaval na dunajski univerzi, je dobil od znanstvenih institutov Združenih ameriških držav in Anglije naročila za etnološka raziskavanja. Zdaj je v Indiji.

Profesorja Haasa, ki je poučeval na visoki šoli za politiko v Berlinu, so poklicali v Teheran v Perziji.

... malo denarjat

Prijatelj prosi prijatelja, če bi mu mogel posoditi malo denarja. Ta odgovarja: »Malo denarja ti pa vsak čas lahko posodim, kako malo naj ga pa bo?«

Napoleon je imel 451 klobukov

Napoleon je imel 451 dvogovelnih klobukov, kakor jih je našel neki ameriški časnikar, ki se je potrudil, da je našel vsa Napoleonova pokrivala, kar jih je v raznih zbirkah po svetu. Brez dvoma vsaj 400 pokrival ni pristnih, toda bajke, ki se plečejo krog pokrivala cesarja Francozov je tako silna, da zadobi tudi kak navaden generalni klobuk nekaj njegovega sijaja. — Mogoče bodo čez kakih 50 let imeli v zbirkah tudi več ducatov pristnih Chamberlainovih dežnikov. O govornih sedanje-ga ministrskega predsednika bo vedel svet komaj še kako besedo, a sleherni šolar bo vedel, da je imel Chamberlain zmeraj dežnik s seboj, čeprav je sijalo sonce. Človeški spomin si rajši zapomni prijemljive simbole kot pa abstraktne misli. Tako postanejo zgodovinski predmeti neumrljivi.

Otroški voziček zoper strupene pline.

Takle zavarovani otroški voziček si je napravil angleški policijski stražnik Dawson v Easbourne-u, v provinci Sussex. Voziček je popolnoma zavarovan zoper vplivanje strupenih plinov, tako da je bila stražnikova hčerka v tem vozičku, ne da bi se bila kaj zastrupila, pol ure v sobi, napolnjeni s plinom.

Nov val mraza v severni Italiji

Iz Milana poročajo, da je v severni Italiji pritisnil nov mraz in je začelo hudo snežiti. V Milanu so imeli te dni leden dež, zato so bile vse ceste pokrite s poledico. Mimo tega je vse mesto zavito v gosto meglo. Po Komerskem jezeru je ustavljen zaradi megle ves promet. Po hribih je skoraj za trideset metrov zapadlo novega snega.

Z 48 bombniki iz Kalifornije do Panamskega prekopa

Kakor poročajo iz Coosola ob Panamskem prekopu, se je posrečil polet mornariških letal iz San Diega v Kaliforniji do prekopa. Prva letala, to je bilo 48 bombnikov z 336 možmi posadke, so srečno preletela 4800 km dolgo pot.

Na eliki je francoski ministr, predsednik Daladier, ko po seji ministrskega sveta odhaja iz Elizejske palače. Na levi delavski minister Pomaret, na desni notranji minister Albert Sarraut.

»Jaz imam zmeraj podkev v žepu, pravijo, da je to dobro zoper trganje.«
»Ali je pomagalo?«
»Nič ne vem, ko me ni še nikoli trgalo!«

Begunci.

Po zmagovitem prodiranju Francovih čet beži vedno več barcelonskih čet na francosko ozemlje, odkoder jih z vlakom odpeljejo v nacionalno Španijo. — Tu je videti begunce pod nadzorstvom francoskih stražnikov v kraju Bourg Madame.

Kamniška elektrika

Kamnik, 20. januarja.

Kamnik je dobil elektriko leta 1912, ko je emodnična zgradila svojo električno centralo. Takrat gotovo niso mislili ena velik konzum električne struje, ampak so računali zgolj na majhne potrebe v mestu in še na manjše v okolici, zato so se zadovoljili z napetostjo 110 voltov, kar je za takratne razmere in potrebe tudi zadostalo. Po vojni pa se je poraba toka naglo dvignila. Industrija in obrt sta se priključila na električno omrežje, ki je čedalje težje zmagovalo na rastočajočo obtežbo. V desetih letih se je konzum struje od leta 1920 dvignil od 70.000 na 190.000 kilovatih ur. Kazalo se že na čas, ko omrežje ne bo več zmoglo nobenega novega priključka.

Ko je prevzel vodstvo občine sedanjí občinski odbor z županom g. Novakom, se je začelo korenito reševati tudi pereče vprašanje. Ustanovljeno je bilo Mestno električno podjetje (MEP), ki je popolnoma ločeno od občinskega proračuna. G. inž. Franc Birk ga je organiziral in postavil njegovo gospodarstvo na trdne temelje. Podjetje mora zdaj imeti pred očmi naslednja dejstva: Kamniško okolico bi treba elektrificirati. Obrt in industrija sta na periferiji in imata samo tam možnost razvoja, predvsem v predmestjih Graben, Spodnje Meknje, Zaprice in Perovo. Industrija zahteva za razvoj večji prostor, manjše najemnine in v obče ne spada v urejeni del mesta. Poleg tega pa razvoj industrije zahteva večjo obtežbo in zato tudi sorazmerno ojačenje dovodnih vodov do mesta porabe. Transformator na šutni je doslužil in bo potreba postaviti novega, ob-

enem pa bo to najlepša prilika, da se napetost poredi od 110 na 220 voltov. Naši meščani živahno razpravljajo o tej zadevi, odkar so slišali, da je občinski odbor sklenil preureditev. Vsi odobravajo načrt mestnega električnega podjetja, da se to napravi v glavnem že letos, ker čim bolj odlašamo, tem več bo stroškov. Ker so dozdaj na občinskih sejah vedno naglašali, da bo preureditev napetosti veljala najmanj pol milijona, zanima naše meščane predvsem, koliko bodo konzumirali prizadeti s stroški. Na zadnji seji so ugotovili, da bodo celotni stroški preureditve 200 tisoč dinarjev. Pri tem odpade na občino 40.000, ostalo pa na konzumiste. Koliko stroškov bo imel vsak konzumist? Moral bo kupiti nov števec, ali pa dati preurediti starega, kar bo veljalo 125 din, novega pa bo dobil po izredno ugodni ceni od MEP (za okrog 180 din), prav tako pa tudi žarnice, ki jih bo moral zamenjati (okrog 12—14 din). Vsa se zdaj lahko izračuna, koliko bo imel stroškov s preureditvijo. Preurediti pa bo seveda treba še motorje, likalnike in kuhalnike. MEP bo poskrbelo za zmerne cene in bo sploh meščanom na razpolago z nasveti in informacijami. Tako bo električno vprašanje v Kamniku najhitreje in na najenostavnejši način urejeno. Namesto, da bi občina najemala posojilo in dvignila ceno toka za 50 ali 75 par pri kilovatu uri, bo svoje izdatke krila iz rednega proračuna. To ne bo prebudo breme, posebno če pomislimo, da je v Kamniku ceno toka še vedno zelo nizka: 1.75 din za kilovatu uro. V tem pogledu je Kamnik med našimi mesti gotovo na prvem mestu.

Zrebanje knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja

Prvo nagrado je zadela — 100 vezanih knjig Mohorjeve knjižnice — številka 10. Nadalje nagrade dobe po vrstnem redu številke: 466, 645, 535, 313, 99, 570, 36, 543, 435, 247, 472, 569, 95, 447, 329, 448, 347, 523, 594, 471, 184, 219, 639, 232, 548, 606, 412, 158, 115, 441, 272, 230, 199, 39, 503, 15, 679, 490, 641, 375, 464, 59, 428, 19, 23, 51, 637, 590, 338. Lastniki izrebranih številki naj pošljejo svoje kupone Družbi sv. Mohorja v Celju, ki jim bo dostavila nagrade.

Redna stolica

Oglas reg. S. Br. 31440 dne 24. XII. 1935.

Brežiška bolnišnica v letu 1938

Brežiška bolnišnica, ki letos praznuje zlati jubilej svojega obstoja in dela v službi ljudstva in trpečega človeštva, more ob tem jubileju zaznamovati napredek in porast kot do sedaj še ne v vseh letih svojega obstoja. Če pregledamo samo nekatere važnejše podatke za preteklo leto, moramo ugotoviti znaten porast od prejšnjih let. Tako je bilo v letu 1938 vsega skupaj oskrbovanih v bolnišnici 2950 bolnikov, in sicer 1612 moških in 1338 žensk. Sprejetih je bilo v letu 2833 bolnikov, dočim jih je ostalo v bolnišnici 1. januarja 1938 117. Odpuščenih je bilo v letu 2843 bolnikov, in sicer 1545 moških in 1298 žensk, tako da je ostalo koncem leta 1938 v bolnišnici 107 bolnikov, 67 moških in 40 žensk. Od odpuščenih je bilo 1986 ozdravljenih, 736 zboljanih, 36 neozdravljenih. Umrlo jih je pa 85 in znaša mortaliteta 2,8%. Vseh oskrbovanih dni za bolnike se je bilo 41.193. Povprečno je bil vsak bolnik oskrbovan 14 dni. Dnevno pa se je povprečno oskrbovalo 113 bolnikov. Najvišji stavež bolnikov je bil v preteklem letu 140 dnevno. Če primerjamo število sprejemov v prejšnjih letih, ugotovimo, da je bilo v letu 1938 oskrbovanih napram letu 1937 333 bolnikov več, napram letu 1936 568 in napram letu 1935 1098 bolnikov več. Od 2950 bolnikov se jih je zdravilo na kirurškem oddelku 1230, na internem 1675 in na infekcijskem 45. Vseh operacij je bilo 838. Porodov 118. Osebnih izdatki za uslužbence so znašali 255.714 din 75 par, materialni izdatki pa 726.284 dinarjev 48 par, skupaj 981.999 din 23 par. V preteklem letu je bil s podporo kr. banske uprave renoviran kirurški oddelk, ki je bil popravila že nujno potreben. Prebrelene in preplekane so bile na novo vse sobe oddelka in v vseh sobah so bili položeni parketi.

Grobnice in spomenike

Vam v zimskem času izvrši po globoko znižanih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **FRANJO KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ-Ljubljana telefon 49-09

Kamnik

Protituberkulozni dispanzer okrajne Protituberkulozne lige v Kamniku posluje v novem letu vsak terek in petek od 16 do 18.

Preseljevanje naših gostilničarjev. Za novo leto je več kamniških gostiln zamenjalo gospodarje. Tako se je preselila gostilničarka Leopoldina Podbreznikova iz Kristofove hiše v staroznano Rodeoto restavracijo, ki je zdaj last cestnega odbora. Dosedanja gostilna »Na Koroskem« v Samostanski ulici je prevzela ga. Bizjakova, dolgoletni najemnik te gostilne g. Albert Uršič pa je odprl restavracijo v Maistrovi ulici, kjer je bila včasih gostilna »pri Nebeškem očetu«. To staro ime bo nosila tudi nova restavracija. Kavarnar Pavle Kosak se je preselil na Graben in prevzel znano Mejačevo gostilno, dosedanja kavarniške prostore v Kamniškem domu pa preureja v novo restavracijo.

Murska Sobota

Grajski kino odprt. Ob velikem zanimanju je bil 8. t. m. odprt novi kino v Szaparyjevem gradu. Zgradila ga je občina na pobudo župana g. Hartnerja, ki je zamislil posrečeno adaptacijo nekdanjega zimskega vrta v 23 m dolgo in 7,5 m široko dvorano, v kateri je nad 3000 sedežev. Arhitekt g. Franc Novak, rojak iz Murske Sobotke, je napravil načrt za adaptacijo celega levega krila starega gradu, stopnišče, ki vodi v dvorano, pa so morali prizidati z zunanje strani. Stavbenik g. Stefan Sraka je izvršil delo v rekordnem času, vsa podjetja, ki so sodelovala pri gradnji, pa so se tudi zelo potrudila. Vsa dela z aparaturjo so stala 300.000 din. Aparatura je bila kupljena v Dresdenu za 120.000 din in je baje prva te vrste v državi. Dvorana je visoka nad 7 metrov in je ometana v rdeči terakoti. Če bi bile stene ob sedežih obložene z deskami, zlasti v poslednji vrsti, in sedeži postavljeni navskriž, potem bi bila gotovo brez prigovora. Notranjo opremo je dobavila naša znana trdka Remec iz Kamnika. Otvoritev novega

kina smo po pravici veselili, ker upamo, da bo lastnica kina, naša občina, znala izbirati med dobrimi filmi najzgodnejše in najboljše, kar bo važnega pomena pri prosvetni vzgoji našega Prekmurja. Od občine to upravičeno pričakujemo in tudi zahtevamo.

Jesenice

V podružnici »Slovenec« na Jesenicah — Kerkov dom — dobite vsa poljska za reklamne oglase (inserate). Sprejema naročila in vplačila za časopise »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Dopoljub«.

Trbovlje

Zvečilni gumi »Čik« dobite v slaščičarni Kozina.

ŠPORT

Naši igralci hokeja na svetovnem prvenstvu

Štirinajet narodov bo od 3. do 12. februarja tekmovalo v hokeju na ledu v deželi športa, v krasni Švici, za naslov svetovnega prvaka. Med temi narodi se bo prikrivala tudi Jugoslavija, ki bo v najtežji konkurenci preizkušala sposobnosti svojih tekmovalcev v športni panogi, ki je pri nas šele v povojih. A vendar se je naš hokej kljub izredno neugodnim zimam in kljub temu, da se še ni izkobil iz začetnih težkoč, že dosegel kdo drugi v tako kratkem času in po tako dosegel kdo drugi v tako kratkem času in po tako majhnem treningu, ki ga imajo naši fantje za seboj.

Vprašanje denarnih sredstev za udeležbo naših hokejistov je sedaj urejeno in naše sodelovanje je zagotovljeno. Toda imamo pa pri nas vedno veliko emolo. Komaj se odpravi ena zapreka, že je na poti druga. Tu imamo namreč v mislih vremenake prilike, ki ne dopustijo našim reprezentantom nepotrebnih treningov. Uprav v času, ko bi morali najprej trenirati in se pripravljati za težke borbe v Curihu in Bazlu, morajo počivati in čakati, kdaj bo pritisnil mraz in se napravila ledena ploskev, na kateri bi se lahko pripravljali. In to traja že izredno dolgo in se ni izglelo na kako zboljanje v tem pogledu. Zaradi tega bo moč našega reprezentanta zelo okrnjena in ne bo mogel pokazati v Švici tega kar bi lahko. Sicer smo si v tem vsi edini, da od naših fantov pri prvih tekmah ne smemo pričakovati uspehov, toda s primerno pripravo bi vsaj toliko uspeli, da se ne bi mogel vsak nasprotnik z njimi igrati kakor bi mu bilo po volji. Sedaj pa nimajo prilike za trening in je veliko vprašanje, če bodo v Švici na oni višini kot so bili okrog božiča. Drugi narodi trenirajo vsak dan in so poleg tega že itak na visoki stopnji v tej

športni panogi, v kateri so že opetovano tekmovali na svetovnih in olimpijskih tekmah.

Naša reprezentanca poje v Planico na daljši trening, kakor hitro bo drsališče uporabno. Nekaj se bo dalo še napraviti, toda zamujenega ne bodo mogli nadomestiti. Vodstvo našega hokeja je vse potrebno ukrenilo, da se reprezentanca kar najbolj pripravi in tudi igralci so se lotili z največjo vneto delo, toda vreme jim je prekrizalo ves program in vse načrte. Se ne da nič pomagati; bomo morali pač v Švico manj pripravljene. Uspehov na ledeni plošči najbrž ne bo, toda neprecenljive vrednosti za naš hokej na ledu bo že samo sodelovanje, ker se bomo tam veliko naučili.

Borbe na tem svetovnem prvenstvu bodo zanimive in ogorčene. Pomislimo samo na prijavljene narode kakor Kanada, Velika Britanija, Češkoslovaška, Nemčija, Švica, Amerika in takoj nam postane jasno, da bo hokejski turnir, kakršnega le redkokdaj vidimo. Med prijavljenimi nastopala Finska in Jugoslavija prikratk za svetovno prvenstvo. Odbor mednarodne lige v hokeju bo porazdelil vodilne narode v štiri skupine takole: Kanada, Velika Britanija, Amerika in Češkoslovaška. Ostali bodo z žrebom uvrščeni v posamezne skupine. Tekme se bodo odigrale na umetnih drsališčih v Bazlu in Curihu od 3. do 12. februarja. — Prva in druga moštva iz vsake skupine (torej skupaj 8) se srečajo v drugem kolu tega zapletenega turnirja. Zadnje tri dni bodo finalne borbe za prvih šest mest.

Od relativnega uspeha in od tega, kar se bodo naši igralci naučili na svojem prvem nastopu, zavisi njihovo sodelovanje na V. zimskih olimpijskih igrah 1. 1940 v St. Moritzu.

Veliko delo SSK Maratona

Ugodna bilanca - lepi športni uspehi

Maribor, 21. januarja.

SSK Maraton je snoči podal račun o svojem delu. S tem obnim zborom je klub zaključil svoje osmo poslovno leto. Vsaokrat ob priliki obnega zbora smo z veseljem ugotovljali v našem listu izredne uspehe, ki jih dosegata aglini klub v Mariboru. Isto zamoremo storiti tudi letos. Bilanca, ki jo je podal klub na svojem snočnem obnem zboru, je tako razveseljiva in tako lepa, da je klub v resnici lahko ponosen na svoje delo. Po pravici mu gre naslov ene najagilnejših in najpomembnejših športnih edinic v Sloveniji.

Snočni obni zbor je bil odlično obiskan. Prisostvoval mu je tudi predsednik SKAS dr. Kežar. Zbor je vodil aglini predsednik kluba inž. Ivan Lah, ki je podal obširno poročilo, iz katerega je odsevalo vzorno notranje življenje kluba, ki se na zunaj zrcali v izredno lepih športnih uspehih. Ob zaključku je bil naznan članstvu razveseljivo vest, da se bliža uresničenje davnega cilja — zgradba modernega stadiona, na katerem bo dobil Maribor najlepše športno torišče.

Klubov podpredsednik in načelnik tehničnega odbora rav. Jože Planinšek je poročal o tehničnem delu v klubu.

Tajniško poročilo je podal Ivan Sušnik, blaginjsko Ivan Poženel, o športnem inventarju kluba pa gospodar Štruelin.

Zanimiv vpogled v podrobno športno delo kluba so podala poročila sekcijških načelnikov. Najlepše uspehe si je v preteklem letu pridobila zopet lahkoatletska sekcija pod vodstvom svojega neumornega načelnika Jožeta Smerdela. Maratonski lahkoatletci so lani postavili 4 nove in popravili 14 starih klubskih rekordov, od tega so postavili dva nova in popravili 9 starih mariborskih rekordov. Od 40 mariborskih rekordov držijo Maratonci kar 20, od tega vse rekorde v skokih. Samo Lončarič, ki je bil v preteklem letu najuspešnejši lahkoatlet Maratona, ima 5 mariborskih rekordov! O napredku težkoatletske sekcije je podal poročilo znani mariborski vasastranski atlet Jože Vidle. Sekcija je lanske leto osvojila naslov prvaka Slovenije ter prvenstvo Maribora. Vrčila je tudi veliko propagandno nalogo s svo-

jimi številnimi propagandnimi nastopi v mariborski okolici, tako v Rušah, Framu in Sv. Lenartu v Slov. gor. Sledilo je poročilo o delu sekcije v Rušah, ki ga je podal marljivi načelnik Peter Krušec. Sekcija v Rušah šteje 65 članov, ima lasten športni dom z lepo dvorano, zgradila si je veliko športno igrišče na prostem ter je ena najagilnejših naših podeželskih športnih edinic. Lepo je delovala tudi kolesarska sekcija; poročilo njenega odsotnega načelnika Friderika Šapca je prečital tajnik Sušnik. Član te sekcije Sodce je postal juniorski vrvak podvezte ter si je osvojil drugo mesto na državnem juniorskem prvenstvu. Za zimskošportno sekcijo je podal poročilo Kežar; slabe snežne razmere so zavrele delo v sekciji v lanskem letu, v letošnji zimi pa se je uveljavilo s prireditvijo »Stanglova smuk« od Ruške koče v Ruše v spomin prvega organizatorja zimskega športa v klubu in znanega smučarja tekmovalca, slovenskega časnika Zdravka Stangla. Vsi navzoči so počastili spomin Zdravka Stangla z enominutnim molkom ter so mu zaklicali »Slava«. Lepo je delovala boks-sekcija pod vodstvom Friderika Šapca, tudi kegljaška sekcija pod vodstvom Štruelja je vršila svojo nalogo, le v plaivalni sekciji, ki je prejšnja leta dosegala tako lepe uspehe, je lani delo zastalo. Prav tako se lepo razvijata tudi šahovska sekcija; o njenem delu je poročal načelnik Majcen. Sledilo je čitanje revizijskega poročila, v katerem predlagata revizorja rav. Hrastelj in Grešak odboru razrešnice s pohvalo.

Obni zbor se je zaključil z volitvami. Da bi bilo vodstvo bolj elastično, se je sprejel predlog, da obstoja upravni odbor samo iz predsednika, podpredsednika, dveh tajnikov, blaginjskega, gospodarja in še enega odbornika, ki ga kooptira upravni odbor. Za predsednika je bil soglasno in z velikim odobravanjem zopet izvoljen inž. Ivan Lah, v odbor, ki se bo na svoji seji konstituiral, so izvoljeni Planinšek, Matela, Lovšeta, Poženel, Štruelin, dr. Franček Žebot, Revizorja sta Ivan Sušnik in Ciril Grešak, v razsodišču pa so dr. Kežar, ravnatelj Lekan in ravnatelj Hrastelj. Sekcije so si izvolile po večini dosedanje načelnike.

PEBECO

Bez Sapuna

PEBECO je novo peneče sredstvo za nego zob. Dasi ne vsebuje nikakega mila, vendar daje fine mehke pene, ki temeljito čistijo in dezinficirajo. Ker PEBECO vsebuje PEBECIN, napravlja Vaše zobe bleščeče bele in ovira tvorbo zobnega kamna.

Dozo za Din 12—imate zelo dolgo.

Studenc pri Sevnici

Na Studencu pri Sevnici se je 12. t. m. pričel desetletski gospodinski tečaj. Obiskuje ga 16 deklet. Tečaj vodi g. Leskovic Rozalija, gospodinska učiteljica pod okriljem Prosvetnega društva. Bog daj, da bi se dekleta veliko naučila. Oblast pa naprošamo, da tečaj gmotno podpre.

„Stalin“ Dimitrijeviški-Preobraženski

Knigo je izdala Tiskovna založba v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26. Je edina objektivna netendenciozna knjiga o sodobni Sovjetski Rusiji. Ker gre sedaj po celi Rusiji val delavskih uporov, priporočamo vsakemu resnemu bralcu, da si knjigo prečita. V zalogi imamo le še 70 knjig.

Prireditve po deželi

»Čvrček za pečjo« na Savi pri Litlji. Prosvetno društvo se je odločilo, da ponovi veseloigro v nedeljo, dne 29. januarja t. l. popoldne ob 3 v novi dvorani Prosvetnega doma na Savi pri Litlji.

Pevski zbor Prosvetnega društva v Cerkljah na Gorenjskem priredi lepo spevoigro »Ponočnjaki« in prekrasno opereto »Čevljar in vrag«. To bo prvič v Cerkljah opereta in spevoigra. Predvaja se solocepe, dvospevi, trospevi, kvartet in mešani zbori. Vsi vabljeni.

»Kragulj«

V okrilju amuških tekem GZSP je bila poleg otvoritve novega smučarskega terena po g. banu dr. Natlačenju v Kranjski gori še druga intimna slovesnost, namreč krst jadranskega letala domače skupine.

O brezmotornem letenju — jadranju — se uprav v zadnjem času v našem dnevnem časopisu veliko razpravlja, tako, da se o tem ne spuščamo v podrobnosti. »Naša Krilac« so ravno v preteklem letu dosegla precejšen razmah in uspeh. Eden glavnih teh, je ustanovitev gorenjskih podružnic v Kranju in na Jesenicah. Kranjska je tudi že priredila svoj letalski dan, jeseniška pa ima poleg svojega letališča na Poljanah sedaj že tretje lastno letalo. Tretja, šele pred kratkim ustanovljena njena jadrnalna skupina v Kranjski gori, je preteklo nedeljo praznovala prvi viden uspeh vztrajnega in nesebičnega dela, namreč krst z lastnimi ellami zgrajenega jadranskega letala.

Po otvoritvi novih smuških terenov v Kranjski gori, ki jo je s kratkim nagovorom ob navzočnosti funkcionarjev in zastopnikov oblasti izvršil g. ban dr. Natlačen, se je izvršil krst letala. Blagoslovil ga je domači g. kaplan Toman, kumovala pa je letalu gospa banica dr. Natlačenova in ga krstila na ime »Kragulj«, goreke ptice, ki jim naj bi bilo novo letalo večji gorski vrstnik. Upajmo, da se bo pokazalo vredno imena, saj so prilike tam za jadranje ugodne. Ob navzočnosti predsednika občinskega odbora dr. Orla, je predsednik jezeniške podružnice ing. Rekar pozdravil go. banico s kratkim pozdravnim nagovorom ter ji je vodja domače skupine izročil društveni znak. — Nameravani vzlet letala je moral na žalost odpasti, deloma zaradi nepovoljnega vetra, deloma, ker je bilo letalo zaradi nočnih padavin pokrito z ledom. Namen vzbuditi zanimanje za jadranje pa je bil itak s prireditvijo dosežen.

Intimna kratka slovesnost je potekla v najlepšem redu v lepem sončnem dopoldnevu. Zahvala gre vsem udeležencem, posebno ge. kumici, ki je s tem pokazala razumevanje za ta lepi šport, katerega popularizacija je pri nas splošno priznana. Jadrnalno skupino v Kranjski gori pozivamo, da z delom nadaljuje ter tudi pri jadranju pokaže uspehe.

Smučarski tečaj za učitelje

Jugoslovanska zimsko športna zveza bo priredila na Gorjuškah v času od 5. pa do vključno 12. februarja smučarski tečaj za ljudskošolske učitelje z namenom, da bi se tudi med učitelji ljudskih šol stvoril kader smuških učiteljev, ki bi v svojem službenem kraju lahko takoj začeli s praktičnim poučevanjem šolske mladine v smučanju.

V ta tečaj bo sprejetih 15 učiteljev pod sledečimi pogoji:

1. Prosilec mora biti iz kraja, kjer mu to omogočeno praktično uporabljati pridobljeno znanje v tečajih za šolsko mladino.
2. Ne sme biti absoluten že kakega podobnega smučarskega tečaja.
3. Mora biti vsaj deloma vešč smučske tehnike.
4. Prošnjo za sprejem mora priložiti pismeno izjavo (obvezo), da bo vsako leto priredil kak tečaj za šolsko mladino in o tem redno poročal Jugoslovanski zimsko športni zvezi.
5. Tečaj bo brezplačen. Tečajniki morajo imeti lastno dobro opremo in plačajo samo potne stroške iz službenega kraja do postaje Bohinjska Bela, nazaj pa iz Bohinjske Bistrice.
6. Prošnjo za sprejem je poslati takoj, najkasneje pa do 28. januarja, na Jugoslovansko zimsko športno zvezo v Ljubljani, Tržiška cesta 1a-IV. Istovrstno naj kandidatje zaprosijo uradnim potom kr. bansko upravo za dopust od 6. februarja do vključno 11. februarja, ki je načelno že odobren.

Fotoamaterji-športniki, pozor!

SK Irlja naproša vse fotoamaterje, ki so v zadnjih treh letih napravili posnetke njenih športnih naprav, kakor tudi posnetke ob priliki raznih njenih prireditelj in ki so v poseti negativov, da izvolijo vnesti na naveden SK Irlja Ljubljana, poštini predal 175, po eno kopijo, s sporočilom, če so pripravljeni odstopiti negativ proti primerni odškodnini.

ZFO

III. Orlovski zlet v Pragi odpovedan

Osrednji odbor češkoslovaškega Orla je razpravljal v Brnu o aktualnih organizatoričnih vprašanjih in določil delovne smernice za leto 1939. Po iztrpnem referatu gospodarsko-finančnih referentov je bil sprejet sklep, da se nameravani zlet Orlovstva, ki bi naj bil v letu 1937 v Pragi — ne bo vršil zaradi novo nastalih gospodarskih razmer v republiki in v orlovskih enotah.

Smučarji ZFO na Češkoslovaškem

Češkoslovaška orlovska zveza priredi v dneh od 9. do 12. februarja t. l. mednarodne smučarske tekme, na katere je povabila tudi Zvezo fantovskih odsekov. ZFO se je vabilu čel. Orla odzvala in pošlje svoje reprezentante na te mednarodne smučarske tekme. Naši fantje bodo tekmovali v alpski in klasični kombinaciji, v skokih, v teknu na 30 km in najbrž tudi v štafeti 4 × 10 km. Reprezentanca ZFO, ki bo odpotovala na Češkoslovaško 6. ali 7. februarja, bo sestavljena prihodnje dni.

Smučarsko prvenstvo ZFO

V četrtkovni številki »Slovenec« je objavljen razpis I. dela smučarskih tekem za prvenstvo Zveze fantovskih odsekov.

Ker so se med tem časom pojavile neke spremembe, se nekatere točke objavljenega razpisa spreminjajo.

1. Smučske tekme ZFO v alpski kombinaciji se preloži na 4. in 5. februar 1939.

2. Izvedba alpske kombinacije bo na Črnem vrhu nad Jesenicami, in sicer:

a) 4. februarja ob 14.30 smuk s Španovega vrha, dolžina proge 2600 m; z viš. razl. 400 m. Smuk bo ob enem izbirna tekma za slalom in to po presoji obstoječega sodniškega zbora;

b) 5. februarja ob 9.30 slalom na smučaških Črni vrha.

6. Fantovski odseki morajo prijaviti svoje tekmovalce Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani do 1. februarja 1939. — Tehnični odbor ZFO.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka
z znanjem nemškega jezika, išče mesto v trgovini, najraje v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 8. B. št. 893. (a)

Dijak
z nizjim tečajnim izpitom, vešč pisarn. stroke, išče zaposlitve. Ponudbe upravi pod »Vestna« št. 834 upravi »Slov.« (a)

Trgovski pomočnik
26 let star, popolnoma verziran v trgovini z mešanim blagom, želi prenesti mesto. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prvo vrstna moč« št. 744. (a)

Absolvent mešč. šole
z nekoliko prakse, se želi izučiti za elektromonterja ali v trgovini z električnimi izdelki. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 780. (a)

Prodajalka
zanesljiva in pridna, išče mesto v trgovini z meš. blagom. — Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postenje« št. 404. (a)

Dekle
zdravo, močno, vešč nekoliko gospodinjstva — sprejem k štiričlanski trgovski družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 923. (a)

Dekle
vajena vsakega dela, zelo pridna, išče službo k dobrim ljudem samo v Ljubljani. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 907. (a)

Slikar in pleskar
ki se razume tudi na kovinsko obrt, in elektro-tehnik — išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 906. (a)

Dekle
pri 40 letih, poštna in mirna, vajena vsakega dela, želi službo pri majhni družini. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Postena« 902. (a)

Pomočnik
tapetniški in sodlarski in vozno ličarski, mlad, izvešan v teh strokah — išče primerno službo. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod »Prvo vrstna delovna moč« 423-5. (a)

Pisarniška moč
z večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopolnilno ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja« (a)

Ženska
išče službo z večletno prakso v obvezilnem materialu, in sicer za bolnišnice, porode in slično. zmožna je tudi samostojnega dela. Naslov v upr. »Slov.« št. 855. (a)

Prodajalka
dobro verzirana moč, voditi zmožna samostojno trgovino, želi spremeniti službo 1. ali 15. februarja. Cenj. ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Zmožna kavicje« št. 1031. (a)

Trgovska nameščenka
absolv. II. trgov. šole in praktično izurjena, želi prenesti mesto. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Izurjena N.« upravi »Slov.« št. 847. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Potnik-avtovozač
išče službo. Ponudbe z navedbo pogojev upr. »Slovenca« v Mariboru pod »Agilen 369«, 1041. (a)

Sedlarski pomočnik
dobro izučen tudi v tapetništvu, išče službo. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 918. (a)

Kuharica
pridna in poštna želi službo pri manjši družini ali kot gospodinja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 947. (a)

Prodajalka
izurjena v vseh panogah trgovine, vešč šivanja moškega konfekcij, perila, želi prenesti mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Delavoljna« 851. (a)

Zasluzek
Zastopnik(ce)
sprejme povod — Lindič, Ljubljana 245. 20 vzorec stane 40 din. (b)

Službodobe
Kolarskega pomočnika
ki je vajen avtomobilski sprejem takoj. — Jenič, Poljanska 69, Ljubljana (b)

Začetnico
praktikantinja sprejem za pisarno v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Praktikantinja« 930 (b)

Mladega kravarja
izurjenega v reji in molznji krav ter postopanju z mlekom, z ženo, ki kuha za posle, išče večje posvetilo blizu Celja. Ponudbe pod »Stalna služba« na podruž. »Slov.« v Celju št. 827. (b)

Kuharica
ali kmečka ženska, katera zna nekaj kuhati, iz krščanske hiše, sam-ska, okoli 35 let stara, se sprejme v trgov. hišo, pri kateri je tudi posvetilo, v službo. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Stalna pre-skrbljena« 186-885. (b)

Dekle
zdravo, čisto, vajeno samostojnega kuhanja in gospodinjstva išče trčlanska družina in trgu na Štajerskem proti dobri plači. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja je poslati na upravo »Slov.« pod »Pridna« 842. (b)

Samostojna kuharica
za vse, perfektna v kuhanju in vseh hišnih opravilih, ki je služila v boljših hišah in ima dobro spričevala, ne pod 35 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme k zakonski dvojici brez otrok v Mariboru s 15. februarjem. Plača dobra. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Samostojna 400« št. 810. (b)

Ženska
išče službo z večletno prakso v obvezilnem materialu, in sicer za bolnišnice, porode in slično. zmožna je tudi samostojnega dela. Naslov v upr. »Slov.« št. 855. (a)

Prodajalka
dobro verzirana moč, voditi zmožna samostojno trgovino, želi spremeniti službo 1. ali 15. februarja. Cenj. ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Zmožna kavicje« št. 1031. (a)

Trgovska nameščenka
absolv. II. trgov. šole in praktično izurjena, želi prenesti mesto. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Izurjena N.« upravi »Slov.« št. 847. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Iščem viničarja
za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Največ tri osebe« 987. (b)

Izurjen pletilni mojster
in mehanikar se takoj sprejme v stalno službo. Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 877. (b)

Žagarja
za venicijanko, ki se razume tudi na mlin, sprejme takoj A. Godec, Jevnica-Kresnice (b)

Gospodinja
Inteligentno, mlado lepotic, čedne postave, sprejme samostojen gospod srednjih let, boljše hiše. Ponudbe v upravo »Slov.« pod značko »Zimzelen-dvor« št. 900. (b)

Deklico
brez staršev, staro 10 do 15 let, kmečkega stanu, sprejmeta v oskrbo zakonca brez otrok. Obsirne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Postena« št. 837. (b)

Pekovskega pomočnika
poštenega in treznega, prvovrstno moč, z letnimi spričevali, sprejem. Pomagal bi tudi pri raznašanju kruha. — Nastop takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 959. (b)

Železninar
spreten detalist, vojašine prost, ki se lahko izkaže z dobrimi spričevali. Dobi mesto pri Antonu Brenčiču, železnina, Ptuj. Reflektanti, ki so delovali tudi že v trgovini z barvami, imajo prednost. Nastop čimprej, najpozneje pa 1. aprila 1939. (b)

Služkinjo
vajeno gospodinjstkih del in kuhe, pridno, snažno, pošteno, sprejemmo, toda samo z najboljšimi spričevali in tako, ki se dolgo drži ene hiše. Pomožnosti predložiti priporočilo. Nastop takoj! Predstaviti se: Christof, Povšetova ulica 33a, Ljubljana, Kodeljevo. (b)

Samostojna kuharica
za vse, perfektna v kuhanju in vseh hišnih opravilih, ki je služila v boljših hišah in ima dobro spričevala, ne pod 35 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme k zakonski dvojici brez otrok v Mariboru s 15. februarjem. Plača dobra. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Samostojna 400« št. 810. (b)

Trgovska pomočnica
iz boljše hiše, agilna, katera bi imela veselje do gospodinjstva in gostilne, zmožna kavicje, se sprejme. Ponudbe s sliko upravi »Slov.« pod »V sposobnosti je sreča« 172-754. (b)

Orodjarja
za izdelavo rezil in prebijal (štanc), išče večje podjetje. Prednost oni, ki so delali na bakelitnem orodju. Upoštevajo se 22—25 letni. — Navesti plačo in dosedanje službo. Čatič, Zagreb, Garič-gradska 6. (b)

Železstrugarja
res dobro izvežbanega, sprejme večje industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanje službe in zahtevkom plače v upravo »Slov.« pod »Sposoben« št. 833. (b)

Samostojna kuharica
za vse, perfektna v kuhanju in vseh hišnih opravilih, ki je služila v boljših hišah in ima dobro spričevala, ne pod 35 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme k zakonski dvojici brez otrok v Mariboru s 15. februarjem. Plača dobra. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Samostojna 400« št. 810. (b)

Ženska
išče službo z večletno prakso v obvezilnem materialu, in sicer za bolnišnice, porode in slično. zmožna je tudi samostojnega dela. Naslov v upr. »Slov.« št. 855. (a)

Prodajalka
dobro verzirana moč, voditi zmožna samostojno trgovino, želi spremeniti službo 1. ali 15. februarja. Cenj. ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Zmožna kavicje« št. 1031. (a)

Trgovska nameščenka
absolv. II. trgov. šole in praktično izurjena, želi prenesti mesto. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Izurjena N.« upravi »Slov.« št. 847. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI ČAJ

Pijte samo zdravilni PLANINKA ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana
S. br. 2007-32

Mladeniča
sprejem kot slugo za trgovino v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Tekač« št. 929. (b)

Izložbeni aranžer
iz špecerijske stroke, z večletno prakso, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Aranžer« št. 835. (b)

Dekle
močno in čisto, ki je poleg vseh hišnih del vajena dobre kuhe — takoj sprejem. Plača 300 din. Trgovina I. Solar, Predškofijo. (b)

Urezovalko
za moško in žensko perilo sprejme takoj tovarna perila. Le prvovrstne moči naj stavijo ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Tako« št. 878. (b)

Trgovska pomočnica
iz boljše hiše, agilna, katera bi imela veselje do gospodinjstva in gostilne, zmožna kavicje, se sprejme. Ponudbe s sliko upravi »Slov.« pod »V sposobnosti je sreča« 172-754. (b)

Orodjarja
za izdelavo rezil in prebijal (štanc), išče večje podjetje. Prednost oni, ki so delali na bakelitnem orodju. Upoštevajo se 22—25 letni. — Navesti plačo in dosedanje službo. Čatič, Zagreb, Garič-gradska 6. (b)

Železstrugarja
res dobro izvežbanega, sprejme večje industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanje službe in zahtevkom plače v upravo »Slov.« pod »Sposoben« št. 833. (b)

Samostojna kuharica
za vse, perfektna v kuhanju in vseh hišnih opravilih, ki je služila v boljših hišah in ima dobro spričevala, ne pod 35 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme k zakonski dvojici brez otrok v Mariboru s 15. februarjem. Plača dobra. Pismene ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Samostojna 400« št. 810. (b)

Ženska
išče službo z večletno prakso v obvezilnem materialu, in sicer za bolnišnice, porode in slično. zmožna je tudi samostojnega dela. Naslov v upr. »Slov.« št. 855. (a)

Prodajalka
dobro verzirana moč, voditi zmožna samostojno trgovino, želi spremeniti službo 1. ali 15. februarja. Cenj. ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Zmožna kavicje« št. 1031. (a)

Trgovska nameščenka
absolv. II. trgov. šole in praktično izurjena, želi prenesti mesto. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Izurjena N.« upravi »Slov.« št. 847. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, s 10 let pomočniške dobe, išče službo. — Gre najraje na deželo. Nastop 1. marca. Naslov v upravi »Slov.« pod 718. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, dober risar in spreten aranžer, vreden ter zanesljiv, išče zaposlitve v mestu ali na deželi. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Postena« št. 817. (a)

Modistko
samostojno, sprejme za stalno Salon »Chic« — Ljubljana, Wolfova 3. b

Izložbenega aranžerja
iščemo. Ponudbe na Reklam Rozman, reklamno podjetje, Ljubljana, Pražakova 8/I. (b)

Gospodinja in služkinjo
sprejme posestnik tik Ljubljane. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 940. (b)

Prodajalka
izučena samo v čevljarstvu sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena in marljiva« 1044. (b)

Čevljar. prirojevalca
urno prešiviljo in več čevljarstvih pomočnikov, sprejem. Ješe, Cesta na loko št. 20, Ljubljana. (b)

Pomočnika
sedlarskega in tapetniškega, ter vajenca, kateri bi se učili iste obrti — sprejem. Ačkun Valentin, Trbovlje. (b)

Za hišnika
sprejma strogo poštna, trezna, krščanska zakonca srednje starosti brez otrok. Naslov v upravi »Slov.« št. 849. (b)

Agilna prodajalka
galanterij, stroke z znanjem nemščine, dobi stalno nameščenje. Nastop februarja. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Kranj« 822. (b)

Poštno dekle
ki stanuje pri starših, sprejem za čez dan za pospravljanje boljših sob, lepo pranje in likanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1020. (b)

Kuharico
za trgovsko in gospodarsko hišo, vajeno hišnih del — srednje starosti, sprejem. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju pod »Zmožna in varčna« 1033. (b)

Lahko službo
dobe osebe oboje spola za zbiranje naročil za tri velevažne predmete. Začetna tedenska plača 200 din in provizija; za pojasnila priložite znamko. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod zn. »Stalna eksistenca« 208-1039. »b

Kontoristko
mlajšo, z znanjem nemščine, stenografije in stroje-pisja, z nekaj prakse, se išče v Celje za takoj. Lastnoročno pisane ponudbe na podr. »Slovenca« Celje pod »Vestna«, 1034. b

Modistko
sprejme za »tamburiz« (Kurbel) stroj. M. Lazar, Cesta 29. oktobra 21 a.

Mizarskega pomočnika
dobro moč, za pohištvo, sprejme v stalno službo Krže, pohištvo, Vrhnika.

Prodajalko
jestvin, samostojno, takoj sprejemmo. Ponudbe pod »Center Ljubljana« upravi »Slovenca« št. 943. (b)

Kuharico
pošteno, delavno, samostojno, za trgovsko hišo, sprejem. Kozelj Karl, Tržič. (b)

Izurjeno veziljo
sprejem za »tamburiz« (Kurbel) stroj. M. Lazar, Cesta 29. oktobra 21 a.

Mizarskega pomočnika
dobro moč, za pohištvo, sprejme v stalno službo Krže, pohištvo, Vrhnika.

Prodajalko
jestvin, samostojno, takoj sprejemmo. Ponudbe pod »Center Ljubljana« upravi »Slovenca« št. 943. (b)

Kuharico
pošteno, delavno, samostojno, za trgovsko hišo, sprejem. Kozelj Karl, Tržič. (b)

Deklo
pošteno, snažno, srednjih let, ki je vajena navadnega kuhanja, sprejem. Ponudbe na pošto Sv. Peter v Savinjski dolini.

Služkinjo
vestno, pošteno, po možnosti vajeno kuhe, sprejem k manjši družini na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 873. b

Vrtnarskega pomočnika
in vajenca, marljivega in zanesljivega, sprejem s 1. februarjem. — Adolf Vatrovac, vrtnarstvo, Vrazov trg. (v)

Strojepisca
perfektnega slovenske in nemške korespondence — sprejem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uren in zanesljiv« št. 983. (b)

Pridno služkinjo
ki se razume nekoliko na vrt in druga hišna dela — iščemo. Plačamo 300 din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1011. (b)

Kuharico
za trgovsko in gospodarsko hišo, vajeno hišnih del — srednje starosti, sprejem. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju pod »Zmožna in varčna« 1033. (b)

Lahko službo
dobe osebe oboje spola za zbiranje naročil za tri velevažne predmete. Začetna tedenska plača 200 din in provizija; za pojasnila priložite znamko. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod zn. »Stalna eksistenca« 208-1039. »b

Kontoristko
mlajšo, z znanjem nemščine, stenografije in stroje-pisja, z nekaj prakse, se išče v Celje za takoj. Lastnoročno pisane ponudbe na podr. »Slovenca« Celje pod »Vestna«, 1034. b

Modistko
sprejme za »tamburiz« (Kurbel) stroj. M. Lazar, Cesta 29. oktobra 21 a.

Mizarskega pomočnika
dobro moč, za pohištvo, sprejme v stalno službo Krže, pohištvo, Vrhnika.

Prodajalko
jestvin, samostojno, takoj sprejemmo. Ponudbe pod »Center Ljubljana« upravi »Slovenca« št. 943. (b)

Kuharico
pošteno, delavno, samostojno, za trgovsko hišo, sprejem. Kozelj Karl, Tržič. (b)

Deklo
pošteno, snažno, srednjih let, ki je vajena navadnega kuhanja, sprejem. Ponudbe na pošto Sv. Peter v Savinjski dolini.

Služkinjo
vestno, pošteno, po možnosti vajeno kuhe, sprejem k manjši družini na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 873. b

Vrtnarskega pomočnika
in vajenca, marljivega in zanesljivega, sprejem s 1. februarjem. — Adolf Vatrovac, vrtnarstvo, Vrazov trg. (v)

Strojepisca
perfektnega slovenske in nemške korespondence — sprejem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uren in zanesljiv« št. 983. (b)

Modistko
sprejme za »tamburiz« (Kurbel) stroj. M. Lazar, Cesta 29. oktobra 21 a.

Mizarskega pomočnika
dobro moč, za pohištvo, sprejme v stalno službo Krže, pohištvo, Vrhnika.

Prodajalko
jestvin, samostojno, takoj sprejemmo. Ponudbe pod »Center Ljubljana« upravi »Slovenca« št. 943. (b)

Manufaktura STARIN & KESSLER - Kresija

Latnik
STARIN FRANC
Pogačarjev 3 trg

se priporoča z veliko zalogo manufakturnega blaga po najnižjih cenah. Oglejte si zalogo!

Posedstva

Prodajna stavbnišče
na najlepšem mestu Hr. Primorja ob morju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 860. (p)

Majhno posestvo
ob glavni cesti, pripravno za vsako obrt, prodaj. P. Anton, Veliki Gaber, pošta št. Vid pri Stični, Dolenjsko. (p)

Lepa parcela
pod Rožnikom, poceni naprodaj. Več pri gospodu: Miru Luznarju, glavna pošta, soba 66.

Parna žaga
v prometnem kraju ob cesti, naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Žaga« št. 994. (l)

Stavbena parcela
naprodaj ob cesti Šmartno-Litija, 2080 kv. m, krasna lega. Vprašati Breznikar Jože, Šmartno-Litija. (p)

Stavbno parcelo
solčno, 800 kv. m, ugodno prodaj. Kisliger, Sp. Hudinja, Celje, poleg gostilne Amerika. (p)

Redka prilika!
Proda se stavbnišče na Sušaku (Boulevard) pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 859. (p)

Enonadstropno hišo
petstanovanjsko, novo in močno zidano, prodaj v Studenci, 10 min. od Koroškega kolodvora. Letni donos 16.500 din. Vprašati Marčinko, Stritarjeva 18, Maribor. (p)

Vnajem

ISČEJO:
Večje delavniške prostore isčem za takoj ali pozneje. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Delavniški prostor« št. 931. (b)

Dobrodošlo gostilno
s posestvom, na Gorenjskem, vzajem v najem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 883. (n)

Gostilno ali buffet
v središčnem mestu vzajem v najem z dobri gostilničarji. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Maribor 138«. (n)

ODDAJO:
Gostilno
tako oddam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 1040.

Trgovski lokal
oddam sredi Kamnika. Najmodernejše izlozbe — Anton Vivot. (n)

V najem oddam
trgovino z mešanim blagom z zalogo in inventarjem — prodaj pa tudi vse s hišo. Naslov v upravi Slovenca pod št. 1015. (n)

Hotel in kavarna
v prometnem kraju na Gorenjskem, se odda v najem z vsem kompletnim inventarjem, s toplim in mrzlo vodo. Interesenti naj pošljejo ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Industrijski kraj« 961.

Žago

(venecijanko) na električni pogon oddam takoj v najem. Informacije Suha št. 21 — p. škofja Loka. (n)

Znano vpeljeno gostilno
v centru Ljubljane oddam z vsem inventarjem in 6 koncesij. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Soliden ponudnik« št. 1027. (n)

Peki, pozor!

V zelo prometnem trgu se odda 1. febr. 1939 ali pozneje pekarija v najem, tudi s stanovanjem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 779. (n)

4 lepi trgovski lokali
s poslovalnimi prostori za pisarno ali skladišče in 2 veliki skladišči oddam s 1. majem t. l. na zelo prometni glavni cesti v neposredni bližini centra. Informacije daje: Krabica Josip, Tyrševa cesta št. 9, dvorišče. (n)

Tovarniška kantina
v najbližji okolici večjega mesta Slovenije se odda najemnine prosto. Posed osebne pravice in polog od 5000 din kaveje je pogoj. Snažna in solidna zakona imata prednost. Zena mora kuhati v kantini, mož pa točiti pijačo. Inventar in prosti stanovanje na razpolago. Izpne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Tovarniška kantina« 953.

Stanovanja

ODDAJO:
Enosobno stanovanje
in sobo takoj oddam. Vodovodna 77.

Stanovanje
2 ali 3 sobe oddam 1. februarja. Vprašati: Rožna dolina II-14.

Dvosobno stanovanje
prenovljeno, oddam 1 do 2 osebam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 991. (c)

Soba, kuhinja
mansardno, se takoj odda. Vodmat - naslov v upravi pod št. 996. (s)

Stanovanje
soba s kabineto in priključno, oddam mirni stranki. Ogled dopoldne v Streljski ulici 37. (c)

Dvosobno stanovanje
sončno, oddam. Ogled od 10-12 in 15-17. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 938. (c)

Stanovanje
trisočno, v prličju, s kuhinjo, zračno in suho, oddam 1. marca zanesljivo in mirni stranki. Grčar, Spod. Šiška, Gasilska 15-L.

8 krasnih stanovanj
dvosobnih s kabineto in vsem najmodernejšim kompletom in 3 krasne garconiere z vsem komfortom, oddam za majski selitveni rok v novi stavbi v neposredni bližini centra. Vse informacije daje: Krabica Josip, Tyrševa cesta št. 9, dvorišče. (c)

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

SOBE

ODDAJO:
Soba s štedilnikom
oddam takoj ali kasneje. Nove Jarše 58, Moste. (s)

Sobico
oddam gospodu ali dijaku. Poljanski nasip 22-II. (s)

Opremljeno sobico
sončno, s posebnim vodom, oddam. Polzeve se: Humar, Sv. Petra c. 30.

Lepo sobo
s štedilnikom, sončno, separirano, takoj oddam. Vprašati dopoldne Betnavska 130, Maribor. (s)

Dve samski stanovanji
tako oddam. Polzeve se pri Pokojninskem zavodu za nameščenje v Ljubljani, Gajeva ulica 5-II. (s)

Auto-motor

Dva motocikla
NSU 500 OHV in Harley 350 OHV ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 944. (f)

Petsedežni avto
malo rabljen, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »D. O. G. E.« 999.

DKV poltovorni avto
za 600 kg, tipa 1937, brezhiben in malo rabljen, zelo ekonomičen, takoj prodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina« št. 1014.

Motor DKV
250, model 3 8, in Saks 98, poceni prodaj. Smoletova št. 4, Ljubljana. (f)

Okraj. cestni odbor, Ptuj
bo prodal v Ptuj, Rajčeva ulica 2, dne 27. jan. 1939 ob 9 dop. pod roko motorno kolo »Harley Davidson« s priklopec, motorno kolo BSA in dvokolo znamke »Ideal«. Kupnino je plačati takoj.

Razno

Že po 30. minutah
dobite lahko legitimacijske slike. Leica film, Pavlovič, Poljanska 12. (r)

Pocenili smo
vsa zimska oblačila, perilo itd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Deklica
stara 3 in pol meseca se odda za svojo. Informacije daje »Dečji dom kraljice Marije« v Ljubljani, Lipičeva ul. (r)

Ne pozabite,
da vse dobro ohranjene predmete prodaste in kupite najbolje pri »ABC«, Ljubljana, Medvedova c. 8, tel. 24-44, poleg gor. kol.

Novi naslov:
Franciškovska ul. 3.
Telefon 45-13

Knjige o kozmetiki
Slava Gril, Mestni trg št. 3-III. (r)

STROJI

Šivalni stroj
nov, pogreznjiv - poceni prodaj. »Hermes«, Stari trg 21-L.

Dinamo
110-220 v 1-3 hp, rabljeno, kupim. Lednik, Nova cerkev. (k)

Dva motorja
Metropolitan Vickers, 380 Volt, 3 faze, 1 HP, 475 obratov, naprodaj. Vprašati: Singer, Zagreb, Praska 2. (f)

Šivalne stroje
najnovejše, tudi krojaške, čevljarke cilindrice s tovarniško garancijo, prodaja najcenejše »Triglava«, Resljeva cesta 16.

Šivalni stroj
pogreznjiv, poceni prodaj. Ogled: Lavrenčič, Prazakova ul. 15, pr.

Vodne turbine
transmisije in žage - po nizkih cenah. - Strojno podjetje inž. Borštnar, Ljubljana, Jernejeva 18.

Hitite!
Več šivalnih strojev, popolnoma novih in nekaj starih, prav poceni naprodaj pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve

Lokomobil ali parni kotel
80-100 HP, z delovnim pritiskom 10-12 atm. - kupimo. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dobro ohranjena« št. 808.

Dva elektromotorja
za istosmerni tok 300 V, 1 KS in 0.50 KS, lestenec iz medenine, ogledala za izlozbe, naprodaj. Vprašati: Zajec, optik, Stritarjeva 6, Ljubljana.

Kupimo

Rabljeni damsko kolo
kupim. Trgovina Martinc, Tyrševa c. 17, Ljubljana.

Zlatnike in zlato
vsakovrstno, kupim. - F. Čuden, Prešernova 1.

Mlatilnico - z rehto
v dobrem stanju - kupi Jozef Svetec, Šmarca, p. Kamnik.

Stavbnega tesanega lesa
od 6 do 14 m, razne dimenzije in deske, kupim 60 cm. - Vindiš Janec, Ptuj. (l)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNÉ, Juvelir, Ljubljana Wolfsova ulica št. 3

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

[Pohištvo]

Spalnica in kuhinja
ugodno naprodaj za novoporočence. Ogled 3-5. Milčinskega 12, Šiška. (s)

Samo 360 din
stane naša nova otomana
Izkoristite priliko.
E. Zakrajšek
Ljubljana, Miklošičeva c. 34

Prvovrstne spalnice
elegantne, jedilnice, gospeške sobe in kuhinje, ima Malensek, Celovška cesta 258. (s)

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču). (l)

Denar

40 delnic
gost. pivovarne v Laškem, prodaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Delnice« št. 701. (d)

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIZICE
bank in hranilnic
VREDNOSTNE PAPIRJE
3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne, razr. loterije

Iščem družabnika
za dobičkanosno idejo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 998. (d)

Posojila
preskrbujemo po ugodnih pogojih. — Družne zadave uspešno urejamo: Zadruga gospodarska in davčna poslovalnica v Ljubljani, Pokopališka 3.

100.000 din posojila
za eno leto, išče 20 let staro, dobro vpeljeno trg. podjetje v Mariboru zaradi povečanja obrata. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Denarna pomoč«, 207-1038. (d)

Posojila
različna, preskrbiti hitro in brez kakšnega predplačila
Hranilne knjizice
vnovčujemo proti takojšnjim gotovini.
Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din

Prodamo

Pisalni stroj
prav dobro ohranjen, poceni prodaj. - I. Kokalj, Ljubljana, Gradščica 11. (l)

Mizarstvo stiskalnice
za furniranje (furnir pokli), skoraj novo, prodaj Martin Delakorda, Petrovč. (l)

Suha drva
prodaj 200 m³ hrastovih in 100 m³ bukovih drv po nizki ceni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 946. (l)

Mozaik
250x2 m najlepši okras za vsako vežo ali pročelje hiše, prodaj. Ogleda se lahko pri Useniku, Borštnikov trg št. 2. (l)

Manufakturo
po nizkih cenah v veliki izbiri Vam nudim ugodno

Oblačilnica za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa cesta 29
(hiša Gospodarske zveze)
Državnim in samoupravnim uradnikom nudimo blago na ugodno mesečno odplačevanje.

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Moderne spalnice
in kuhinje ter drugo pohištvo po nizkih cenah priporoča mizarstvo Velkavrh, Krakovska ulica 7, Ljubljana. (s)

Trgovska oprema
za spekerijo ali delikatno, skoraj nova in zelo elegantna, iz hrastovega lesa, vse z niklom in steklom opremljeno, se kompletno ali posamezne dele z rolo in šipami prodaj. Polzeve se v vili Stuchly, Bled I. (s)

Dijaki
iščem stanovanje
z vso opremo, ter pomoč pri učenju za nižješolskega dijaka v boljši družini. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prvovrstno« št. 890. (c)

Pomnite!**Dnevi znižanih cen**

Vam nudijo ugoden nakup vseh vrst manufakturnega blaga

v najcenejši manufakturni trgovini

»PRI ZVONU« J. Strojanshek

Ljubljana, Pred škofijo št. 21 (poleg magistrata)

Glasba

ZAHTEVAJTE BEZPLAČEN CENIK

KLAVIRJI
pianini, harmoniji:
STEINWAY & SONS,
BLUTHNER, BÖSENDORFER, FÖRSTER,
HÖLZL, MANBORG
so nesporno najboljši
fabrikati na svetu.

R. Warbinek
Ljubljana, Miklošičeva cesta 4
Specialist Vam popravi vsa godalna glasbila umetniško strokovnjako.

Bezplačen pouk v igranju

Gramofonske plošče
šlagerje, plesne, narodne, s harmoniko in petjem
»amo Din 30«

Štiri krasne svinje
plemenske, nemške pasme »Hesche«, katere bodo skotile koncem februarja t. l., ter enega merjasčka, 4 mesece starega, iste pasme, prodaj po ugodni ceni Rudolf Krašovec v št. Vidu pri Stični, Dol.

Zahvala
Za mnoge izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega ljubega, nepozabnega sina, brata, svaka, nečaka in strica

Ernesta Žlebnika
pešadijskega podporočnika

se najtopeje zahvalujemo posebno častniškemu zboru za častno spremstvo ter vsem, ki so sočustvovali z nami.

RODBINA ŽLEBNIKOVA

stare vzajem v račun.

ANA ČULK
ROJ. GRAFONER

danes ob pol enajstih dopoldne zaspala v Gospodu.

Pogreb drage in nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 23. januarja ob štirih popoldne iz hiše žalosti na Dečkovem trgu na mestno pokopališče.

Celje, dne 21. januarja 1939.

Filip Čulk, soprog.

Potrjeni v globoki žalosti naznanjamo, da nas je naša ljuba mama, babica, tašča in teta, gospa

MARIJA GSELLMANN

po težki operaciji, previdena s tolažili sv. vere, v 67. letu starosti za vedno zapustila. Pogreb blage pokojnice bo danes, dne 22. t. m. ob 15.30 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju. Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 23. januarja ob sedmih v stolnici.

Maribor, dne 21. januarja 1939.

Zalujoči: Anica Špendl in rodbine: Zupanek, Komenda, Lorber.

venturno
BLAGO in OSTANKI

po neverjetno
nizkih cenah

A. ŽLENDER LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

Prodamo

Štajerska jabolka

ugodno prodaja, dokler
traja zaloga - trgovina
Martino, Tyrseva c. 17.

Moško kolo

še v dobrem stanju, pro-
dam po nizki ceni. Ložar,
L., Gameljne, št. Vid n.
Ljubljano. (1)

Kmečko peč

in druge, samot. 2 kom-
pletne okna, parkete, za-
luzije prodam. Od 15 do
17. Inž. Prezelj, Strel-
ska ul. 31. (1)

VINA

Za teško delo je močno
vino! Dobite ga najlažje v
Centralni vinarni
v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Medarna

Prva specialna trgovina
za med. Ljubljana, Ži-
dovska ul. 6. nudi prvo-
vrstno sortirani svetilčni
med lastnega pridelka in
od najizkušenejših čebelar-
jev, po najnižji ceni.
Na debelo in na drobno.

Briljantne uhane

od 4000 din dalje kupi
Zajec, optik, Stritarjeva
št. 6, Ljubljana. (1)

Kolesa, šivalni stroje

radio aparate kupite ce-
neje kot kjerkoli drugje
le pri tvrdki Plevel v
Preski pri Medvodah.

**Sveže najfinejše
norveško**

riblje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Sveža jajca

in inozemsko cvetje ved-
no v zalogi pri Baloh,
Kolodvorska 18. (1)

8000 kg suhe stelje

gozdne trave, prodam. -
Feliks Hubad, Celovška
cesta 297, p. št. Vid nad
Ljubljano. (1)

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, ka-
kor tudi očala - kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Šutna, nasproti far-
ne cerkve. Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

Pozor! Pozor!

**Prvovrstni
premog, drva, koks**

po najnižjih cenah

Podobnik V.

Tržaška c. 16 - tel. 38-18

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na
ugodne mesečne obroke.
Rabljeni stroje vzamemo
v račun, isti tudi po zelo
ugodnih cenah na prodaji!

Nova trgovina

Tyrseva cesta 36
(nasproti Gospodarske
zveze).

Vpeljano trgovino

prodam z inventarjem in
blagom. Potrebno 20 do
25.000. Ponudbe pod »Slo-
vena«
gurne eksistenca 176
upravi »Slov.«
Boz. 790. (1)

Za nizko ceno prodam

dve skoraj novi obleki in
črno suknjo. G. C. Cesta
29. oktobra, št. 16. Ogle-
da se lahko v nedeljo od
12-2 popoldne. (1)

Cvetlični med

garantirano čist, ca. 600
kg, po 13.75 din, franko
prodajalčev kraj, prodam.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 811. (1)

Novi krojaški mojstri

Interesenti pozor! Ugod-
na prilika! Na najbolj
prometnem kraju v Trži-
ču je naprodaj vpeljana
krojaška delavnica z vso
opremo po zelo ugodni
ceni zaradi daljne pre-
selitve. Pohitite za novo
sezono. Naslov dobite v
upravi »Slov.«
pod št. 719.

Šivalni stroji

po najugodnejših cenah,
tudi na ugodne mesečne
obroke v trgovini

Splošna trg. družba z o. z.

Št. Vid nad Ljubljano
Rabljeni stroje vzamem
v račun.

Sladni kallički

(male) so najboljša krma
za molzo živino;

fižol

pa za pisanje goved.
Oboje dobite najceneje
pri tvrdki

Fran Pogačnik d. z o. z.

v Ljubljani
Tyrseva (Dunajska) 33.

Dva nova ponka

imam naprodaj. Bizovik
št. 44. (1)

200 m³ bukovih drv

subih, naprodaj. Rudolf
Jože, Vel. Bloke, p. No-
va vas. (1)

Frizerski salon

kompleten, v centru Ljub-
ljane, zaradi družinskih
razmer naprodaj za 8000
din. - Informacije daje:
S. G. Z., Glince V/14, Vič.

Hišna telefonska centrala

avtomatska, rabljena, z
13 aparat, se pod roko
prodaja. Posamezni aparat
se tudi prodaja. Polzve
se: Zagreb, Praska 2 pri
Singer. (1)

Objave

Javna dražba

V Guštanju, Mežiška do-
lina, bo naprodaj 4. febr.
1939 valjčni-umetni mlin
na stalni vodi in z elek-
trično napeljavo. - Dvo-
nadstropna, zidana hiša
in nekaj zemljišča. Daleč
naokoli brez konkurence.
Cenilna vrednost 128.000
din; najmanjši ponudek
36.000 din. Najlepša pri-
ložnost za podjetnega in
pridnega mlinarja. - Po-
drobna pojasnila daje:
Hranilnica in posojilnica
v Prevaljah. (o)

Čitate in širite

»Slovenca«

Ženitbe

Starejša gospodična

čiste preteklosti, z nekaj
prihranki, želi poročiti
gospoda, najraje upoko-
jenca ali drž. uslužben-
ca. Tajnost zadržana. -
Ponudbe s sliko v upr.
»Slov.«
»Srečna bodočnost«
919.

Kmetijski fant

izobražen v kmetijstvu,
želi znanja s kmečkim
dekletom v svrhu takoj-
snje ženitve. Ker sem
prevzel veliko posestvo,
je predpogoj dota od 60
tisoč din naprej. Ponud-
be po možnosti s sliko
upravi »Slov.«
»Dom 183-884.«
(2)

Dekle

čiste preteklosti, izurjena
gospodična, z nekaj go-
tovine, stara 33 let, želi
resno znanje s poštenim
državnim uslužbenecem v
starosti 35-45 let. Pis-
mene ponudbe s sliko v
upravo »Slov.«
»niteve«
št. 927. (2)

Kmečki fant

30 let star, s posestvom
na prometnem kraju, z
gotovino, poroči dekle z
dežele od 25-30 let, ki
je izučena trgovine z me-
šanin blagom, z gotovi-
no, ali pa da ima že to
obrt sama kje v najemu.
Ponudbe je poslati s si-
ko s polnim naslovom v
upravo »Slov.«
pod št. 714

Poizvedbe

Zatekel se je lovski pes
ptičar, kostanjeve barve,
sliši na ime »Prince«. Od-
dati ga proti nagradi
Ivanu Setu, št. 11 v Sl.
goricah. (1)

Mundlos šivalni stroji

odlične kakovosti po zmerni ceni, dobite pri
Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova c. 44

Lepa priložnost za neveste

Mongol svila po 12 din, Crepe satin po 20 din
pri TRPINU v Mariboru, Vetrinjska ulica. 15

Hišnika

po možnosti obrtnika ali upokojenca, večšega
vseh hišnih del, poročenega - sprejemno.
Ponudbe poslati na upravo »Slovenca«
pod značko »Hišnik 6« št. 914.

Razpis

Občina Trbovlje, srez Laško, razpisuje na
osnovi sklepa občinskega odbora z dne 12. janu-
arja 1939 naslednji službeni mesti za moške moči:
1. za upravno glavno službo pragmatično me-
sto občinskega socialno-političnega referenta v
položaju uradniškega pripravnika;
2. za upravno glavno službo pragmatično me-
sto občinskega knjigovodje v položaju uradniškega
pripravnika.

Šolska izobrazba: popolna srednja ali nje
enaka strokovna šola z zaključnim izpitom.
Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z li-
stinami po št. 7. in 8. uredbi o občinskih usluž-
benih (Službeni list kralj. banske uprave drav-
ske banovine z dne 29. julija 1936, št. 477-61),
je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v Služ-
benem listu pri tej občini.

Občina Trbovlje, dne 20. januarja 1939.

NAPOVOLNEJŠE
HARMONIKE
SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
F. SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

Pozor!

Pozor!

Zaloga se bliža koncu

zato pohitite z nakupom knjig pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela din 10.—
Sv. čistost din 5.—
Samec: Za naše male din 8.—
Vole: Roka božja din 10.—
Turšič: Izgubljeni raj din 10.—
Sardenko: Dekliške pesmi din 18.—

Scharsch: Spoved malih grehov din 25.—
Potočnik: Dobri pastir, I. del din 38.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del din 40.—
Potočnik: Dobri pastir, III. del din 40.—

Teraš: Za visokim ciljem din 24.—
Teraš: Pri studencih zdravja in moči din 24.—
Teraš: Po stezah resnične popolnosti din 24.—
Vole: Otok, I. del din 25.—
Vole: Otok, II. del din 24.—

Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig,
skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Dolores Vieser:

31

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

Proštu so misli daleč proč. Pa zbere se
siloma. Neumno, ta prigodba, namršči čelo. V
nedeljo pride s prijatelji Vetrinjski. Tedaj bi
prišla kopa mladih petelinčkov in dva tri teleta
kot nalašč. Če vzame od duhovnijskih dohod-
kov, naredi Silvester obraz kakor žolč in vrisk.
Toda, res je. Brežanom je obljubil, da jim bo
pomagal. To je še najmanj, česar si lahko
želijo, če prisojijo, da jim odpusti davščino. So
sicer lažnivi in zviti kakor risi, ta slovenska
tesla. Mačka z denarjem vtaknejo v plešnico,
h gospodu pa se pridejo kisati. Pa beseda je
beseda.

»Prav,« reče na kratko, »za letos vam od-
pustim.«

Odpred knjigo, ki leži pred njim, prime za
belo pero in naredi velike črte čez stran XXI.,
kjer so zapisane davščine Brežanov.

Nato podrži bukve starcu, ki sicer ne zna
brati, pa se vendar olajšano oddahne, ko vidi
črte. Z drhtečimi prsti hlastne gospoda za roko
in jo mlaskeje poljubi.

»Bog lonaj sto tavžentkrat! Gori v nebesih!
Srečno zadnjo uro — — —«

»No, za to se še ne mudi,« meni Lenart
in odmakne roko.

Kmet vzame kučmo s stola, se poskuša tri-
krat prikloniti, stlači pa le še iz sebe:
»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Na vekomaj, Amen!« odgovori gospod in
glasno zaklopi knjigo.

»No, hvala Bogu, da je zunaj! Če danes
še kdo pride, bo frčal skozi okno!«

Lenart vstane in zlekne roke, da zadene
z dlanimi ob bruna in stopu. Nato potihoma
zažvižga in sede na vogal mize.

Rudešu je malce dolčas. Topo se heheta
predse in opazuje gospoda z velikimi, pazlji-
vimi očmi. Gospod pa ga niti ne pogleda.
Lastovke se zbirajo zunaj na cerkvenem
slemenu. Veter veje skozi odprto okno, da
frlijo listi na mizi in iz kuhinje je slišati,
kako se glasno smejejo dekle in bahaško go-
vorijo stari Tevža. Čaka gospoda, pa gospoda ni.

Gospod sedi v veliki, rjavci sobi, ki jo
kroto preseva rumeno poznoletno sonce, in
misli na lepo Alenko.

Začarala ga je z lesketajočimi se očmi, s
sladkim smehljajem in poljubi, ki mu goré na
ustnicah.

Bilo je tako nekaj posebnega. Ko jo je
spet prvič videl, je mahoma padla vsa teža
od njega. Spočetka deklice nemara še ni ljubil.
Nemara je bil pojahal k njej le, da bi še
enkrat doživel tisto blaženo zmedo, ki mu je
bila že nekoč odpodila razglablajoče misli.

Ko pa jo je potem držal v naročju in čutil
njena mehka usta na svojih, ji videl v očeh
prav isti ogenj, ki ga je prešinjal samega,
tedaj mu je bilo, kakor da je kar mahoma vse
hrepeneje našlo svoj dom.

»Sladka Alenka!«

»Če si ti moja, česa mi je potem še treba?
Ti si moja ljubezen, moja nebesa, moja blaže-
nost! Kadar poljubim tebe — — —«

Lenart se zdrzne. Vihar kopnenja ga pre-
trese. Zapre oči; v ušesih mu poje kri kakor
zvono:

»Alenka — Alenka — Alenka!«

»Pridi, ljubica!«

»Pridi — ti! Hočem te piti kakor sladko,
močno vino — kakor napoj pozabljenosti.«

»Ljubica, kaj govoriš, da se bova morala
ločiti?«

»Sladka, ti si moja in ne dam te nikomur
drugemu!«

»Ti si moja, Alenka. Kaj se strašiš?«

Konci Ahačič:

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Kar šibile so se hrabremu Črtu noge, ko
je končno vendarle prišel na planino, kjer
je v gostem grmovju živel žalostni prešič.
Spehani vitez obstoji, da se bi oddahnil, Jaka
pa steče k velikemu prešiču, ga objame in
reče: »Rad te imam, dobri prešič, ker si me
tako osrečil s svojim darilom, s čudodelno
dlako!« in poljubi prešiča na sredo cvile-
čega rilca in v tem trenutku se rilec spre-
meni v nasmejano usta vedno vesele vile
Odmevke.

Ves osupel je Jaka. Potem pa prosi vilo.
naj mu pomag obuditi spečo Marjetico. Vila
Odmevka mu odgovori: »Vzemi tele zlate
škarjice in obudi z njimi mrtvo kraljično. Na-
pravi njeno dobro mamico tako srečno, kakor
bo srečen moj oče Gozdan, ko se vrne k nje-
mu! Odrezi Marjetici stemi škarjami ognjeno-
rdeče lase ob levem licu in svileno-črne tre-
palke na desnih vekah, da ne bo mogla več
biti gizdava — in oživela bo

»Bogdan,« odgovori tujec. »H gospodarju
bi rad.«

Za časek je vse tiho, potem odrine nekdo
zaph. Kakor nátek dolg hlapec odklopne
vratnico.

Konji odklopata skozi vhod, kjer diši še
po svežem zrnju, na dvorišče. Od treh strani
ga oklepajo hlevi in kašče, vratom nasproti pa
stoji široka, nizka gosposka hiša. Na stopnicah
pred njo čaka stari Samo.

Jezdci poskačejo s konj. Bogdan poklekne
na najnižjo stopnico in skloni glavo globoko
do zemlje.

»Kaj prinašaš?« vpraša gospodar.

»Pojdimo v hišo,« zaprosi Bogdan.

»Pojdite!«

Samo gre pred možni v rjavo sobano, ki
je v njej skoraj mračno. Sede v prastari
visoki stol, ki stoji tri široke stopnice vzvišen
nad ilovatimi tlemi.

Bogdan se spet prikloni, nato reče hripavo:
»Gospodar Janez pozdravlja vas in vašo
hčer. Njej pošlji ta skrinjico za pozdrav, vam
pa je velel povedati, da je kralj Matjaž umrl.«

Samo se oklene s prsti rezljanih spak na
ročajih. Nad širokimi ličnimi kostmi se mu
pne temna koža, oči so se mu zalezle pod ko-
šate, bele obrvi.

»Kralj Matjaž — — —« reče glasno, da beseda
žalostno jekne ob stene. Povesi brado na prsi
in molči dolgo časa.

Potem se togo dvigne s sedeža. S svečanimi
koraki gre skozi sobano tja do najtemnejšega
kota, kjer se preliva skrit lesk zlata in dra-
guljev na stenah.

Trije sli plaho slede gospodarju v temo.
Velika podoba, nerodno in na debelo iz lesa
izsekana, stoji tam na mizi, s škrlatno odejo
zagnjena. Težke verige iz zlata in lesketajoč
se ščit pokrivajo grozljivo neprijetno postavo
pozabljenega božanstva.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

Začetek 5. marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškojsajma, Beograd

Knez Mihajlova 33/1

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor
Gospiska 25, Telefon 20-97**LIJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI**

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%.

Najnovejši model

Zastopnik:

LUDOVIK ŽITNIK

Ljubljana - Kolodvorska ulica 26

Telefon 34-23

Otroški vozički naj-
novejših modelovDvokolesa,
motorji, tričkljiŠivalni stroji
pogrešljiviPo sele niski cen! Ceniki franco!
"TRIBUNA" P. SATJEL, LJUBLJANA, Karlovska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 36

Prihranek na taksah Vam plača

naše knjigovodstvo.

Ljubljana, Tyrševa c. 15. Tel. 33-38

ZAHVALADne 16. januarja 1939 smo spremili k
večnemu počitku našo iskreno ljubljeno
in blago soprogo, mamico itd., gospo**Frančiško Zvonar**sodarjevo soprogo in posest. v Starem trgu
pri Slovenj Gradcu.Ob tej priliki se zahvaljujemo primariju
g. dr. Simonitiču za njegovo požrtvovalnost
in trud ob njeni bolezni, častiti duhovščini
za spremstvo, č. g. župniku Horvatu za tola-
žilne besede ob njenem grobu, prost. gasil.
četam Slovenj Gradec in Stari trg za častno
spremstvo ter vsem, ki so blago pokojnico
spremili na njeni zadnji poti. — Bog plačaj!
Stari trg pri Slovenj Gradcu, 19. I. 1939.
Josip Zvonar, soproga, in otroci.**Cunje**krojaške odrezke, star
papir, tekstilne odpadke
ter ovčjo volno, govejo
dlako (arovec) — kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska 15. (k)**Obrt****Franc Jager**
tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 17

telefon 20-43

Velika zaloga vseh vrst
zimmle, otoman, najmo-
dernejših couch-zof. - V
založni vedno vseh vrst
šima, gradl za modroce,
blago za prevleko pohi-
štva itd. - Solidno delo!
Točna postrežba!
Konkurenčne cene!**Vzajemna posojilnica**

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove
vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Dotrpela je, previdena s tolažili svete vere, naša nad vse
ljubljena soproga, zlata mamica in sestra, gospa**Minka Gril roj. Plevelj**

soproga uradnika drž. žel.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 23. januarja
ob štirih popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na
pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1939.

Zalujoči rodbini Janez Gril in Plevelj.

ZahvalaVsem prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in
spremili v tako velikem številu našega dobrega soproga in očeta,
gospoda**Hermana Kolbezna**

uradnika TPD v p., posestnika in peš. kapetana I. kl.

Ter mu pokrili grob s cvetjem, izrekamo našo najiskrejšo zahvalo.
Posebno hvalo pa smo dolžni g. dr. Jensterlu za ves trud in
nego, g. dr. Radšlu, č. g. monsignoru Gašpariču za poslednjo tolažbo,
uradništvu TPD, rezervnim oficirjem, Sokolu in sokolski godbi, pev-
cem »Zvona«, gasilem, bojevnikom, ter lovskim tovarišem, posebno
pa njegovemu najboljšemu prijatelju g. Haučku st.Končno hvalo pa izrekamo govornikom ob grobu: gg. Omerzu
Karlu za rez. oficirje in Terzanu Ivanu za lovsko družino.

Trbovlje, 20. januarja 1939.

Zalujoča soproga Hermina in otroka Herminica in Herman.

ZahvalaVsem znancem in prijateljem, ki so z nami
sočustvovali, spremili našega dobrega očeta
na njegovi zadnji poti in se ga spomnili v
molitvi — se iskreno zahvaljujemo!

V Ljubljani, dne 21. januarja 1939

V imenu sorodstva:

prof. dr. Anton Dolinar

ZahvalaVsem, ki so nam ob trpljenju in smrti naše drage sestre,
svakinje in srčno dobre tete, gospodične**Pepce Svetic**stali ob strani — naša prisrčna zahvala. Posebno se zahvaljujemo
g. dr. Otonu Bajcu in ostalim gg. zdravnikom ter čč. sestram
usmiljenkam za njihov trud, da bi ohranili blago pokojnico pri
življenju. Nadalje se zahvaljujemo vsem, ki so drago pokojnico
spremili na njeni zadnji poti: čč. duhovščini, rodbinam Majdičevim,
uradništvu tovarne, ge. Setinovi, darovalcem cvetja in vsem ostalim,
ki so od blizu in daleč prihiteli, da počaste blago pokojnico na
njeni poti k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice bodo brane v raznih cerkvah.

Zalujoče rodbine:

Svetič, Strmole, Klemenčič, Gostiša.

Vsemogočni je poklical k Sebi našo preljubo mamico

MARIJO VENCAJZ
ROJ. ŽUŽEKdanes jutraj ob pol šestih, po kratki bolezni, prevideno s tolažili svete vere.
Predrago rajno spremimo na njeni zadnji poti v nedeljo, dne 22. t. m. ob dveh
popoldne od doma Tyrševa cesta 17 na pokopališče k Sv. Križu.Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 23. t. m. ob osmih
jutraj v farni cerkvi pri frančiškanih.

Ljubljana, dne 21. januarja 1939.

Zalujoče rodbine:

Vencajz, dr. Brejc, dr. Šenoa
in ostalo sorodstvo.V neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je
danes po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, izdihnil svojo blago
dušo naš ljubljeni oče, stari oče, stric in tast, gospod**JOSIP SPITZER**

dimnikarski mojster in hišni posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 22. t. m. ob štirih popoldne izpred
mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. januarja 1939.

Zalujoči ostali.

ZahvalaZa dokaze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mamice,
babice in prababice, gospe**Magdalene Hauck**
roj. Gablickse tem potom prisrčno zahvaljujemo. Naša iskrena hvala vsem, ki so jo
spremili na njeni zadnji poti in pokrili njen grob s cvetjem. Posebna hvala
č. g. monsignoru Gašpariču za poslovljne besede ob odprtem grobu, Delav-
ski godbi in pevskemu društvu »Zvon« za prelepe tolažbe polne žalostinke.

Trbovlje, 20. januarja 1939.

Zalujoča rodbina: Hauck Jože, podjetnik